

**Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání**

Waldorfská škola Brno

„Dítě v úctě přijmout, s láskou vychovat, ve svobodě propustit.“

R. Steiner

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Počet stran: 176 Počet příloh: 1	č. j.: DO-07/2022-09-01
Verze 11 Schválena pedagogickou radou: 23. 8. 2022 Projednána školskou radou: 24. 8. 2022	Platnost dokumentu od: 1. 9. 2022

Obsah

1	Identifikační údaje	5
1.1	Název ŠVP	5
1.2	Údaje o škole	5
1.3	Zřizovatel	5
2	Charakteristika školy	6
2.1	Historie školy	6
2.2	Úplnost a velikost školy	6
2.2.1	Prostorové řešení	6
2.3	Vybavení školy	7
2.3.1	Materiální	7
2.3.2	Prostorové	7
2.3.3	Technické	7
2.4	Charakteristika pedagogického sboru a žáků	7
2.4.1	Charakteristika pedagogického sboru	7
2.4.2	Charakteristika žáků	7
2.5	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	7
2.5.1	Dlouhodobé projekty	7
2.5.2	Stálé projekty	8
2.5.3	Mezinárodní spolupráce	8
2.6	Spolupráce s rodiči žáků a jinými subjekty	8
2.7	Školní družina	9
2.8	Školní klub	9
3	Charakteristika ŠVP	10
3.1	Zaměření školy	10
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	11
3.2.1	Cíle základního vzdělávání	11
3.2.2	Klíčové kompetence	13
3.3	Inkluzivní program	14
3.3.1	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.3.2	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	17
3.4	Začlenění průřezových témat	18
3.4.1	Osobnostní a sociální výchova	18
3.4.2	Výchova demokratického občana	18
3.4.3	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	19
3.4.4	Multikulturní výchova	19

3.4.5	Environmentální výchova.....	19
3.4.6	Mediální výchova	20
4	Učební plán	21
4.1	Tabulace učebního plánu pro I. stupeň	21
4.2	Tabulace učebního plánu pro II. stupeň	22
4.3	Poznámky k učebnímu plánu	22
4.3.1	Obecné poznámky k učebnímu plánu.....	22
4.3.2	Poznámky ke vzdělávacím oblastem na 1. stupni.....	23
4.3.3	Poznámky ke vzdělávacím oblastem na 2. stupni.....	24
5	Učební osnovy.....	25
5.1	Jazyk a jazyková komunikace	25
5.1.1	Český jazyk a literatura	25
5.1.2	Kreslení forem.....	40
5.1.3	Anglický jazyk	42
5.1.4	Německý jazyk.....	50
5.1.5	Drama.....	58
5.2	Matematika a její aplikace	62
5.2.1	Matematika	62
5.3	Informatika.....	77
5.3.1	Informatika.....	77
5.3.2	Média	79
5.4	Člověk a jeho svět	85
5.4.1	Člověk a jeho svět	85
5.5	Umění a kultura.....	97
5.5.1	Hudební výchova.....	97
5.5.2	Sborový zpěv	102
5.5.3	Výtvarná výchova	104
5.6	Člověk a zdraví	109
5.6.1	Tělesná výchova	109
5.6.2	Eurytmie.....	114
5.7	Člověk a svět práce	120
5.7.1	Pracovní činnosti	120
5.8	Člověk a společnost.....	125
5.8.1	Dějepis.....	125
5.9	Člověk a příroda	132
5.9.1	Fyzika.....	132
5.9.2	Chemie	138
5.9.3	Biologie.....	145
5.9.4	Zeměpis.....	152
6	Hodnocení žáků	161
6.1	Pravidla pro hodnocení žáků.....	161
6.1.1	Zásady hodnocení výsledků vzdělávání	161
6.1.2	Zásady hodnocení chování.....	161
6.1.3	Formy hodnocení	162
6.1.4	Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení	164
6.1.5	Zásady pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení.....	164
6.1.6	Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	165
6.1.7	Pravidla pro hodnocení chování	165

6.1.8	Komisionální a opravné zkoušky, přezkoušení	166
6.1.9	Hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	167
6.1.10	Pravidla pro převedení hodnocení na vysvědčení na klasifikaci.....	167
7	Zásady a formy distančního vzdělávání	169
7.1	První trojročí (1.-3.ročník)	169
7.2	Druhé trojročí (4.-6.ročník)	170
7.3	Třetí trojročí (7.-9.ročník).....	171
7.4	Způsoby distančního vzdělávání	172
7.5	Omlouvání absence dětí/žáků v distančním vzdělávání	172
7.6	Hodnocení dětí/žáků v distančním vzdělávání	173
8	Přílohy.....	174
8.1	Příloha č. 1: Změnový list	174

Waldorfská škola Brno - střední škola, základní škola a mateřská škola, příspěvková organizace

1 Identifikační údaje

1.1 *Název ŠVP*

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Waldorfská škola Brno“

1.2 *Údaje o škole*

Název školy

Waldorfská škola Brno - střední škola, základní škola a mateřská škola, příspěvková organizace

Adresa školy

Plodivská 2572/8, 616 00 Brno

Ředitel školy

Mgr. Tomáš Jedlička

Zpracovali:

Kolegium waldorfských učitelů – pedagogická rada

Kontakty

telefon: 511 118 311, mobil: 731 543 396

e-mail: wskola@waldorf-brno.cz

www.waldorf-brno.cz

IČ: 75156237

DIČ: CZ75156237

IZO: 181011077

RED – IZO: 691000735

1.3 *Zřizovatel*

Název: Statutární město Brno

IČ: 44992785

Adresa: Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno

Kontakt: tel.: 542 171 111, e-mail: posta@brno.cz

.....

Mgr. Tomáš Jedlička

ředitel školy

2 Charakteristika školy

WZŠaMŠ je živé společenství dětí, rodičů a učitelů, ve kterém je nezbytný vzájemný kontakt, spolupráce a důvěra a respekt při zachování vymezených rolí. Školní vzdělávací program je zpracován na základě Rámcového vzdělávacího programu vydaného Ministerstvem školství. Žáci jsou vychováni a vzděláváni podle zásad waldorfské pedagogiky v devíti ročnících základní školy a ve třech odděleních mateřské školy.

2.1 Historie školy

První waldorfská třída vznikla z iniciativy rodičů v roce 1999 při ZŠ Horova, následujících deset let působily waldorfské třídy postupně při ZŠ Jehnice, ZŠ Jasanová a do roku 2009 při ZŠ Masarova. Mateřská škola pracující na principech waldorfské pedagogiky byla založena v roce 1991, od roku 2002 měla status waldorfské mateřské školy. Dne 1. 8. 2009 vznikla samostatná Waldorfská základní škola a mateřská škola na ZŠ Plovdivská 8 v Brně Žabovřeskách.

2.2 Úplnost a velikost školy

Základní škola na ulici Plovdivská je úplná s 9 postupnými ročníky s 1-2 třídami v ročníku. Školu navštěvuje více než 300 žáků. Ve škole je zřízena Duhová třída dle § 16 odstavce 9 školského zákona pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro dobu mimo vyučování fungují při základní škole školní družina a školní klub. Školní družina má 6-7 oddělení s kapacitou 200 žáků pro žáky z 1. až 5. ročníku. Školní klub je otevřen pro žáky z 6. až 9. ročníku. Mateřská škola má tři oddělení, její celková kapacita je 75 dětí. WZŠMŠ navštěvují žáci a děti z celého města Brna i z jeho okolí, je spádovou školou ve smyslu § 36 odst. 7 školského zákona pro celé území statutárního města Brna.

2.2.1 Prostorové řešení

Budova školy sestává ze tří pavilonů – A, B, C.

V pavilonu A jsou umístěny:

kmenové učebny tříd 1. – 9. ročníku, oddělení školní družiny, školní klub a

odborné učebny (kuchyňka, dílna dřevořezby, jazyková a keramická učebna), dále kancelář školy, sborovna a kabinety pro učitele.

V pavilonu B se nachází:

a) mateřská škola

b) nájemce: Středisko volného času Lužánky – pobočka LATA, které ale není součástí školy.

V pavilonu C jsou umístěny

a) eurytmický sál

b) tělocvična

c) počítačová učebna

d) hudebna

e) výtvarna

f) poradenská místnost

Součástí školního pozemku je atrium, zahrada, hřiště a menší hřiště pro potřeby mateřské školy.

Škola je zejména místem pro výchovu a vzdělávání dětí s ohledem na jejich zdravý vývoj při uplatňování celostního pohledu na bytost člověka. V tomto smyslu škola podporuje i začleňování prosociálních mimoškolních aktivit, které podporují pedagogické působení školy a spolupůsobí na harmonický vývoj dětí a mládeže. Při začleňování mimoškolních aktivit vycházíme z předpokladu, že volnočasové aktivity přispívají ke zkvalitnění a rozvoji mezigeneračních vztahů, vztahů mezi vrstevníky a k budování vztahu učitel – žák – rodič.

2.3 Vybavení školy

2.3.1 Materiální

Škola je vybavena základními pomůckami pro výuku odborných předmětů, speciálně pedagogickými a kompenzačními pomůckami pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a literaturou potřebnou k výuce. Žáci mohou využívat moderně vybavenou počítačovou učebnu s připojením na internet a dalšími mediálními prostředky. Učebny druhého stupně jsou vybaveny audiovizuální technikou.

2.3.2 Prostorové

Areál školy je rozdělen na pavilony A, B, C, jídelnu s kuchyní, školní hřiště, atrium a zahradu. Žáci tříd využívají přízemí, první patro pavilonu A, tělocvičnu a učebny pavilonu C, školní jídelnu, školní hřiště a zahradu.

V přízemí při vstupu do školy jsou umístěny šatny, sociální zařízení pro chlapce i dívky. Dále se tu nachází kabinety učitelů a odborné učebny.

Škola je částečně bezbariérová, v blízkosti učebny Duhové třídy je zřízeno bezbariérové WC.

2.3.3 Technické

Pro výuku informačních technologií je určena učebna výpočetní techniky vybavená počítači. Učitelé mají k dispozici počítače v kabinetech. Počítače jsou propojeny do počítačové sítě, přes kterou mají žáci i učitelé přístup na internet.

Škola je vybavena učebnou dílen, kuchyňkou, hudebnou a keramickou dílnou.

2.4 Charakteristika pedagogického sboru a žáků

2.4.1 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor waldorfských tříd tvoří kolegium učitelů - třídní učitelé, speciální pedagog, učitelé odborných předmětů, vychovatelé pro školní družinu a školní klub a asistenti pedagoga pro žáky s priznanými podpůrnými opatřeními. Metodická podpora pedagogickému sboru je zajišťována pravidelnými návštěvami mentora a supervizora a působením školního poradenského pracoviště.

Prioritou školy je vzdělávání a výchova žáků podle poznatků o vývoji dětí a mládeže, proto je velký důraz kladen na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé se pravidelně zúčastňují mnoha seminářů tuzemských i zahraničních - většinou se týkají waldorfské výuky, ale jedná se i o odborné semináře jazykové, umělecké apod.

2.4.2 Charakteristika žáků

Ve škole jsou vzděláváni žáci z Brna a blízkého i vzdálenějšího okolí města. Přednostně jsou ke vzdělávání přijímány děti s místem trvalého pobytu (§ 36 odst. 7 školského zákona) ve školském obvodu dle obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 2/2018 (celé území statutárního města Brna).

2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

2.5.1 Dlouhodobé projekty

Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou třídní, jiné ročníkové či školní. O zapojení třídy do projektu rozhoduje třídní učitel na základě zvážení souladu programu s pedagogickou koncepcí školy a po domluvě se žáky.

2.5.2 Stálé projekty

◆ Společné pro všechny třídy:

Měsíční slavnosti – každý měsíc se všechny třídy setkávají na měsíční slavnosti, kde jednotlivé třídy sdílejí skrze vystoupení, výstavy a ukázky z vyučování své výsledky a úspěchy za uplynulý měsíc. Měsíční slavnosti se stávají centrem života školy.

Vánoční jarmark – probíhá v adventním období ve waldorfských třídách formou dílniček. Je možné si zde vyrobit dárečky a ozdoby s vánoční tematikou, či zakoupit již hotové výrobky žáků školy a jejich rodičů. Výtěžek je věnován částečně na charitativní účely, částečně na zakoupení výukových pomůcek pro odborné předměty. Během jarmarku mohou probíhat také vystoupení žáků školy – ať již speciálně připravená divadelní představení, či ukázky z vlastní výuky.

Jarní jarmark – je jarní a velikonoční obdobou jarmarku vánočního.

◆ Projekty jednotlivých tříd:

Michaelská slavnost: Slavnost při příležitosti svátku sv. Michaela. Jde o pomyslný boj s drakem – o prokázání odvahy. Tuto slavnost si většinou organizuje každá třída zvlášť, někdy připravují starší žáci program pro nižší ročníky.

Martinská slavnost: Slavnost při příležitosti svátku sv. Martina. Ústředním tématem je soucit, nesobeckost a štědrost. Slavnost organizují rodiče s dětmi a učiteli buď samostatně po třídách, nebo společně. Starší žáci často pomáhají s přípravou - hrají divadlo mladším dětem apod.

Adventní spirála: Slavnost na začátku adventu symbolizující cestu ke světlu. Většinou si ji organizuje každá třída sama.

Tříkrálová slavnost: Lednová slavnost, která se koná na Tři krále. Každá třída ji organizuje sama.

Masopust: Jde většinou o společnou slavnost pro všechny třídy. Vyrábí se masky a různé jednoduché hudební nástroje. Následně všichni vyjdou v průvodu, zpívají a tančí.

Svatojánská slavnost: Slavnost při příležitosti svátku sv. Jana, kdy se země otevírá a vydává lidem čistého srdce své poklady. Každá třída sama obvykle pálí svatojánský oheň.

Mimo tyto tradiční slavnosti pořádají jednotlivé třídy samostatné projekty jako např. vynášení Moreny, čištění studánek apod.

V rámci třídních projektů jsou po zvážení učitele zařazovány i školní výlety a tematické exkurze, školy v přírodě, sportovní kurzy apod.

2.5.3 Mezinárodní spolupráce

Žáci naší školy se téměř každoročně účastní olympiády pátých tříd v Schönau, kde si mimo sportovních disciplín upevňují znalosti cizích jazyků. Učitelé se účastní vzdělávacích kurzů, kde přednáší mezinárodní lektoři. Škola využívá možnosti externích supervizí, které jsou většinou zajišťovány mezinárodně působícími lektory (Norsko, Německo, Rakousko), kteří vstupují v kontakt nejen s učiteli, ale i s žáky školy.

2.6 Spolupráce s rodiči žáků a jinými subjekty

Většina rodičů je členem spolku rodičů W Alternativa, která iniciovala založení waldorfské školy v Brně. Spolek rodičů se školou nadále úzce spolupracuje, podporuje její projekty a prezentuje dobré jméno školy na veřejnosti.

Při škole funguje Školská rada, jejímiž členy jsou volení zástupci zřizovatele, rodičů a učitelů. Rada se schází dle potřeby, minimálně však 2x za rok. Její členové jsou informováni o činnosti školy, jejích záměrech a dalším rozvoji a předávají tyto informace dále.

Pro společná setkávání širšího společenství rodičů, učitelů a členů výboru W-alternativy slouží tzv. Kruhy rodičů, které se několikrát ročně zabývají různými oblastmi ze školního dění. Těchto setkání se účastní zástupci za každou třídu, zástupci za učitelský sbor i W-alternativu.

O výsledcích vzdělávání svých dětí jsou rodiče informováni každý měsíc na třídních schůzkách. Mohou si také domluvit osobní konzultaci s třídním učitelem v rámci konzultačních hodin i mimo ně. Rodiče také hojně využívají ke komunikaci telefon či e-mailovou poštu.

Waldorfská škola je svým fungováním založená na úzké spolupráci s rodiči a mnoho nadstandardních aktivit pro děti by bez pomoci a spolupráce rodičů nebylo pouze v silách pedagogů.

2.7 Školní družina

Školní družina (dále jen ŠD) je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. ŠD není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení výchovného působení, sociálního kontaktu mezi vrstevnickými skupinami, aktivního odpočinku a relaxace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí děti ušlechtilé zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet jejich kulturní potřeby a rozmanité zájmy.

2.8 Školní klub

Školní klub (dále jen ŠK) je v provozu první čtyři dny v týdnu po dobu volných hodin před odpoledním vyučováním a také po skončení vyučování. Jeho kapacita odpovídá počtu žáků v jednotlivých ročnících II. stupně, neboť se v době využívání ŠK mohou pohybovat ve svých kmenových třídách, případně ve třídě určené přímo pro ŠK. Ve svém volném čase, který žáci v ŠK tráví, se věnují převážně stolním společenským hrám, četbě knih a časopisů či odpočinku a relaxaci. Často pobývají ve ŠK také v době, kdy čekají na zájmové kroužky školní i mimoškolní.

Komunitní činnost – sociální klima a podpora pedagogického procesu

Myšlenka „otevřené školy“ je obrazem volného toku informací, znalostí a dovedností mezi různými skupinami občanů, které vede k rušení bariér mezi školou, rodiči, žáky, učiteli, samosprávou, dobrovolníky, podnikateli apod. a v důsledku budování kvalitního sociálního klimatu na škole vede i ke zkvalitňování způsobů vzdělávání.

Základem „otevřené školy“ je vzájemný partnerský přístup všech členů společenství – žáků, učitelů i rodičů.

Žáci jsou podporováni, aby se účastnili života komunity. Tímto způsobem mohou využít vědomosti ze školy v reálné životní situaci. Rozvíjí to jejich smysl pro občanství a buduje schopnosti, sebeúctu a sebedůvěru. Žáci, kteří nedosahují výborných školních výsledků, mohou často zazářit jako dobrovolníci. Vytvoření dobrých vztahů s dospělými lidmi, rodiči, učiteli, ale i širokou veřejností je důležitý prvek v jejich vývoji. Dobrá školní komunita také podporuje rodiče a členy komunity, aby se stali dobrovolníky a nabízeli své schopnosti škole a místní obci.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Škola vychází z principů výuky waldorfské pedagogiky. Je členem Asociace waldorfských škol České republiky.

Waldorfská pedagogika vychází z myšlenek filosofa a pedagoga Rudolfa Steinera. Výuka je založena na zákonitosti vývojových kroků dítěte a mladého člověka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu a jeho schopnosti učit se. Učební plán, metody a obsahy výuky jsou přizpůsobeny tomuto vývoji.

Výchova a výuka je proto vývojovým procesem, učební plán je sestavený podle potřeb a postupně se rozvíjejících schopností dítěte. Důležitým cílem výuky a výchovy dítěte je jeho všestranný rozvoj v praktických i uměleckých oborech – v učebním plánu waldorfské školy jsou proto zastoupena obě tato hlediska. Schopnosti a nadání dětí se velmi odlišují, a proto nalezneme vedle „tradičních“ předmětů např. pletení, tkaní, zahradnictví, atd. Tato rozmanitost nabídky umožňuje každému dítěti najít pro sebe v učebním plánu něco, v čem bude mít šanci vyniknout – stírají se tak rozdíly mezi méně a více nadanými nebo zručnými.

Výkony žáků nejsou motivovány známkovým hodnocením, ale prožitkovým charakterem výuky, který vzbuzuje živý zájem o probíranou látku. Vysvědčení na konci školního roku má formu slovního hodnocení, které charakterizuje všechny přednosti i nedostatky dítěte, jeho pokroky i obtíže v uplynulém školním roce. Hodnocení chápe waldorfská pedagogika jako prostředek k podnícení dalšího rozvoje a seberozvoje žáka. Obsah vzdělávání, osvojování poznatků, znalost faktů a s nimi spojených dílčích dovedností a návyků nejsou chápány jako cíl vzdělávání. Pro život a práci ve waldorfské škole platí zásada, že spolupráce žáků převažuje nad jejich vzájemnou soutěživostí. Pouze v 8. a 9. ročníku se z důvodu požadavku přijímacího řízení na střední školy kombinuje slovní hodnocení s klasifikací.

V učebních plánech se projevuje snaha nenadřazovat žádný předmět či skupinu předmětů nad druhé a všechny předměty jsou určeny pro všechny žáky. Dívky se tak účastní i práce se dřevem a kovem, chlapci pletou, háčkují, atd. Smyslem je dát všem dětem široký základ - každý z předmětů rozvíjí dílčí aspekty široké palety lidských kvalit. V plánu je dále co nejvíce zohledňováno co možná největší prolínání jednotlivých témat. Ve vyučování je snaha stavět mosty mezi jednotlivými obory a předměty, představovat dětem svět ve vzájemných vztazích a ve vztahu k člověku.

V učebním plánu se také projevuje snaha o soulad mezi vědou, uměním a duchovními hodnotami, jinak také mezi pravdou, krásou a uměním. V prvních letech školní docházky je vyučování zaměřeno na prožívání světa. Učitel oslovuje dítě umělecky například prostřednictvím obrazů, a to nejen pouze viditelných, ale především slovních, tedy vzniklých z vyprávění, které pak vyvolávají názorné představy. Stejně důležité je působení hudby, pohybového umění, malířství, básnictví a hry. Děti v tomto období především napodobují a na to je brán ohled ve výuce. V dalších letech převažuje snaha dětí uvědomit si více sám sebe, žáci přijímají vše spíše s kritikou a je potřeba jim pomoci vytvořit si schopnost poznávat zákonitosti světa a rozvíjet kauzální myšlení. Tato snaha se projevuje především v závěrečných ročnících v období puberty.

V jednotlivých předmětech, oblastech a tématech učitel usiluje především o osvětlení základních principů. Volí jasné příklady, které jsou blízké dětem daného věku a nesnaží se zahrnovat žáky encyklopedickými přehledy. Výuka by měla být co nejnázornější, žáci by měli mít možnost sami si co nejvíce věcí vyzkoušet.

V metodách, jimiž učitelé waldorfských škol uvádějí své žáky do učiva, hraje důležitou roli obraz, rytmus a pohyb.

Vyučování hlavních předmětů (matematika, český jazyk a literatura, fyzika, chemie, přírodopis, dějepis, zeměpis a další) probíhá v tzv. epochách. Jedná se o dvouhodinový (110 min.) vyučovací blok, který se ještě dále dělí na část rytmickou, vyučovací a vyprávěcí. Tento blok je doplněn o jednu vyučovací hodinu týdně. Po dobu 2 až 5 týdnů při něm učitel rozvíjí jedno dané téma (např. matematické operace, stavba domu, dějiny Řecka), přičemž tímto tématem se prolínají další výukové dovednosti. Další předměty (cizí jazyky, tělesná, pracovní a hudební výchova, eurytmie apod.) se vyučují v klasických vyučovacích hodinách (45 min., případně spojených blocích 90 minut).

Ve škole nejsou používány učebnice, jejich roli plní materiály, které si učitel sám nebo ve spolupráci s kolegy vybírá nebo vytváří. Knihy doplňují vyučování (např. cvičebnice a atlasy), nejsou ale hlavním prostředkem výuky, neboť postrádají vztah ke konkrétní pedagogické situaci. Velký význam proto mají epochové sešity a epochové práce žáků.

Na cestě základní školou provází dítě po celou dobu třídní učitel, který v epochách vyučuje obvykle většinu hlavních předmětů. Učitelé se snaží o rozvinutí všech vloh svých žáků do té míry, aby byli v dospělosti schopni vlastní orientace, samostatného, odpovědného a sociálně pozitivně zaměřeného jednání a myšlení.

Základem školy je společenství žáků, učitelů a rodičů, a proto je nutné neustále udržovat a rozvíjet vzájemný kontakt a spolupráci s rodinami. V tomto ohledu klade waldorfská škola mnohem větší nároky jak na učitele, tak i na rodiče žáků.

Žijeme v době velmi bouřlivého rozvoje naší civilizace. Nermalou měrou k němu přispívá i závratné tempo vývoje informačních technologií. Na jedné straně je velmi snadné vyhledat téměř jakoukoliv požadovanou informaci a na straně druhé se vývoj mění takovým tempem, že získaný poznatek stárne a je nutné jej neustále aktualizovat. Tradiční přístup ke vzdělání – vybavit jednou provždy žáka veškerým teoretickým poznáním o světě a společnosti, v níž žije – se tedy v dnešní době ukazuje jako překonaný. Do popředí vstupují lidské vlastnosti – zodpovědnost, kreativita, zájem o věc, spolehlivost. A to jsou oblasti, na které se waldorfská pedagogika zaměřuje.

V každém školním roce probíhá mnoho akcí - projektů, při kterých se schází rodiče, děti a učitelé. Jsou to slavnosti při příležitosti křesťanských svátků: Michaelská, Martinská, Svatojánská, Tříkrálová slavnost. Dále jsou pravidelně pořádány Adventní a Jarní jarmark a další akce, při kterých se rodiče, děti a učitelé vzájemně setkávají a blíže poznávají. Některé jsou otevřeny i veřejnosti.

Jednotlivé třídy mohou také jezdit na výlety, školy v přírodě, sportovní kurzy atd. Součástí výuky mohou být i exkurze a výukové programy mimo školní budovu, v přírodě apod.

3.2 Výchové a vzdělávací strategie

3.2.1 Cíle základního vzdělávání

◆ Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení:

- samostatná organizace vlastní činnosti
- vlastní úsudek
- iniciativa, tvořivost, zodpovědnost
- komunikační dovednosti, spolupráce, práce ve skupině
- zařazování metod, které podporují kreativitu
- využívání kladného hodnocení
- osobní příklad
- poznávání vlastních možností

- ◆ **Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů**
  - uplatňování mezipředmětových vztahů
  - rozvíjení schopnosti logického uvažování
  - netradiční způsoby řešení
- ◆ **Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci**
  - umění naslouchat a porozumět druhému
  - respektování názorů ostatních
  - práce a komunikace ve skupině
- ◆ **Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých**
  - práva a povinnosti žáků, učitelů
  - spolupráce žáků ve výuce
  - zodpovědnost za společné výsledky práce
  - spolupráce s rodiči
- ◆ **Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti**
  - dodržování mravních hodnot a slušného jednání
  - nést důsledky za svá rozhodnutí
  - účast zástupců tříd ve školním parlamentu
- ◆ **Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě**
  - otevřené a kultivované projevování svých citů
  - ohleduplný a citlivý vztah k lidem, k přírodě a ke kulturním a etickým hodnotám
  - schopnost ovládat negativní emoce
- ◆ **Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný**
  - prevence šikany a násilí
  - vytváření dobrých vztahů ve škole
  - respektování spolužáků a všech zaměstnanců školy
  - dodržování pitného režimu
  - zdravé stravování
- ◆ **Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi**
  - integrace žáků vyžadujících speciální péči
  - otevřenost vůči spolužákům
  - porozumění odlišnému způsobu života lidí z jiných kultur
  - ohleduplnost vůči všem lidem
- ◆ **Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci**
  - sebehodnocení žáků
  - osvojování základních pracovních dovedností a návyků

3.2.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

◆ **Kompetence k učení**

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům, zvyšujeme jejich šanci prožít úspěch
- podněcujeme tvořivost žáků

◆ **Kompetence k řešení problému**

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- žáky vedeme k hledání různých řešení problému
- motivujeme žáky úlohami z praktického života
- žáky vedeme k vyhledávání informací
- starší žáci připravují aktivity pro mladší žáky

◆ **Kompetence komunikativní**

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň věnovat pozornost názoru jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami

◆ **Kompetence sociální a personální**

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých
- používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- učíme žáky práci v týmu

◆ **Kompetence občanské**

- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva plnící své povinnosti
- rozvíjíme dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc
- postupně budujeme schopnosti vciťovat se do situací jiných lidí a být vnímavý ke svému okolí
- vytváříme povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací

◆ **Kompetence pracovní**

- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- propojujeme znalosti získané v různých oblastech a předmětech a využíváme je při praktických činnostech
- vedeme žáky k používání nástrojů a vybavení v rámci stanovených pravidel a k přizpůsobení se okolním podmínkám a zásadám bezpečnosti
- budujeme schopnost manuální spolupráce mezi spolužáky

3.3 *Inkluzivní program*

3.3.1 **Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Při zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je naplňováno v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. v platném znění a vyhláškou 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění.

Inkluzivní program WZŠMŠ Brno se zaměřuje na společné vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků intaktních v prostředí waldorfské pedagogiky. Obecně je založen na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Jeho podstatou je rovné zacházení s rozdílností intelektuálních i fyzických schopností a dovedností, rozvíjení spolupráce mezi žáky, poskytování svých individuálních schopností a dovedností přiměřeným způsobem ve prospěch celku. Pedagogické jednání je založeno na akceptaci rozdílnosti žáků v edukačním procesu, na všestranném a harmonickém rozvíjení osobnosti každého žáka v sociálním společenství dětské skupiny (třídy).

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona.

Ve škole se snažíme zajistit, aby se každému žákovi dostalo takových podpůrných opatření, které vhodným využitím pomohou přizpůsobit výuku individuálním potřebám dítěte tak, aby se mohlo optimálně a harmonicky vyvíjet a dosahovat svého osobního maxima i v třídním společenství.

Pedagogičtí pracovníci nastavují cílenou podporu ve vzdělávání žáků podle doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ).

3.3.1.1 *KONCEPT PORADENSKÝCH SLUŽEB ZAJIŠŤOVANÝCH PŘÍMO NA ŠKOLE*

♦ **Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**

Třídní učitel (TU) - respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků, využívá doporučených podpůrných opatření, poskytuje konzultace rodičům, žákům a učitelům, spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, podílí se na tvorbě IVP, PLPP, vede a spolupracuje s asistentem pedagoga.

Výchovný poradce (VP) - koordinace činnosti, pedagogický pracovník pověřený spoluprací se školskými poradenskými zařízeními, úzce spolupracuje s dalšími odborníky, zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, má přehled o odborných pracovištích, předává rodičům kontakty, vede přehled žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní speciální pedagog (SP) - zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, úzce spolupracuje s dalšími odborníky, má přehled o kompenzačních pomůckách, speciálních učebnicích a učebních pomůckách, kterými škola disponuje

Školní metodik prevence (MP) - zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, zajišťuje a koordinuje práci jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků v rámci prevence rizikového chování, podílí se na analýze současného stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů, zprostředkuje a zajišťuje spolupráci školy s orgány státní správy a s dalšími odborníky

♦ **Pravidla pro zapojení dalších subjektů**

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami naše škola spolupracuje prioritně s těmito ŠPZ: **Pedagogicko-psychologickou poradnou Brno, pracoviště Kohoutova 4 a speciálními pedagogickými centry dle potřeb žáků.** S ostatními subjekty bude škola spolupracovat v souladu s doporučením poradenských zařízení.

3.3.1.2 *PODPŮRNÁ OPATŘENÍ*

Při stanovení podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami škola vychází z doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., přílohy č. 1.

33.1.2.1 *Specifikace provádění podpůrných opatření prvního stupně*

Podpůrná opatření 1. stupně volí škola tehdy, pokud má žák při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence. Pro tyto účely může být zvolena forma **přímé podpory žáka pedagogem**, nebo vytvořen **Plán pedagogické podpory**.

◆ **Pravidla, průběh, realizace a vyhodnocení přímé podpory žáka pedagogem**

Pokud vyučující pedagog vyhodnotí, že má žák při vzdělávání takové potíže, že je potřebné jeho vzdělávání podpořit podpůrnými prostředky pedagogické intervence, neodkladně tak učiní a informuje o tom ostatní pedagogické pracovníky na pravidelných pedagogických částech konference kolegia učitelů.

◆ **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP), individuálního výchovného plánu (IVÝP)**

Pokud vyučující pedagog vyhodnotí, že má žák při vzdělávání takové potíže, že je potřebné jeho vzdělávání podpořit podpůrnými prostředky pedagogické intervence a pokud tato pedagogická intervence vyžaduje úzkou spolupráci více pedagogů, vytvoří škola žákovi Plán pedagogické podpory.

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu

PLPP zpracovává třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce před zahájením poskytování podpůrných opatření.

Před zpracováním PLPP budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností, organizovány společné schůzky s rodiči žáka i žákem samotným, případně s vedením školy (TU ve spolupráci s VP).

PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu.

PLPP se aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

PLPP má písemnou podobu (formulář viz příloha vyhlášky č. 27/2016 Sb.), s PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující (obsahuje jména a podpisy osob, které s ním byly seznámeny).

Poskytování podpůrných opatření třídní učitel průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů (třídní učitel – pedagog – výchovný poradce).

Pokud podpora stanovená v plánu nevede ke stanoveným cílům, doporučí škola zákonnému zástupci žáka poradenskou pomoc školského poradenského zařízení.

Pokud rodič přes opakovaná upozornění nenavštívil ŠPZ a způsobuje tak žákovi obtíže ve vzdělávání, může se škola obrátit na OSPOD.

33.1.2.2 Specifikace provádění podpůrných opatření druhého a vyššího stupně

♦ **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP**

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola (třídní učitel či vyučujícího konkrétního předmětu s pomocí výchovného poradce) pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce žáka.

Při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu pro žáka škola vychází z Minimální doporučené úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření, jak je uvedena v RVP ZV. Tyto výstupy jsou vodítkem pro případné úpravy výstupů uvedených v ŠVP do individuálního vzdělávacího plánu pro žáka. Úpravy výstupů se provádějí na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. Výstupy představují cílovou úroveň, kterou lze s využitím podpůrných opatření případně překročit. V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními pátého stupně jsou dolní úrovní pro úpravu očekávaných výstupů v IVP očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP).

IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem.

IVP obsahuje informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka, případně úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.

IVP se zpracovává do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka a je dle potřeb upravován a doplňován v průběhu celého školního roku.

Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka (bez kterého nemůže být IVP prováděn) předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření k zaznamenání do školní matriky.

Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory ŠPZ.

Realizace IVP je průběžně hodnocena a dle potřeby konzultována na schůzkách s vyučujícími pedagogy, výchovným poradcem a zákonnými zástupci.

Naplňování IVP vyhodnocuje ŠPZ ve spolupráci se školou minimálně jednou ročně.

Pokud rodič přes opakovaná upozornění nenavštívil ŠPZ a způsobuje tak žákovi obtíže ve vzdělávání, může se škola obrátit na OSPOD.

♦ **Zajištění výuky předmětů speciálně pedagogické péče (PSPP)**

Předmět speciálně pedagogické péče (PSPP) je zařazen jako forma intervence, která má přispět ke zlepšení aktuálních obtíží žáka. Je směřován na podporu při reedukaci specifických poruch učení, k rozvoji percepčně-motorických funkcí, jazykových kompetencí a komunikačních dovedností, k rozvoji prostorové orientace a orientace v čase, pozornosti, paměti apod. či k zajištění logopedické péče. Předmět nemá povahu povinné vyučovací hodiny (ve smyslu §26 odst.2 školského zákona) a nezapočítává se do maximálního týdenního počtu povinných vyučovacích hodin stanoveného pro jednotlivé ročníky příslušným RVP.

Výukou PSPP může ředitel pověřit učitele, který získal kvalifikaci učitele žáků se SVP nebo speciálního pedagoga. Je možné jej poskytovat již od druhého stupně PO na základě doporučení ŠPZ.

33.1.2.3 Organizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními:

Ve třídě se může vzdělávat maximálně 5 žáků s přiznanými PO druhého až pátého stupně, nesmí však přesáhnout 1/3 žáků třídy.

Je-li žáků s PPO více než 5 v rámci třídy, lze využít služby asistenta pedagoga.

Ve třídě mohou působit souběžně maximálně 4 pedagogičtí pracovníci.

Pro žáky, u kterých shledá školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze jejich speciálních vzdělávacích potřeb, či průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření, nepostačují samotná podpůrná opatření uvedená v §16 odstavce 2 školského zákona, je na škole podle §16 odstavce 9 zřízena Duhová třída. Do této třídy jsou zařazeni žáci na žádost zákonného zástupce žáka a doporučení ŠPZ. Ve třídě je snížený počet žáků, při výuce jsou využívány speciálně pedagogické metody a působí zde více pedagogických pracovníků. Jsou tak maximálně zajištěny individuální vzdělávací potřeby žáků s vyšším stupněm podpůrných opatření.

3.3.2 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Postup při zajišťování výuky je obdobný jako u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato skutečnost vychází z toho, že také žák mimořádně nadaný má speciální vzdělávací potřeby. Pravidla vychází z §28 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

♦ Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků

Podle doporučení školského poradenského zařízení lze těmto žákům rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným ŠVP:

- obohacováním vzdělávacího obsahu
- zadáváním specifických úkolů, projektů
- nabídkou volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit
- přípravou a účastí na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

♦ Popis pravidel a průběhu tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného žáka.

IVP mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením.

IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka.

IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné.

IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka (bez kterého nemůže být IVP prováděn) předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření k zaznamenání do školní matriky.

3.4 Začlenění průřezových témat

Všechna průřezová témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt.

Seznam zkratk předmětů:

Čj	český jazyk	Ch	chemie
Aj	anglický jazyk	ČaS	člověk a svět
Nj	německý jazyk	In	informatika
Ma	matematika	PČ	Pracovní činnosti
Bi	biologie	Tv	tělesná výchova
Ze	zeměpis	Vv	výtvarná výchova
Dě	Dějepis	Hv	hudební výchova
Sb	Sbor	Me	média
Fy	fyzika	Dr	Drama

3.4.1 Osobnostní a sociální výchova

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (OSS)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Rozvoj schopností poznávání									
2.	Sebepoznání a sebepojetí									
3.	Seberegulace a sebeorganizace									
4.	Psychohygienu									
5.	Kreativita									
6.	Poznávání lidí									
7.	Mezilidské vztahy									
8.	Komunikace									
9.	Kooperace a kompetice									
10.	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti									
11.	Hodnoty, postoje, praktická etika									

Poznámky: 1. Osobnostní a sociální výchova je realizována po celou dobu školní docházky ve všech předmětech
 2. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt

3.4.2 Výchova demokratického občana

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA (DEM)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Občanská společnost a škola					ČaS	Dě		Hv,Vv, Dě	Vv,Dě
2.	Občan, občanská společnost a stát					ČaS	Ze,Aj, Nj, Dě	Ze,Aj, Nj	Dě	Dě
3.	Formy participace občanů v politickém životě					ČaS	Dě	Ze,Aj, Nj	Ze,Aj, Nj,Dě	Dě,Aj, Nj

4.	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					ČaS	Ze,Dě	Ze	Dě,Ze	Dě,Aj, Nj
Poznámky: 1. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt										

3.4.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (GLO)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Evropa a svět nás zajímá				Čj	Čj, ČaS,Vv	Aj,Nj, Dě,Ze,V v	Aj,Nj, Dě,Ze, Bi, Vv	Aj,Nj, Dě,Ze,V v, Bi	Aj,Nj, Dě,Ze,Vv , Ch, Bi
2.	Objevujeme Evropu a svět					ČaS, ČaS,Vv	Čj, Dě, Ze,Vv	Čj,Dě, Ze,Vv, Bi,Aj,Nj	Čj, Dě, Ze,Vv, Bi, Aj,Nj	Čj, Dě,Ze,Vv ,Aj,Nj, Bi
3.	Jsmo Evropané					ČaS, Vv	Dě,Ze, Vv	Dě,Ze,Vv ,Aj,Nj	Dě,Ze, Vv,Bi, Aj,Nj	Dě,Ze,Vv ,Aj,Nj, Bi
Poznámky: 1. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt										

3.4.4 Multikulturní výchova

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (MUL)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Kulturní diference	Čj	Čj,Vv	Čj, Vv, Aj, Nj	Čj, Vv, Aj, Nj	Čj, Vv,ČaS, Aj, Nj	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv,Bi	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv
2.	Lidské vztahy	Čj	Čj,Vv	Čj, Vv, Hv	Čj, Vv, Hv	Čj, Vv,ČaS, Hv	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv, Bi	Čj, Aj, Nj, Dě, Ze, Hv, Vv
3.	Etnický původ			Čj	Čj	Čj, ČaS	Čj, Dě,Ze	Čj, Dě,Ze	Čj, Dě,Ze, Bi	Čj, Dě,Ze
4.	Multikulturalita			Aj, Nj	Aj, Nj	ČaS	Dě,Ze, Aj, Nj	Dě,Ze, Aj, Nj	Dě,Ze, Aj, Nj, Bi	Dě,Ze, Aj, Nj
5.	Princip sociálního smíru a solidarity					ČaS	Dě,Ze	Dě,Ze	Dě,Ze, Bi	Dě,Ze
Poznámky: 1. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt										

3.4.5 Environmentální výchova

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (ENV)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Ekosystémy	ČaS, Vv	ČaS, Vv	ČaS, Vv,Hv	ČaS, Vv,Hv	ČaS, Vv,Hv	Bi,Ze,Vv, Fy	Bi,Ze,Vv	Bi,Ze,Vv	Bi,Ze,Vv
2.	Základní podmínky života					ČaS,in.	Bi,Ze, Fy	Bi,Ze, Ch	Bi,Ze, Ch	Bi,Ze,in.

3.	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Tv	Tv	ČaS, Tv	ČaS, Tv	ČaS,in., Tv	Bi,Ze, Tv, Fy	Bi,Ze, Tv, Ch	Bi,Ze, Tv	Bi,Ze,in., Tv, Dě
4.	Vztah člověka k prostředí	Pč., Tv	Pč., Tv	ČaS,Pč., Tv	ČaS,Pč., Vv, Tv	ČaS,In,P č.,Vv, Tv	Bi,Ze,Pč., Vv, Fy, Tv	Bi,Ze,Pč., Vv, Tv	Bi,Ze,Pč., Vv, Tv	Bi,Ze,Pč., Vv,I,Dě, Ch, Tv
Poznámky:		1. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt								

3.4.6 Mediální výchova

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (MED)										
		1. stupeň					2. stupeň			
Č.	NÁZEV TEMAT. OKRUHU	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1.	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		In	In	In	In	Čj, Me	Čj, Me	Čj, Me	In,Čj, Me
2.	interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			In	In	In	Čj, Me	Čj, Me	Čj, Me	In,Čj, Me
3.	Stavba mediálních sdělení					In		Čj, Me	Čj, Me, Me	In,Čj, Me
4.	Vnímání autora mediálních sdělení		In	In	In	Hv, In	Hv, Me	Čj,Hv, Me	Čj,Hv, Me	In,Hv, Me
5.	Fungování a vliv médií ve společnosti				In	In		Čj, Me	Čj, Me	In,Hv, Me
6.	Tvorba mediálního sdělení					In			Čj, Vv, Me	In,Čj, Vv, Me
7.	Práce v realizačním týmu	In	In	In	In	In			Čj, Vv, Me	In,Čj, Vv, Me
Poznámky:		1. Všechna témata jsou integrována do jednotlivých předmětů, učitel je může zařadit i jako projekt								

4 Učební plán

4.1 Tabulace učebního plánu pro I. stupeň

Předměty Vzdělávací oblasti a obory		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	24					1				4	4	33
	Cizí jazyk		9										9
	Druhý cizí jazyk												0
Matematika a její aplikace					20								20
Informatika					1	1							2
Člověk a jeho svět						11							11
Člověk a společnost													0
Člověk a příroda													0
Umění kultura							4	8					12
Člověk a zdraví									5	5			10
Člověk a svět práce											5		5
Disponibilní časová dotace			3	8	3			1				1	16
Dotace v předmětu celkem		24	12	8	24	12	5	9	5	5	4	10	118
Předměty Ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
1		5	1	1	5	0	1	1	1	1	2	2	20
2		5	2	1	5	0	1	2	1	1	2	2	22
3		4,5	3	2	4,5	4	1	2	1	1	0	2	25
4		4,5	3	2	4,5	4	1	2	1	1	0	2	25
5		5	3	2	5	4	1	2	1	1	0	2	26
Dotace v předmětu celkem		24	12	8	24	12	5	9	5	5	4	10	118
Předměty I.ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
epocha (týdny)		15			15						6		36
	(týdenní hodiny)	5	0	0	5	0	0	0	0	0	2	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	0	1	1			1	1	1	1		2	8
Dotace v předmětu celkem		5	1	1	5	0	1	1	1	1	2	2	20
Předměty II.ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
epocha (týdny)		15			15						6		36
	(týdenní hodiny)	5	0	0	5	0	0	0	0	0	2	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)		2	1			1	2	1	1		2	10
Dotace v předmětu celkem		5	2	1	5	0	1	2	1	1	2	2	22
Předměty III.ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
epocha (týdny)		12			12	12					0		36
	(týdenní hodiny)	4	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	0,5	3	2	0,5		1	2	1	1		2	13
Dotace v předmětu celkem		4,5	3	2	4,5	4	1	2	1	1	0	2	25
Předměty IV.ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
epocha (týdny)		12			12	12							36
	(týdenní hodiny)	4	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	0,5	3	2	0,5		1	2	1	1		2	13
Dotace v předmětu celkem		4,5	3	2	4,5	4	1	2	1	1	0	2	25
Předměty V.ročník		Předměty											celkem
		Čj	Aj	Nj	Ma	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	KF	Pč	
epocha (týdny)		12			12	12							36
	(týdenní hodiny)	4	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	1	3	2	1		1	2	1	1		2	14
Dotace v předmětu celkem		5	3	2	5	4	1	2	1	1	0	2	26

4.2 Tabulace učebního plánu pro II. stupeň

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem	Celkem oblastí		
Vzdělávací oblasti a obory	Český jazyk	15																			15	15	
	Cizí jazyk		12																			12	12
	Druhý cizí jazyk			6																		6	6
Matematika a její aplikace				15																	15	15	
Informatika					2												2				4	4	
Člověk a společnost	Dějepis						5							1							6	6	
	Výchova k občanství						3				1										4	10	
Člověk a příroda	Fyzika							7													7	7	
	Chemie								3												3	3	
	Biologie									7											7	20	
	Zeměpis										3										3	3	
Umění kultura	Hudební výchova												4								4	9	
	Výtvarná výchova													5							5	9	
	Výchova ke zdraví									1											1	10	
Člověk a zdraví														6	3					9	10		
Člověk a svět práce																	3				3	3	
Disponibilní časová dotace	2		2	1								1		2		1	5	2	2		18	18	
Dotace v předmětu celkem	17	12	8	16	2	8	7	3	8	4	4	1	4	8	6	4	8	4	2	2	122	122	

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem
Ročník	6	5	3	2	4	0	2	1	0	2	1	0	1	2	2	1	2	1	0	29
	7	4	3	2	4	0	2	2	1	2	1	0	1	2	2	1	2	1	0	30
	8	4	3	2	4	0	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	31
	9	4	3	2	4	2	2	2	1	2	1	0	1	2	1	1	2	1	1	32
Dotace v předmětu celkem	17	12	8	16	2	8	7	3	8	4	4	1	4	8	6	4	8	4	2	122

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem
VI.ročník	epocha (týdny)	9			9		6	3		6	3									36
	(týdenní hodiny)	3	0	0	3	0	2	1	0	2	1		0	0	0	0	0		0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	2	3	2	1								1	2	2	1	2	1		17
Dotace v předmětu celkem	5	3	2	4	0	2	1	0	2	1	1	1	2	2	2	1	2	1	0	29

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem
VII.ročník	epocha (týdny)	6			6		6	6	3	6	3									36
	(týdenní hodiny)	2	0	0	2	0	2	2	1	2	1		0	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	2	3	2	2								1	2	2	1	2	1	0	18
Dotace v předmětu celkem	4	3	2	4	0	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	1	2	1	0	30

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem
VIII.ročník	epocha (týdny)	6			6		6	6	3	6	3									36
	(týdenní hodiny)	2	0	0	2	0	2	2	1	2	1		0	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	2	3	2	2								1	1	2	1	2	1	1	19
Dotace v předmětu celkem	4	3	2	4	0	2	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	31

Předměty		Čj	Aj	Nj	Ma	In	Dě	Fy	Ch	Bi	Ze	Dr	Hv	Vv	Tv	Eu	Pě	Med	Sb	celkem
IX.ročník	epocha (týdny)	6			6		6	6	3	6	3									36
	(týdenní hodiny)	2	0	0	2	0	2	2	1	2	1		0	0	0	0	0	0	0	12
	vedlejší (týdenní hodiny)	2	3	2	2	2							0	1	2	1	2	1	1	20
Dotace v předmětu celkem	4	3	2	4	2	2	2	2	1	2	1	0	1	2	1	1	2	1	1	32

4.3 Poznámky k učebnímu plánu

4.3.1 Obecné poznámky k učebnímu plánu

1. Epoše je na prvním stupni vyčleněno v týdenní dotaci hodin 12 vyučovacích hodin tzv. hlavního vyučování, rozčleněných do 5 ranních vyučovacích bloků dlouhých 110minut.
2. Na druhém stupni je epoše vyčleněno v týdenní dotaci hodin 13 vyučovacích hodin, 12 hodin je zařazeno do tzv. hlavního vyučování, rozčleněných do 5 ranních vyučovacích bloků dlouhých 110minut a jedna epochová hodina za týden s časovou dotací 45 minut je zařazena ve vyučování po velké přestávce.
3. Při přepočtu epochových hodin na týdenní dotaci vyučovacích hodin je použit za základ standardní počet 36 vyučovacích týdnů ve školním roce.
4. Disponibilní hodiny jsou na prvním stupni využity pro hodinovou dotaci předmětů Anglický jazyk (3h), Německý jazyk (8h), Matematika (3h), Výtvarná výchova (1h), Pracovní činnosti (1h).

5. Disponibilní hodiny jsou na druhém stupni využity pro hodinovou dotaci předmětů Český jazyk a literatura (2h), Německý jazyk (2h), Matematika (1h), Drama (1h), Výtvarná výchova (2h), Eurytmie (1h), Pracovní činnosti (5h), Média (2h), Sbor (2h).
6. Seznam zkratk předmětů:
  - Čj - Český jazyk a literatura
  - KF - Kreslení forem
  - Aj - Anglický jazyk
  - Nj - Německý jazyk
  - Ma - Matematika
  - In - Informatika
  - ČaS - Člověk a jeho svět
  - Hv - Hudební výchova
  - Vv - Výtvarná výchova
  - Tv - Tělesná výchova
  - Eu - Eurytmie
  - PČ - Pracovní činnosti
  - Dě - Dějepis
  - Fy - Fyzika
  - Ch - Chemie
  - Bi - Biologie
  - Ze – Zeměpis
  - Dr – Drama
  - Med - Média
  - Sb - Sbor

4.3.2 Poznámky ke vzdělávacím oblastem na 1. stupni

1. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obor Český jazyk a literatura je realizován (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) zejména v předmětu Český jazyk a literatura (24h). Část hodinové dotace vzdělávacího oboru je realizována v dalších předmětech - Hudební výchova (1h), Kreslení forem (4h), Pracovní činnosti (4h). V těchto předmětech jsou naplňovány očekávané výstupy tohoto vzdělávacího oboru.
2. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obor Cizí jazyk je realizován (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Anglický jazyk (9h).
3. Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Matematika (20h).
4. Vzdělávací oblast Informatika je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Matematika (1h) v předmětu Člověk a společnost (1h).
5. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Člověk a jeho svět (11h).
6. Vzdělávací oblast Umění a kultura je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Hudební výchova (4h) a Výtvarná výchova (8h).
7. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Tělesná výchova (5h) a Eurytmie (5h).
8. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Pracovní činnosti (5h).

4.3.3 Poznámky ke vzdělávacím oblastem na 2. stupni

1. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obor Český jazyk a literatura je realizován (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Český jazyk a literatura (15h).
2. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obor Cizí jazyk je realizován (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Anglický jazyk (12h).
3. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obor Druhý cizí jazyk je realizován (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Německý jazyk (6h).
4. Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Matematika (15h).
5. Vzdělávací oblast Informatika je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Informatika (2h) a v předmětu Média (2h).
6. Vzdělávací oblast Člověk a společnost je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Dějepis (8h), Zeměpis (1h) a Výtvarná výchova (1h).
7. Vzdělávací oblast Člověk příroda je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Fyzika (7h), Chemie (3h), Biologie (7h), Zeměpis (3h).
8. Vzdělávací oblast Umění a kultura je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Hudební výchova (4h) a Výtvarná výchova (5h).
9. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětech Biologie (1h), Tělesná výchova (6h) a Eurytmie (3h).
10. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je realizována (v časové dotaci, učivu a očekávaných výstupech) v předmětu Pracovní činnosti (3h).

5 Učební osnovy

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk a literatura

5.1.1.1 Charakteristika

Předmět český jazyk je vyučován ve všech ročnících v epochách a od 3. třídy i ve cvičných hodinách.

V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova.

Jedním ze základních lidských projevů je řeč, schopnost vyjadřovat verbálně své myšlenky a pocity. Jazyk je zároveň nositelem kultury a ve své specifické zvukové podobě, gramatické struktuře, typických výrazových prostředcích a pojmenováních životní reality skrývá něco, co by se dalo nazvat duchem národa. Každý jazyk tak reprezentuje určitý pohled na svět. Není zdaleka jen prostředkem k dorozumívání, ale živým organizmem, který se vyvíjí a mění podle působení nejrůznějších vnějších i vnitřních vlivů. Je tedy odrazem vývoje společnosti, která jej užívá.

Mateřský jazyk reprezentuje kulturní a společenské prostředí, do něhož jsme se narodili a které má zásadní vliv na utváření naší osobnosti a na naše vidění světa. Mluvený, ale i psaný jazyk působí na myšlenky, na pocity, ba i na samotné tělo člověka. Jeho vliv tkví ve významu a ve zvukové hodnotě slov. Aktivní práce s řečí tak hluboce působí na rozvoj osobnosti.

Při výuce českého jazyka se postupuje nejlépe od komunikační situace a pochopení modality a významu vět a významu slov ke gramatickému (fonetickému, pravopisnému) jevu. Dítě tak poznává fakta jazyka v aktuálním vztahu k jejich sdělovací funkci.

Poznávání jazyka je založeno na přiměřeném, hravém pozorování, obrazném myšlení a intuici, na prožívání spojeném často s pohybem a rytmem, na jazykové hře. To je dětskému věku odpovídající tvořivé a zajímavé pronikání do tajů jazyka, jeho podivuhodného systému a jeho fungování. Dítě si v atmosféře hravosti i humoru, kterou učitel navozuje, vytváří velmi osobní vztah ke své mateřské řeči. Škola tak pečuje o to, aby se mateřský jazyk stal člověku jeho trvalou životní hodnotou.

Výuka českého jazyka není omezena jen na předmět český jazyk a literatura, ale prolíná všemi předměty a naopak učitel mateřského jazyka reaguje na to, co se žáci právě učí v ostatních předmětech. Žáci se tak zdokonalují v mluvení a psaní v těsné vazbě na veškeré vzdělávání ve škole. To znamená, že třídní učitel a ostatní učitelé dbají o to, aby se dorozumívací činnosti a schopnosti pěstovaly ve všech předmětech.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody

a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	5	15	12	12	12	9	6	6	6
Počet cvičných hodin týdně	0	0	0,5	0,5	1	2	2	2	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- podporujeme komunikaci s jinými školami

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

♦ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)
- ve výuce je kladen důraz na prožitek

♦ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.1.1.2 Vzdělávací obsah
♦ 1.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák: č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru č04 - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost v krátkých mluvených projevech č05 - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči č06 - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích č07 - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – vyvozuje písmena z obrazů, přiměřeně věku používá symbol - ústně i obrazově reprodukuje vyprávěný text	-zdokonalování dýchání a smyslu pro rytmus vhodnými tělesnými i jazykovými cviky - zásady pro dorozumívání v novém prostředí - střídání při vyprávění a rozhovoru - pozorné naslouchání řeči druhého - zdvořilá otázka a odpověď, nabídka, souhlas i nesouhlas, odmítnutí - pozdravy a oslovování nových spolužáků a učitelů: vítání, loučení, prosba, děkování, oslovení křestním jménem nebo příjmením - jednání při střetu zájmů a ve sporu: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru - pozorné pozorování a poslech, soustředění - prosté dějové vyprávění, jeho poslech, reprodukce - neliterární líčení nebo vyprávění - kladení otázek, vpytávání, zdvořilá a věcná odpověď - zřetelnost v řeči a ohled k posluchačům - poslech prózy, poezie, reprodukce, dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou pohádky - první setkání se symbolem, vyvozování písmen z obrazů - vyprávění a převyprávění textů (pohádek), kreslení obrazu k vyprávěnému textu	MUL1, MUL2 hudební výchova tělesná výchova Informatika
Jazyková výchova žák č26 - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves č28 - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	- postupný přechod k nácviu písmen velké tiskací abecedy a číslic I – XX a 1 – 100 - znaky souhlásek vyvozované z tvarů předmětů a postav pohádek (postupným zjednodušováním se převádí do písemného znaku) - odhad či doplnění nových písmen, která se ve slovech vyskytují - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
	- sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) - hlasitou recitací i poslechem pěstování zřetelné, čisté výslovnosti, správného rytmického členění vět i delších celků, melodie odpovídající smyslu - prostřednictvím kreslení forem je rozvíjena hrubá a jemná motorika („kreslení“ celým tělem, práce na velký formát; zdokonalování svislých, vodorovných, šikmých, oblých linií v nejrůznějších variacích; také prstové hry)	
Literární výchova žák č39 -přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku č40 -vyjadřuje své pocity z přečteného textu	- písně, recitace básní, rozpočítadla apod., seznámení se s rytmem jazyka a mluveného projevu, důraz je kladen na paměťové učení	

◆ 2.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák: č02 - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru č04 - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost č05 - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči č06 - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích č07 - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev č08 - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním č09 - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev č10 - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení č11 - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- poslech prózy, poezie, reprodukce, dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou bajky a legendy - písemné zachycení vlastního zážitku nebo slyšeného příběhu - souvislosti, vztahy, postoje, vlastnosti - kladné i záporné lidské vlastnosti - kladení otázek účelově zaměřených - respekt k vyjádření druhých, pozorné naslouchání a pochopení žádosti, instrukce, mírnění nebo řešení jednoduchého konfliktu - zdvořilé a účelné jednání na veřejnosti - spisovnější vyjadřování v projevech před třídou - sled událostí ve vyslechnutém příběhu - stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie s vypuštěním podrobností, aby příběh mohl být převeden do obrázkové nebo pohybové podoby - rozvoj souvislého vyjadřování: děti promlouvají o svých osobních příhodách, předmětech, zážitcích - nácvik čtení- velký důraz na pochopení textu	MUL1, MUL2 hudební výchova tělesná výchova

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Jazyková výchova žák: č22 - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky č23 - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná č26 - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves č28 - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	- nácvik psaní opisem, přepisem a diktováním - nácvik psaní písmen malé tiskací abecedy - nácvik psaní normalizované latinky - psaní je spojováno s ostatními učebními činnostmi dětí - psaní krátkých textů, např.: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, vzkaz, písemné zachycení vlastního zážitku nebo slyšeného příběhu	
Literární výchova žák č39 - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku č40 - vyjadřuje své pocity z přečteného textu č41 - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění č42 - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	- stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie s vypuštěním podrobností, aby příběh mohl být převeden do obrázkové nebo pohybové podoby - rozpoznávání kladných i záporných lidských vlastností v textu	

◆ 3.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák: č01 - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti č02 - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru č04 - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost č05 - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči č06 - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích č07 - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev č08 - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním č09 - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	- vyjadřování hodnotících postojů: vztah k hrdinům, k příhodám, srovnávání svých postojů s postoji hrdinů. - zdokonalování techniky psaní, odstraňování individuálních nedostatků; důraz na úpravu textu, čitelnost a přehlednost - popis postavy, zachycení atmosféry příběhu - výcvik vyjadřovací pohotovosti: schopnost popisovat spolužákům oblíbený předmět, vylíčit (v jednoduchých větách s přehlednou stavbou) živě a zajímavě pro ostatní svou nebo cizí příhodu nebo děj na obrázku; uvést vystoupení spolužáka - zdvořilost a zkušenost ve veřejném řečovém jednání: ve hře i ve skutečnosti ovládat základní zdvořilostní obraty a způsoby nekonfliktního jednání; předávat složitější, avšak jednoznačné vzkazy - žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování	MUL1, MUL2, MUL3 hudební výchova tělesná výchova

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
č10 - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení č11 - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - Jednoduše popíše činnost např. řemeslo, stavbu domu	- poslech prózy, poezie, reprodukce, dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou starozákonní příběhy - popis, časový sled, vyhodnocení známých skutečností	Informatika I-5-1-02
Jazyková výchova žák č22 - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky č24 - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost - třídí a řadí slova podle abecedy č25 - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru č26 - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves č28 - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky -odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	- slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma; - základní slovní druhy - věty podle postoje mluvčího - měkké, tvrdé souhlásky - dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; - úvod do psaní velkých písmen - nácvik psacího písma podle normalizované latinky - vyhledávání knih v knihovně (katalog), řazení podle abecedy, řazení podle různých kategorií	Informatika
Literární výchova žák č39 - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku č40 - vyjadřuje své pocity z přečteného textu č41 - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění č42 - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	- důraz na individuální hlasité čtení a pochopení textu (reprodukce, rozhovory o přečteném textu) - vyhledávání důležitých informací v textu, rozlišení podstatného od méně podstatného - základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, legenda -tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod -zážitkové čtení a naslouchání -poslech literárních textů	

◆ 4.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Jazyková výchova žák č33-rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary č36-užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	- orientace ve stavbě textu – členění na odstavce, vyjadřovací prostředky -slovní druhy, tvary slov - sloveso: časování, čas minulý, přítomný, budoucí - tvoření příbuzných slov - výstavba věty, větné celky	Informatika I-5-1-02, I-5-1-03

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
č37-píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - Jednoduše popíše zvíře, předmět (popíše konkrétní situaci, určí co o ni ví a znázorní ji) Řadí slova podle abecedy, orientuje se v rejstříku (obsahu) knihy (uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat) - Shrne vyprávění do podstatných bodů, učí se tvořit osnovu (vyčte informace z daného modelu)	- schopnost slovtvorně a tvaroslovně obměňovat slova (bez termínů, společně, jazyková hra) - psaní znělých a neznělých souhlásek - psaní i/y po obojetných souhláskách - vyjmenovaná slova - volba vhodných jazykových prostředků, popis od celku k jednotlivostem, od jednotlivostí k celku, rozlišení známých a neznámých vstupů - Řadí slova podle abecedy, umí vyhledávat ve slovnících	
Literární výchova žák č43 -vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je č44 -volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - prohlubuje dovednost čtení s porozuměním (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji) - vyhledá knihu v lístkovém katalogu	-poslech a čtení prózy a poezie, rozmlouvání o ní, reprodukce, recitace, inscenace -zkvalitňování techniky čtení – plynulé čtení vět a souvětí, správné frázování, kladení důrazu, volba přiměřené síly nebo barvy hlasu -návčik tichého čtení s porozuměním - rozlišování podstatných a okrajových informací v textu, vyhledávají podstatné informace -samostatná četba podle osobního zájmu -poslech literárních textů -zážitkové čtení a naslouchání -tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod -základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka, pravidla třídy, zpětná vazba, dotazník - vyhledávání knih v katalogu podle různých kritérií	Informati ka I-5-1-01

◆ 5.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák č12 -čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas č13 -rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává č14 -posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení č15 -reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta č16 -vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	- zdokonalování vlastních zápisů vyprávěných příběhů, tvorba vlastního vyprávění (pohádky, povídky...) -zpracovávání jednoduchých zpráv – důraz na stručnost, přesnost a výstižnost sdělení -v naukových epochách zpracovávání prvních referátů -věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) -základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), - mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	GLO1 MUL1, MUL2,M UL3 hudební výchova tělesná výchova

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
č17 -rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě č18 -volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru č19 -rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace č20 -píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry č21 -sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti - popíše jednoduchou sportovní činnost a přípravu na ni - popíše a charakterizuje literární postavu, umělecky ji ztvární různými způsoby např. Slovně, posloupností obrázků, dramaticky, hudebně...(popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji, při tom pracuje s daty různého typu, najde a spustí aplikaci) - Shrne vyprávění do podstatných bodů, učí se tvořit osnovu (vyčte informace z daného modelu)	-technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu) -žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování -poslech prózy, poezie, reprodukce, dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou mýty a legendy starověkých civilizací - podílí se na tvoření pravidel třídy, umí vyplnit dotazník, pracuje na písemné zpětné vazbě - určí co o dané skutečnosti ví a zaznamená ji, znázorní ji	Informati ka I-5-1- 01, I-5-1- 02, I-5-1- 03, I-5-4- 01
Jazyková výchova Žák Č27-spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy č29- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování č30 -porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová č31 -rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku č32 -určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu č33 -rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary č34 -vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty č35 -odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí č36 -užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje č37 -píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách č38 -zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - vyhledává ve slovnících	- pozorování významu slov: slova souvztažná a protikladná; stejně znějící slova různého významu; slova s významem nadřazeným, podřazeným, souřadným - podmětová a přísudková část věty, základ věty; určující člen větné dvojice, rozvíjení základní věty - mluvnické kategorie - hra s osobou, číslem, časem sloves a s rodem a číslem jmen - spisovné tvary podstatných jmen; děti se seznamují s tvary vzorů jmen a dosazují je do vět - vyjmenovaná slova - psaní velkých písmen - osob, zvířat, názvy obcí, států, hor, řek, planet (ne pravopis výrobků a institucí) -slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) - slovní druhy, tvary slov -přímá a nepřímá řeč -stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) - orientace v různých systémech třídění	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
		Informati ka I-5-1-01
Literární výchova žák č43-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je č44 -volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma č45 -rozdílí různé typy uměleckých a neuměleckých textů č46 -při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	-poslech a čtení literárních textů -zážitkové čtení a naslouchání -tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod -základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	

◆ 6.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák Č01 -odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Č02 -rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Č03-rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj Č04-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci Č05 -odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Č06 -v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči Č07 -zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	- praktické čtení (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné čtení (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací) -zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), - zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); -vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis) - projev mluvený a psaný (uplatnění zásad pro pořádek slov v české větě) - dopis, žádost	GLO1,GL O2 MUL1,M UL2,MUL 3 MED1,M ED2
Jazyková výchova žák Č11 -spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	-význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov - výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu	

Č12 -rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov Č14 -správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci Č15 -využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	-prohlubování pravopisu i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova - prohlubování znalostí slovních druhů - slovesa: hry s osobou, číslem a časem - slovesný způsob - pozorování změn tvarů sloves při časování - rozdíl mezi tvarem určitým a infinitivem, tvarem jednoduchým a složeným - podstatná jména: hry s rodem a číslem - kategorie pádu - změny tvarů při skloňování podle různých vzorů - přídavná jména: stupňování - význam přídavných jmen pro výrazové bohatství jazyka - větné členy holé, rozvitě a několikanásobné - aktivní uchopení odlišnosti mezi větou jednoduchou a souvětím	
Literární výchova žák Č19 -uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Č21 -formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Č22 -tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie Č27-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	-přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům - dramatická báseň, balada - umění předčítání: aspekt dramatičnosti, napětí - shrnutí obsahu jednotlivých částí textu - osnova děje (propojení se slohovým výcvikem) - dramatická díla se vztahem k dějepisu	

◆ 7.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák Č01 -odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Č02 -rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Č03-rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj Č04-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci Č05 -odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Č06 -v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	- vypravování - referáty na dané téma z dějepisu, zeměpisu, přírodopisu (vynálezců a objevitelů) - cvičení v obměňování textu: z krátké novinové zprávy vytvořit vyprávění a naopak - třídní a školní noviny jako nástroj komunikace - přesná formulace popisu, pokusu, konstrukce připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse - základy psaní všemi deseti prsty a práce v textovém editoru - referáty, slohové práce, ročníkové práce a jejich export do pdf	GLO1, GL O2 MUL1, M UL2, MUL 3 MED1, M ED2, MED 3, MED4, MED5

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Č07 -zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu Č08 -využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát -Učí se psát na klávesnici všemi deseti prsty, vytváří slohové aj. práce pomocí textového editoru, umí práce exportovat do pdf souborů (ukládá a spravuje data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování a přenos, vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě;)		Informatika I-9-4-02, I-9-4-03
Jazyková výchova žák Č11 -spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova Č12-rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh Č13 -samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami Č14 -správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci Č15 -využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace Č16 -rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	- zájmena: zastupování podstatných jmen správnými tvary zájmen já, ty, se, my, vy, ten, náš, můj, tvůj, svůj, její - číslovky, druhy číslovek, jejich skloňování - příslovce, základní a stupňované tvary - předložky, spojky a částice: jejich společné znaky a rozdíly - citoslovce, jejich obohacující funkce v jazyce - rozvíjení bohatosti slovního projevu nahrazováním větného členu větou vedlejší - souvětí a jeho stavba: věta hlavní a vedlejší - spojky souřadné a podřadné - zásady interpunkce: psaní čárky ve větě jednoduché a v souvětí, rozdělovací znaménka	
Literární výchova žák Č19 -uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Č20 -rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora Č21 -formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Č22 -tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie Č23 -rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	-životopisy, zprávy z výzkumných výprav, knihy o různých národech. - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům -literární druhy a žánry - poezie, próza, drama	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Č27-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích		

◆ 8.třída

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Komunikační a slohová výchova žák: Č01 -odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Č02 -rolišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Č03 -rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj Č04 -dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci Č05 -odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Č06-v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči Č07-zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu Č08 -využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát Č09 -uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování Č10 -využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů -vytváří scénář pro rozhlasovou hru, podílí se na natáčení a produkci rozhlasové hry, vytváří ji ve vhodném formátu seznámí se s nástroji pro nahrávání a záznam, pracuje ve zvukovém editoru (vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	- krátké zprávy, referáty na aktuální témata z politiky, vědy, kultury, sportu - výpisek, výtah - převádění lyriky v epiku, prózu nebo drama - recenze koncertu, divadelního představení, filmu -studijní čtení jako zdroj vyhledávání informací -technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse -vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka zbarvený popis, výklad, úvaha), teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně - vytváření komiksů podle příběhu (temperamenty, pamflety) – příprava na kompresi dat - práce ve zvukovém editoru např. Audacity, tvorba scénáře, dramaturgie	GL01,GL O2 MUL1,M UL2,MUL 3 MED1,M ED2,MED 3,MED4, MED5,M ED6,MED 7 Informati ka I-9-1- 02, I-9-4- 03
Jazyková výchova	- prohloubení znalostí o slovese	

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák Č11 -spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova Č12-rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh Č13 -samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami Č14 -správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci Č15 -využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace Č16 -rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí Č17 -v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Č18 -rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	- slovesný vid a rod - slovesné třídy a vzory - podstatná jména konkrétní x abstraktní - obecná x vlastní - psaní velkých písmen - rozšíření - přídavná jména (prohloubení) - jmenné tvary přídavných jmen tvrdých - stupňování - zájmena (prohloubení) - věta jednočlenná, neúplná, samostatný větný člen, vsuvka - druhy vedlejších vět (významové rozdíly) - obohacování slovní zásoby	
Literární výchova žák Č19 -uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Č20 -rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora Č21 -formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Č22 -tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie Č23 -rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty Č26 -porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování Č27 -vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos	-přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům -literární druhy a žánry - poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času - hlavní vývojová období národní a světové literatury - první základy metriky a poetiky (nauka o verších, metafora) - rozsáhlejší díla popisující dějinné události - čtení epických a dramatických útvarů - národní obrození a rok 1848 - vytváří komiksy podle příběhů např. temperamentů (navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu) - možnost zpracování rozhlasové hry (práce ve zvukovém editoru, např. Audacity), zpracování informací do vizuálů, animace, práce s časem, Post Bellum, mediální výchova	Informatika I-9-1-02, I-9-4-02

◆ **9.třída**

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby,

		Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova Žák: Č01 -odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Č02 -rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Č03 -rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj Č04 -dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci Č05 -odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Č06-v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči Č07-zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu Č08 -využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát Č09 -uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování Č10 -využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	-kritické (analytické, hodnotící) čtení - praktické naslouchání (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), - na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha) - charakteristika literárních postav - úvaha - řeč x rozhovor x diskuse - zvláštnosti jazyka současnosti - používání jazyka v médiích	GLO1,GL O2 MUL1,M UL2,MUL 3 MED1,M ED2,MED 6,MED7
Jazyková výchova žák Č11 -spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova Č12-rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh Č13 -samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami Č14 -správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci Č15 -využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace Č16 -rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	-prohloubení učiva o souvětí a jednoduché větě: - významový poměr mezi hlavními větami souřadně spojenými - významový poměr mezi souřadně spojenými vedlejšími větami - významový poměr mezi jednotlivými členy (ve větých členech několikanásobných) - synonymní skladební prostředky a úpravy textů - průběžné opakování a prohlubování probraného učiva - tvaroslovné zvláštnosti - skloňování podstatných jmen přejatých a cizích vlastních jmen - přechodník přítomný a minulý	

Č17 -v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slohotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Č18 -rolišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití		
Literární výchova žák Č19 -uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Č20 -rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora Č21 -formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Č22 -tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie Č23 -rolišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty Č24 -rolišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele Č25 -uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře Č26 -porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování Č27 -vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	-literatura konce 19. století a literatura 20. století volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům -základy literární teorie a historie - struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry) -literární druhy a žánry - poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času - hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé - vytváření komiksů podle příběhu (temperamenty, pamflety) – příprava na kompresi dat - možnost zpracování rozhlasové hry (práce ve zvukovém editoru, např. Audacity), zpracování informací do vizuálů, animace, práce s časem, Post Bellum, mediální výchova	Informati ka I-9-1- 02, I-9- 4-02, I- 9-4-03

5.1.2 Kreslení forem

5.1.2.1 Charakteristika

Kreslení forem je jako samostatný předmět zařazen v 1. a 2. Ročníku, kde naplňuje očekávané výstupy vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. Plní především úlohu průpravy a doprovodných cvičení při výuce psaní.

Podstatou specifického vzdělávacího oboru Kreslení forem je *umění linie* (čáry), jež vede k prožívání pohybových *kvalit*. Cílem tohoto předmětu je harmonizovat smyslové pohybové vnímání.

Pohyb zachycený ve formě prožívají děti v raném školním věku nejprve také na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, nohama na podlaze, „chodí“ formu), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Ve vztahu formy k prostoru či k ploše se žáci učí objevovat zákonitosti vlastní vnitřní rovnováhy i rovnováhy světa kolem. V tomto aspektu je kreslení forem blízce spřízněno s eurytmií.

Na rozdíl od běžného předmětného kreslení se tedy tento předmět zabývá kvalitativním uchopením bezpředmětných forem jako tvůrčích principů.

Skutečnost, že kreslení forem je z hlediska provádění spřízněno s oblastí výtvarné výchovy, neomezuje jeho širokou působnost v dalších oblastech. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní (podpůrná cvičení tzv. dynamického kreslení) a v geometrii, která je podporována cvičeními tzv. geometrie kreslené volnou rukou. V dramatické výchově a pohybové výchově podporuje rozvoj výrazu v tělesném pohybu – tedy schopnost gesta.

Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup – těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího se člověka.

V 1. a 2. ročníku splňuje kreslení forem především úlohu průpravy a doprovodných cvičení při výuce psaní v rámci vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Kreslení neboli utváření linií do obrazu je předchůdcem vyučování psaní. Písmenka prožívá malý školák nejdříve živě v obraznosti své formy. Tak zůstává co možná nejdéle oddán tvořivým silám svého organismu, nežli je veden k něčemu abstraktnějšímu. A čím bohatší byl umělecký život, jenž obklopoval malé dítě, tím radostněji a bděleji tíhne později k uchopení intelektuálních pojmů, jejichž znalost od něho naše civilizace požaduje.

1. ročník

Linie se objevuje ve dvou polárních možnostech: jako přímka a jako oblouk. Při kreslení má dítě prožít charakteristický rozdíl těchto dvou manifestačních forem: jednoznačný směr přímky vyžaduje a podporuje soustředění, myšlenkou řízenou vůli. Dynamická, k cíli nezaměřená „křivka“ ponechává individuální prostor – vůli určuje pocit. Během 1. ročníku se třídní učitel vrací k těmto základním formám v stále nových obměnách.

Dítě je tak stále více vedeno od prožívání forem k jejich utváření: ve cvičeních vertikálního zrcadlení formy (vlevo – vpravo) je dítě schopno samostatně dotvářet celek obrazem vzoru – vlevo od vertikály je vzor, vpravo dítě dotváří zrcadlový obraz.

2. ročník

Ve cvičeních *horizontálního zrcadlení formy* (nahore – dole): dítěti předložíme pouze horní polovinu horizontální formy a ono samo musí hledat odpovídající doplnění dole. Dítě přitom musí „vnitřně ožít“ a předložený tvar vnímat jako něco „nehotového“. Cílem tedy je, aby dítě ve své představě (a přirozeně i na papíře) doplnilo a dokončilo, co je nedokončené, nehotové.

I. Časové rozložení předmětu

V 1. i 2. ročníku je předmětu kreslení forem vyhrazeno šestičtyřlétých týdnů, po 12-ti vyučovacími hodinami týdně.

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.1.2.2 Vzdělávací obsah
◆ 1.-2.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák č08 -zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - prožívá a vnímá pohybové kvality elementárních bezpředmětných forem -vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně	1. ROČNÍK - přímka (svislá, vodorovná, šikmá) a oblouk v mnohonásobných obměnách s důrazem na rytmus formy - jednoduché oblé a hranaté formy - v sobě uzavřené formy: trojúhelník, kruh, ovál (elipsa), osmička (lemniskáta) - spirála: zavíjení a rozvíjení - jednodušší hvězdy - vertikální symetrie (zrcadlení vlevo-vpravo) - kreslení jako předcvičení k psaní 2. ROČNÍK rytmická cvičení s elementárními formami - rozvíjení dynamického kreslení - snadné proměny forem (oblé v hranaté) - horizontální symetrie (zrcadlení nahoře - dole) - symetrie osová, čtyřstranná symetrie - jednoduché copy (splétané pásy)	výtvarná výchova matematik a (geometrie) eurytmie

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
	- lemniskáty a jejich variace	

5.1.3 Anglický jazyk

5.1.3.1 Charakteristika

Anglický jazyk je vyučován v 45ti minutových vyučovacích hodinách, v prvním ročníku může učitel rozdělit hodinu dvakrát týdně: 20 a 25 minut. Počet hodin je stanoven učebním plánem.

Některé z očekávaných výstupů k prvnímu stupni vzdělávacího předmětu anglický jazyk částečně naplňuje vzdělávací předmět Český jazyk, který zaujímá v tomto vzdělávacím programu specifické postavení a získává od vzdělávací oblasti cizí jazyk půl hodiny časové dotace v první a ve druhé třídě.

Výuka v prvních třech ročnících vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou anglického jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v anglickém jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vyzdviženy do vědomí v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

Ve 4. a 5. ročníku se ústní práce dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu anglického jazyka. Texty k recitaci a písně proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písně, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce anglického jazyka roste důraz na poznávání reálií anglicky mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k anglickému jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

V 6. – 9. třídě se žáci učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitu. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v anglickém jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů.

Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií anglicky mluvících zemí.

V osmé a deváté třídě je žákům nabízena v rámci volitelných předmětů rozšířená výuka anglického jazyka.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 min)	1	2	3	3	3	3	3	3	3

Poznámka: v prvním ročníku je možné vyučovací hodinu rozdělit na dvě části během týdne – 20 a 25 minut.

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií
- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- poskytujeme žákům příležitost konfrontace s cizojazyčným elementem a podněcujeme je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných

- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- podporujeme komunikaci s jinými školami

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy
- učíme žáky pracovat v týmu
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vedeme žáky k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji vlastních dovedností

5.1.3.2 Vzdělávací obsah

◆ 1. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru š—vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	- verše, písně a pohybové hry - prstové hry, hry v kroužku - jednoduché pokyny - rytmické, praktické a hravé osvojování slovní zásoby(čísla 1 – 10, části těla, barvy, základní činnosti během dne, oblékání, základní zvířata ...) - jednoduché rozhovory a dialogy (rodina, přátelé,...) - poslouchání a učení se z paměti příběhům (pohádky a jiné) + malé dramatické scénky	hudební výchova

◆ 2. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru š—vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	- aktivity a témata z první třídy jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel -nová témata: počasí, věci kolem nás, ovoce a zelenina, dny v týdnu, roční období, měsíce, počítání 1-20, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení, příběhy o zvířátkách -hry, které používají opakování struktur a slovíček -naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky -základní otázky a odpovědi -jednoduché větné struktury, otázky a odpovědi	hudební výchova

◆ 3. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů j12 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá š—vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - vyhledává ve slovnících, umí řadit slova podle abecedy (uvede příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	- aktivity a témata z předchozích tříd jsou dále rozvíjena formou her a říkadel - témata-rozvíjení: počasí, věci kolem nás, ovoce a zelenina, dny v týdnu, roční období, měsíce, počítání 1-100, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení, příběhy o zvířátkách -hry, které používají opakování struktur a slovíček -naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky -základní otázky a odpovědi - jednoduché pokyny - základní předločky - osobní zájmena, slovesa - hledání ve slovnících, abeceda	MUL1, MUL4 hudební výchova Informatika I-5-1-01

◆ 4. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j03 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j05 - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení j06 - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojuje do jednoduchých rozhovorů j11 - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat j12 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá j13 - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům j14 - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu š--začíná číst nahlas vlastnoručně napsaný text v sešitě, postupně se dostává k tištěnému jednoduchému textu - vyhledává ve slovnících, umí řadit slova podle abecedy (uveďte příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	- psaní veršů, básní a písní, které se děti naučily v prvních třech ročnících a nyní je čtou jako svou první četbu - procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova -témata: předměty v domácnosti, části domu -hodiny,čas,narozeniny -vlastnosti lidí a věcí -přítomný čas používaných sloves -osobní, přivlastňovací a tázací zájmena -podstatná jména (člen), -předložky místní -běžná přídavná jména, tvary množného čísla -příroda, zvířata, nákupy, světové strany - další práce s tázacími zájmeny, určitý/neurčitý člen, sloveso to be, to have - krátké texty o zvířatech, počasí, předměty doma,.. - recitace básní - hry, malé dramatické scénky, hádanky - hledání ve slovnících, řazení slov podle abecedy	MUL1, MUL4 Informatika I-5-1-01

◆ 5. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Žák j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j03 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu j05 - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- recitace, písně, básně, divadlo, vyprávění, čtení textů - procvičování slovní zásoby z četby a dalších témat - práce s dvojjazyčným slovníkem - téma: příroda, zvířata, rostliny, geografické údaje,	MUL1, MUL4

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
j06 - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů j11 - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat j12 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá j13 - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům j14 - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j15 - psaní s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života j16 - vyplní osobní údaje do formuláře š- je schopen jednoduchými větami popsat obrázek, či věci jemu dobře známé, odpovědět na otázku - Vyhledávání slov ve slovnících, řazení slov podle abecedy (uvede příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	časové údaje, osobní údaje - charakteristické popisy lidí, zvířat, míst, ročních období a situací - zvyklosti v zemích dané jazykové oblasti - stručné kladné i záporné odpovědi na otázky - stavba věty (slovosled) - podstatná jména (člen) - tvary množného čísla - další předložky, další zájmena - vyhledávání ve slovnících, abeceda v cizím jazyce	Informatika I-5-1-01

◆ 6. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - rozumí informacím v jednoduchých poslechovéch textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně J02 - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy a konverzaci promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat J03 - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy a konverzaci J07 - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace žák š-rozumí obsahu jednoduchých textů a je schopen v nich vyhledat základní informace š-odhaduje význam nových slov	- recitace, písně a dramatické básně - krátké dialogy z každodenního života: život ve městě a na vesnici, prázdniny, nakupování, roční období, svátky, počasí, sport a hry - dialogy - četba souvislejších textů - všední den a naše okolí (život ve městě a na venkově, sporty a hry záliby, prázdniny) - zdraví a nemoc - školní vyučovací předměty - budovy ve městě - nábytek - další gramatické jevy	MUL1,M UL2, MUL4 GLO1 DEM2

◆ 7. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně J02 - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy a konverzaci promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat J03 - rozumí jednoduché a zřetelně vyslované promluvy a konverzaci J07 - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace J08 - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	- recitace - pokračování v zeměpise 6. třídy, další témata - četba - malé dramatické scény z četby - práce na slovní zásobě, idiomy - všední den a vlastní okolí - historie, geografie, kultura v - návaznosti na výuku v ostatních předmětech - regiony, kultura jazykové oblasti -další gramatické jevy	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM2, DEM3

◆ 8. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu J02 - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky J03 - zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích J04 - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech J05 - vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života J06 - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech J07 - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace J08 - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři J09 - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat J10 - reaguje na jednoduché písemné sdělení	- pravidelné procvičování konverzace regiony, kultura a literatura dané jazykové oblasti - témata ze současného života a společnosti - další gramatické jevy	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM3

◆ 9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu J02 - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky	- četba - cvičení: porozumění slyšenému, ústní a písemné zpracování částí textu - samostatně zpracované zprávy a pojednání, popisy obrázků. - stálé opakování již probrané gramatiky k upevnění a jistému zvládnutí	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
J03 - zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích J04 - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech J05 - vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života J06 - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech J07 - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace J08 - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři J09 - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat J10 - reaguje na jednoduché písemné sdělení	- oficiální rozhovory + životopis - regiony, hospodářství, místní tradice, folklór, kultura a literatura dané jazykové oblasti - témata ze současného života a společnosti (práce, zaměstnání, sociální otázky, lidská práva, životní prostředí) - media -opakování a doplnění (rozšíření) veškeré probrané gramatiky	DEM3, DEM4

5.1.4 Německý jazyk

5.1.4.1 Charakteristika

Výuka probíhá v 45-ti minutových hodinách, v nižších třídách může být vyučovací hodina rozdělena na dvě části: 20 a 25 minut.

Některé z očekávaných výstupů k prvnímu stupni vzdělávacího předmětu německý jazyk částečně naplňuje vzdělávací předmět Český jazyk, který zaujímá v tomto vzdělávacím programu specifické postavení a získává od vzdělávací oblasti cizí jazyk půl hodiny časové dotace v první a ve druhé třídě.

Výuka v prvních třech ročnících vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou německého jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v německém jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vyzdviženy do vědomí v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

Ve 4. a 5. ročníku se ústní práce dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu německého jazyka. Texty k recitaci a písně proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písně, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce německého jazyka roste důraz na poznávání reálií německy mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k německému jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

V 6. – 9. třídě se žáci učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitu. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v německém jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů.

Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií německy mluvících zemí.

V osmé a deváté třídě je žákům nabízena v rámci volitelných předmětů rozšířená výuka německého jazyka.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 min)	1	1	2	2	2	2	2	2	2

Poznámky: v prvním a druhém ročníku je možné vyučovací hodinu rozdělit na dvě části během týdne – 20 a 25 minut.

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií
- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- snažíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- poskytujeme žákům příležitost konfrontace s cizojazyčným elementem a podněcujeme je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- podporujeme komunikaci s jinými školami

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídání rolí ve skupině

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vedeme žáky k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji vlastních dovedností

5.1.4.2 Vzdělávací obsah

◆ 1. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru š— vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	- verše, písně a pohybové hry - prstové hry, hry v kroužku - jednoduché pokyny - rytmické, praktické a hravé osvojování slovní zásoby(čísla 1 – 10, části těla, barvy, základní činnosti během dne, oblékání, základní zvířata ...) - jednoduché rozhovory a dialogy (rodina, přátelé,...) - poslouchání a učení se zpaměti příběhům (pohádky a jiné) + malé dramatické scénky	hudební výchova

◆ 2. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru š—vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	- aktivity a témata z první třídy jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel -nová témata: počasí, věci kolem nás, ovoce a zelenina, dny v týdnu, roční období, měsíce, počítání 1-20, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení, příběhy o zvířátkách -hry -naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky -základní otázky a odpovědi -jednoduché větné struktury, otázky a odpovědi	hudební výchova

◆ 3. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - řazení slov podle abecedy, vyhledávání ve slovnících (uvede příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	- aktivity a témata z předchozích tříd jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel - témata: počasí, věci kolem nás, dny v týdnu, roční období, měsíce, počítání 1-100, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení -hry, které používají opakování struktur a slovíček -naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky -základní otázky a odpovědi - jednoduché pokyny - základní předložky - osobní zájmena, slovesa - abeceda, vyhledávání ve slovnících, řazení slov	MUL1, MUL4 hudební výchova Informatika I-5-1-01

◆ 4. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j03 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu j04 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu j05 - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení j06 - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojuje do jednoduchých rozhovorů j11 - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat j12 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat a podobné otázky pokládá j13 - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům j14 - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu š--začíná číst nahlas vlastnoručně napsaný text v sešitě, postupně se dostává k tištěnému jednoduchému textu - řazení slov podle abecedy, vyhledávání ve slovnících (uvede příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	- psaní veršů, básní a písní, které se děti naučily v prvních třech ročnících a nyní je čtou jako svou první četbu -kreslí diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova -témata:předměty v domácnosti,části domu -hodiny,čas,narozeniny -vlastnosti lidí a věcí -přítomný čas používaných sloves -osobní zájmena - předložky místní -běžná přídavná jména -příroda, zvířata, nákupy, světové strany - další práce s tázacími zájmeny, určitý/neurčitý člen, sloveso být a mít - krátké texty o zvířatech, počasí, předměty doma,.. - recitace básní - hry, malé dramatické scénky, hádanky a podobné části vyučování - abeceda, hledání slov ve slovnících, řazení slov	MUL1, MUL4 Informatika I–5-1-01

◆ 5. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák j02 - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal j03 - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu j05 - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- recitace, písně, básně, divadlo, vyprávění, čtení textů - procvičování slovní zásoby z četby a dalších témat - práce s dvojjazyčným slovníkem - téma: příroda, zvířata, rostliny, geografické údaje,	MUL1, MUL4

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
j06 - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy j07 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností j08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j09 - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu j10 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů j11 - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat j12 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá j13 - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům j14 - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu j15 - psaní s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života j16 - vyplní osobní údaje do formuláře - je schopen jednoduchými větami popsat obrázek, či věci jemu dobře známé, odpovědět na otázku j14 - aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci š-- je schopen jednoduchými větami popsat obrázek, či věci jemu dobře známé, odpovědět na otázku - řazení slov podle abecedy, vyhledávání ve slovnících (uvede příklady dat, která ho obklopují a které mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	časové údaje, osobní údaje charakteristické popisy lidí, zvířat, míst, ročních období a situací - zvyklosti v zemích dané jazykové oblasti - stručné kladné i záporné odpovědi na otázky - stavba věty (slovosled) - podstatná jména (člen) - tvary množného čísla - další předložky, způsobová slovesa - abeceda, vyhledávání ve slovnících, řazení slov	Informatika- 5-1-01

♦ 6. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Žák J01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně J02 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu J03 - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat J04 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů J06 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	- recitace, písně a dramatické básně - krátké dialogy z každodenního života: život ve městě a na vesnici, prázdniny, nakupování, roční období, svátky, počasí, sport a hry - dramatické a humorné dialogy četba souvislejších textů - zeměpis a kultura německy mluvících zemí - místní tradice, folklór, pověsti, kultura, recepty - všední den a naše okolí (život ve městě a na venkově, sporty a hry záliby, prázdniny) - zdraví a nemoc - školní vyučovací předměty - budovy ve městě	MUL1, MUL 2, MUL4 GLO1 DEM2

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
š--rozumí obsahu jednoduchých textů a je schopen v nich vyhledat základní informace -odhaduje význam nových slov	- nábytek - další gramatické jevy	

◆ 7. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně J02 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu J03 - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat J04 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů J06 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá J08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům J09 - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	- recitace - pokračování v zeměpise 6. třídy, další témata - četba - malé dramatické scény z četby - práce na slovní zásobě, idiomy - všední den a vlastní okolí - historie, geografie, kultura - v návaznosti na výuku v ostatních předmětech - regiony, kultura jazykové oblasti -další gramatické jevy	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM2, DEM3

◆ 8. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně J02 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu J03 - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat J04 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů J05- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat J06 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá J07 - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům J08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	- pravidelné procvičování konverzace - regiony, kultura a literatura dané jazykové oblasti - témata ze současného života a společnosti - další gramatické jevy	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM3

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
J09 - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci J10 - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		

♦ 9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák J01 - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně J02 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu J03 - rozumí základním informacím v krátkých poslechovéch textech týkajících se každodenních témat J04 - se zapojí do jednoduchých rozhovorů J05- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat J06 - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá J07 - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům J08 - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům J09 - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci J10 - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	- četba - cvičení: porozumění slyšenému, ústní a písemné zpracování částí textu - samostatně zpracované zprávy a pojednání. Popisy obrázků. - stálé opakování již probrané gramatiky k upevnění a jistému zvládnutí - oficiální rozhovory + životopis - regiony, hospodářství, místní tradice, folklór, kultura a literatura dané jazykové oblasti - témata ze současného života a společnosti (práce, zaměstnání, sociální otázky, lidská práva, životní prostředí) - media -opakování a doplnění (rozšíření) veškeré probrané gramatiky	MUL1, MUL2, MUL4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM3, DEM4

5.1.5 Drama

5.1.5.1 Charakteristika

Předmět Drama je samostatně vyučovaným povinným předmětem v 8. ročníku s týdenní dotací 1 hodiny, v ostatních ročnících je integrován do jiného vyučování – především českého jazyka, cizích jazyků.

Předmět spolupracuje s průřezovými tématy Osobnostní a sociální výchova a Multimediální výchova, umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání v sociálním kontextu. Přirozeně spolupracuje i s dalšími předměty. Dovednosti získané jeho absolvováním jsou využitelné ve všech dalších předmětech. Vzhledem k proměnlivosti aktuální situace společenské, politické, kulturní aj., která se promítá i do výběru textů a témat praktických cvičení, se předmětem mohou prolínat další různá průřezová témata. Při volbě vhodných témat je vždy potřeba zohledňovat situaci jednotlivců i celé skupiny, napomáhat budování integrity jedince i skupiny, předcházet sociálně patologickým jevům či přispívat k jejich nápravě.

Vyučovací předmět umožňuje žákům uchopovat skutečnost, která je obklopuje, kterou se učí poznávat a reagovat na ni nejen racionálně, ale zkoumat ji přímým jednáním a prožitkem.

Cílem výuky předmětu je srozumitelný, jasný, kultivovaný mluvený i písemný projev, který bezchybně naplní svůj komunikační záměr za využití vhodných verbálních i neverbálních komunikačních prostředků.

Obsah učiva předmětu se věnuje rozvoji základních somatických dovedností (práce s dechem, hlasem, artikulací, tělesný postoj atd.), psychofyzického jednání (naslouchání, porozumění, sdělení). Zaměřuje se na výstavbu mluveného i písemného projevu a na kultivaci komunikačních strategií. Ukazuje a učí základy asertivního jednání a chování v různých situacích - v běžných situacích, zkoumá situace problémové a hledá jejich řešení. Rozšiřuje slovní zásobu. Maximální důraz je kladen na prezentační dovednosti žáka - na praktické využití získaných poznatků jak v mluveném, tak i v písemném projevu.

Vyučovací předmět pracuje i se základními výrazovými prostředky divadelního sdělení, kterými jsou lidský hlas (mluva) a tělo (pohyb), kultivuje je a směřuje k jejich vědomému používání nejen v procesu dramatické a inscenační tvorby, ale i v běžné komunikaci. Vznik jevištního tvaru je chápán jako společný tvůrčí proces, při kterém se žák pokouší chápat lépe sám sebe a okolní svět. V konfrontaci s divadelní rolí a hledáním jejího naplnění se učí měnit navyklé způsoby myšlení, cítění a jednání. Kolektivní tvorba umožňuje rozvíjet sociální dovednosti žáka a aktivně a tvůrčím způsobem hledat možné cesty k naplnění společného cíle. Kromě základních prostředků sdělení (mluva a pohyb) jsou předmětu v plné míře využívány i prostředky literární, hudební a výtvarné.

Výuka ve své praktické stránce směřuje ke dvěma základním schopnostem a dovednostem žáka: 1. aktivně se podílet na dramatické a inscenační tvorbě (ročníkové představení),

2. prezentovat na veřejnosti svůj absolventský projekt – absolventskou práci (ta je hodnocena jak po stránce obsahové, tak formální).

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	8.
Počet hodin týdně	1

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost, kultivujeme jejich kreativitu a fantazii
  - žákům ukazujeme, že vlastní zkušenost z tvorby jim umožní prožitky z tohoto oboru lidské činnosti intenzivněji prožívat
  - vedeme žáky k samostatnému vyhledávání a zařazování informací z různých zdrojů
  - vedeme žáky k sebehodnocení
  - vytváříme situace, v nichž žák prožívá radost z učení pro samotné učení a pro své další možnosti sebevzdělávání
- ◆ **II. Kompetence k řešení problémů**
- výuka je vedena tak, aby žáci rozvíjeli citlivost k rozpoznání problémové situace a schopnost hledat různé možnosti způsobů řešení
  - děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
  - vedeme žáky k přijetí odpovědnosti za svá rozhodnutí a jednání
  - vedeme žáky k samostatnému jednání v běžných životních situacích
- ◆ **III. Kompetence komunikativní**
- kultivujeme a rozvíjíme ústní, gestický i písemný projev
  - rozvíjíme umění vést dialog (sdělování, naslouchání, přiměřené reakce)
  - poskytujeme možnosti pro pěstění vlastních názorů a postojů a jejich prezentace před druhými
  - vedeme žáky k vhodné, všestranné a účinné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
  - učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou své vlastní názory a postoje a zároveň naslouchat názorům a chápat postoje jiných
  - učíme žáky samostatnému veřejnému vystupování
  - vedeme žáky ke kvalitní spolupráci ve společenství, vzájemnému poznávání, vnímání a toleranci
- ◆ **IV. Kompetence sociální a personální**
- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
  - sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
  - usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
  - žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
  - učíme žáky základům kooperace a týmové práce
  - pomáháme rozvíjet vzájemnou komunikaci mezi rodiči a žáky
  - na základě respektování názorů druhého budujeme v dětech sebedůvěru
  - na příkladech ukazujeme dětem možnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní sebezdokonalování
  - vedeme od pochopení sebe samého k úctě a uplatnění ve smyslu celospolečenském
- ◆ **V. Kompetence občanské**
- připravujeme žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
  - simulováním a řešením situací běžného života rozvíjíme respekt k etickým pravidlům a pravidlům lidského soužití
  - budujeme v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a aktivní tvořivost

◆ VI. Kompetence pracovní

- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.1.5.2 Vzdělávací obsah
◆ 8.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
W01 - uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla W02 - propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých W03 - rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí W04 - prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou W05 - přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku W06 - rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu I01 – ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost I02 – ovládá práci s textovými a grafickým editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací I03 – uplatňuje základní estetická a typografická pravidla s textem a obrazem I04 – pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví I05 - používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji I06 - zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě O05 – kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí O07 – uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	- I. Téma: Divadlo Psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace, psychofyzické jednání) Herní dovednosti (vstup do role, jevištní postava; strukturace herní a jevištní situace) Sociálně komunikační dovednosti (komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce) Techniky strukturovaného dramatu (používání rozmanitých technik a pochopení smyslu při procesu tvorby) Monology a dialogy na zadané téma reflektující sebe i okolní svět Etudy a improvizace (s jasným zadáním, změnou okolností, vývojem) Hra s předmětem a loutkou (práce s reálnou, zástupnou i imaginární rekvizitou, hra s loutkou v situaci) Proces dramatické a inscenační tvorby – vytvoření jevištního tvaru (práce na postavě – charakter, motivace, vztahy; konflikt jako základ dramatické situace – řešení konfliktu jednáním postav) dramatická situace; příběh – řazení situací v časové a příčinné následnosti, dramatizace literární předlohy) Aktivní podílení na vytvoření jevištního tvaru (dramaturgie, scénografie, choreografie, režie) Základní dramatické žánry (komedie, tragédie, drama) a základní divadelní druhy (činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima, nový cirkus) II. téma: Rétorika a umění prezentace Řečnický styl, řečnické útvary – zvukové prostředky, gesta; diskuze, projev, proslov Výstavba řečnického projevu (oslovení, vyvracení nesprávných názorů); míra připravenosti, spontánnosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti v těchto útvarech	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
O10 – posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci O11 – Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života O13 – rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání O14 – popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru O29 – dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, uvědomuje si rizika jejich porušování V01 – vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich stavbu; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků V02 – využívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie V03 – užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a v digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace Školní výstupy zvolí si vlastní téma absolventské práce a vypracuje osnovu práce konzultuje s vedoucím práce napíše práci při zachování typografických pravidel (1,5 řádkování, odstavce, atd.) cituje zdroje dle pravidel vytvoří resumé práce v jednom z vyučovaných cizích jazyků zvládne základní techniky prezentace (slovní projev, gestikulace, mimika apod.) vytvoří PC prezentaci	Umělecký přednes – seznámení s principy práce s textem Hygiena hlasu - diagnostika řečových schopností a dovedností (technické nedbalosti, vady řeči); péče o hlas, hlasová rozcvička, relaxace; dechová, hlasová a artikulační cvičení Spisovná výslovnost – výslovnostní styly, kvalita hlásek, výslovnost cizích jmen Slovní a větný přízvuk, frázování, intonace Mimika, gestika a posturika, neverbální komunikace Řečnické triky a manipulace - projev, řeč při různých příležitostech, překonání strachu z publika Asertivita; tréma a práce s trémou Rozšiřování aktivní slovní zásoby Osobnost řečníka – úprava, vzhled, chování, etiketa Efektivní prezentace – struktura, písmo, obraz, vlastní prezentace, rozbory Improvizovaný projev Praktické dovednosti a praktická cvičení III. téma: Absolventská práce Práce s literaturou, vyhledávání a práce se zdroji, informacemi Typografická pravidla Práce s IT a prezentační technikou Absolventská práce	

5.2 Matematika a její aplikace

5.2.1 Matematika

5.2.1.1 Charakteristika

Předmět matematika je vyučován v epochách a ve cvičných 45ti minutových cvičných hodinách.

V matematice jsou naplňovány očekávané výstupy zejména vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace.

V 6. ročníku je v matematice integrován tematický obsah Stát a hospodářství ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství a částečně tak naplňuje očekávané výstupy vzdělávací oblasti Člověk a společnost (dotace 1 hodina ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost).

Předmět Matematika a její aplikace má důležité postavení ve vzdělávacím procesu. Poskytuje vědomosti potřebné v praktickém životě každého člověka. Obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- Číslo a početní operace
- Číslo a proměnná
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a v prostoru

Součástí je i tematický okruh Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

◆ Číslo a početní operace

V tomto tematickém okruhu je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Se slovem označujícím každou číslici by si měli spojit konkrétní pojem. Číslice není obrazem ve smyslu zavádění zápisu písmenek, ale obrazem číselné kvality. Obraz tedy souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice.

Utváření aritmetických a geometrických pojmů je spojeno s vnímáním a činností vlastního pohybového organismu. Počítání je již zvnitřněným pohybem, při kterém také pohyb vnímáme. Proto je zpočátku veškeré počítání propojeno s pohybem rytmických cvičení (např. násobkové řady). Matematika má blízký vztah také ke kreslení forem, kde konkrétně cvičíme a pěstujeme to, co je pro matematizování tolik potřebné: uvědomovat si pohyb rukou.

Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech je také konstruují.

Díky vnitřní pohyblivosti vzniká schopnost zapojit fantazii při řešení matematických problémů.

Prožitkem kvality čísel dítě zažívá důvěru a jistotu: číslo - svět - člověk patří k sobě.

Další jistotu může dítě při počítání prožít ve správném řešení určitého problému.

Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.

◆ Číslo a proměnná

Další vědomosti se prohlubují na druhém stupni v tematickém okruhu Číslo a proměnná. Žáci si osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmičké porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).

◆ Závislosti, vztahy a práce s daty

Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů, Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech je také konstruují.

◆ Geometrie

Tato součást výuky matematiky je vyučována v oddělených epochách. Jednou z vůdčích myšlenek tohoto předmětu je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti.

S geometrickými útvary se žáci seznamují při kreslení forem. Vychází se od pravidelných forem, které nejsou pojednány jako zvláštní případy obecných forem, ale právě jako základní útvary, jež nejjasněji hovoří řečí dané formy. Zde dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh.

V počáteční geometrii, kreslené ještě od ruky, procvičujeme při odhadování proporcí a poměrů jistotu pohybu ruky, která je dobře připravená kreslením forem v prvních školních letech.

Základní schopnosti, znalosti a techniky budeme stupňovat přiměřeně věku (s částečným přesahem do jiných předmětů).

Žáci se musí s přibývajícím věkem učit vycítit geometrické závislosti, myšlenkově je uchopit a použít k praktickému řešení - rýsování.

Zacházení s rýsovacími pomůckami má žáky vést k jednoznačné a přesné konstrukci (znázornění).

Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou a tvořivou činnost.

Předmět matematika je vyučován hlavně v epochách, které umožňují hlubší propracování daného tématu. V průběhu celého roku je pak probrané učivo procvičováno a rozšiřováno v cvičných hodinách (časová dotace pro každý ročník viz. tabulka). Ve vyšších ročnících mohou pak být třídy dělené do skupin odpovídajících tempu jejich práce.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	15	15	12	12	9	9	9	6	6
Počet cvičných hodin týdně	0	0	0,5	0,5	1	1	2	2	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady při řešení netradičních algebraických a geometrických úloh

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozuje na praktických cvičeních a úkolech

- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu.

♦ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

♦ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.2.1.2 Vzdělávací obsah

♦ 1.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy, vazby, Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE žák m01 - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, -vytváří soubory s daným počtem prvků m05 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace š - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 20 - čte, zapisuje přirozená čísla do 100 - používá a zaznamenává základní matematické symboly	- počítání v oboru 1-20 a orientace v číselné řadě 1-100 - čtení a zápis čísel (římských, arabských) - porovnávat čísla na základě množství nebo pořadí - rytmická cvičení a počátky pamětního zvládnutí některých násobkových řad - komutativnost sčítání ($3 + 4 = 4 + 3$) -zavedení všech čtyř základních početních výkonů (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací -počáteční cvičení v pamětním počítání - vytvoření pojmu čísla a první početní operace	Informatika
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY š- orientuje se v čase a prostorových souvislostech	- orientace v prostoru (vpravo - vlevo, vpřed - vzad). - znalost hodin (1/4, 1/2, celá hodina).	člověk a svět, Informatika
GEOMETRIE š- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary	- rozlišení kruhu, čtverce, trojúhelníku. Počítání a porovnávání geometrických útvarů (menší, větší, stejný)	

♦ 2.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE žák m01- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků m02 - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 1000 (úlohy s více početními výkony najednou) - rytmická cvičení a pamětní osvojování násobkových řad do 11 - elementární slovní úlohy - rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 1000	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
m03 - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose m04 - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly m05 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- procvičování pamětního počítání ("z hlavy") - číselná osa - stovky, desítky a jednotky ve trojčíslném čísle - porovnávání čísel, odhady výsledků - komutativní násobení ($5 \times 4 = 4 \times 5$)	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY žák m10 - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - orientuje se v prostorových a časových souvislostech	- časové pojmy (minuty, hodiny, den, měsíc, rok, včera, dnes, zítra)	člověk a svět Informatika
GEOMETRIE žák m15 - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci m17 - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- osově souměrné formy - základní útvary v rovině - lomená čára, čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh	

◆ 3.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE žák m01 – používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků m02 - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose m04 - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly m05 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - orientuje se v jednotkách měř a vah (uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat, v systémech, které ho obklopují rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi)	- rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000 - desítková soustava - sčítání a odčítání vícečíslných čísel - odhady a kontrola výsledků - míry - váhy a početní cvičení s jejich aplikacemi, tvoří nákupní seznamy, zapisuje ceny výrobků a počítá s nimi, vytváří kalendář, hodiny - pokračování v osvojování násobkových řad (indiv. až do 20), počítání "z hlavy"	člověk a svět Informatika I-5-1-01; I-5-3-01;
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY žák m10 - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času m11 - popisuje jednoduché závislosti z praktického života	- časové pojmy (rok-52 týdnů, 365 dnů, přestupný rok)	člověk a svět Informatika
GEOMETRIE žák	- jednotky délky - osově souměrné útvary - uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie	člověk a svět

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
m16 - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky m17 - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině š--vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást -dotváří středově orientované formy do harmonického celku -tvořivě proměňuje výrazový charakter formy	- okolí a střed formy - jednoduché uzly	Informatika

◆ 4.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE žák m06 - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení m07 - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel m08 - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel m09 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel m10- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku m11- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	-prohlubování písemného sčítání a odčítání víceciferných čísel v oboru do 1 000 000 - zavedení zlomků, poznání zlomku jako díl celku (z části k celku) - zlomek jako porovnávání (vztah k násobení). - užití zlomků v praxi - sčítání a odčítání, jednoduchých zlomků. - převedení nepravých zlomků ve smíšená čísla a obráceně - opakování všech čtyř početních výkonů a písemného násobení a dělení s vícemístnými čísly - počítání "z hlavy" -slovní úlohy -objevení zlomků a jejich praktické využití i v jiných předmětech (eurytmie, hudební výchova)	Eurytmie Hudební výchova Informatika I-5-3-01
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY žák m12 - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel -Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů -Vychťe informace z daného modelu -uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení -v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	- tabulky, jízdní řády, mapy, notový zápis	Informatika I-5-1-01, I-5-2-02, I-5-1-03; I-5-3-01
GEOMETRIE žák	- základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník	člověk a svět

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
m18 - znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce m20 - znázorní rovnoběžky a kolmice rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru š--vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást -dotváří středově orientované formy do harmonického celku -tvořivě proměňuje výrazový charakter formy	vzájemná poloha dvou přímek v rovině--náčrty, zavedení pojmů - k daným formám hledat doplnění do celku, nedokonalé zdokonalit, završit - proměňovat: oblé v hranaté, hranaté v oblé, čtyřnásobné v pětinasobné apod. (geometrické aspekty forem) - formy z keltské a langobardské kultury	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák m23 - řeší jednoduché praktickéš slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky -Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů -Vyčte informace z daného modelu -uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení -v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	- slovní úlohy - číselné a obrázkové řady	Informatika I-5-1-01, I-5-1-02, I-5-1-03, I-5-2-02

◆ 5.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE žák m06 - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení m07 - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel m08 - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel m09 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel m11- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty m12- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose š- provádí početní operace se zlomky	- opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly v oboru i více než 1 000 000 - spojení čtyř základních početních výkonů (smíšené příklady) - počítání se zlomky (krácení a rozšiřování, počítání s desetinnými zlomky, znázorňování a porovnávání zlomků) - zavedení desetinných čísel a osvojování vztahu mezi desetinným číslem a desetinným zlomkem - jednoduché početní operace s desetinnými čísly - násobení a dělení čísla 10, 100, 1000... - závorky - stálá péče o počítání "z hlavy" - měření a vážení (jednotky--délkové, obsahové, hmotnostní) - sčítání a odčítání, násobení a dělení zlomků	Informatika I-5-3-

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- objevuje algoritmy pro řešení jednoduchých slovních úloh (v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy)	- zápis čísla v desítkové soustavě, a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) - objevuje a sestavuje algoritmy pro řešení jednoduchých slovních úloh	01; I-5-2-03
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY žák m13 - vyhledává, sbírá a třídí data m14- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy -Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů -Vyčte informace z daného modelu -uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení -v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi -pracuje s daty různého typu, najde a spustí aplikaci	- závislosti a jejich vlastnosti - diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády - vytváření vlastních tréninkových záznamů, časosběrné zaznamenávání výkonů - převod zlomků a desetinných čísel	Informatika I-5-1-01, I-5-2-02, I-5-1-03; I-5-3-01, I-5-4-01
GEOMETRIE žák m 18- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce m19- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran m20 - sestrojí rovnoběžky a kolmice m21 - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu m22 - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru žák š-vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást š-dotváří středově orientované formy do harmonického celku š-tvořivě proměňuje výrazový charakter formy	-základní geometrické útvary a pojmy-konstrukce: - bod, přímka, rovnoběžka, kolmice, - různoběžky, úsečka, střed, osa -rovinné útvary: - kružnice, kruh, čtverec, - rovnoběžník, obdélník, trojúhelník -prostorové útvary: -krychle, kvádr, koule, kužel, jehlan, válec-základní vlastnosti -jednotky: - délkové míry - obsahové míry -výpočty: -obvod -obsah - pomocí čtvercové sítě - spirály, spirálové pásy, spirálová pečeť - jednoduché uzlové variace - formy stahovat a uvolňovat - formy z řecké a etruské kultury	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák m23 - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů -Vyčte informace z daného modelu -uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat	- slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - magické čtverce -prostorová představivost	Informatika I-5-1-01, I-5-1-02, I-5-1-03, I-5-2-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení -v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi		

◆ 6.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ žák M02 - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor M03 - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel M04 - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) M05 - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů M06 - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) M12 - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti -získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	- pořadí početních výkonů - dělitelnost (prvočíslo) - procvičování počítání s přirozenými čísly - procvičování počítání s kladnými desetinnými čísly a zlomky - míry a váhy -desetinný systém -trojčlenka s přímou a nepřímou úměrností - poměr - procenta - procento, základ, procentová část, počet procent - rozvedení počítání s %, zisk a ztráta, jednoduché výpočty daní, šek, konto, kapitál, daň..., návštěva banky, hospodářská matematika - rodinný rozpočet, práce s úroky - práce s šifrováním - doplnění římských číslic do M - zaokrouhlování desetinných čísel - písemné dělení s desetinným číslem v dělenci, v děliteli, v dělenci i děliteli - rozvíjet v žácích jistotu v zacházení s čísly - přímá a nepřímá úměrnost - fixování dovednosti dělat zkoušku, ověřovat výsledek přibližným určením hodnoty	zeměpis Dějepis Informatika I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-2-06
GEOMETRIE žák M15 - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku M16 - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary M17 - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem M18 - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů M27 - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	-geometrie trojúhelníku - rovnostranný trojúhelník, vrchol, základna, úhel; - rovnoramenný trojúhelník jako pohyb vrcholu rovnostranného trojúhelníka po svislici; - podobně i všechny ostatní formy (pravoúhlé, tupoúhlé) vznikají pohybem vrcholů trojúhelníka, např. do stran, skrze střed trojúhelníka, po kruhu. - výška a těžnice trojúhelníka - obvod, obsah pravoúhlého trojúhelníka -geometrie čtyřúhelníku: -čtverec; úhlopříčka -obdélník, kosočtverec -lichoběžník, kosodélník, deltoid -zvláštní případy: dva stejné úhly, dvě stejné strany aj., až po zcela nepravidelný čtyřúhelník - konstrukce	Informatika I-9-2-01

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
	- obvod -dělení kruhu: pravidelné mnohoúhelníky a hvězdice - pravidelný 6- a 12-úhelník - pravidelný 8- a 16-úhelník (směrová růžice) - formy z geometrické řady v sobě ležících mnohoúhelníků - rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce - například pětiúhelník	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák M28 - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací M29 - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	-číselné a logické řady -číselné a obrázkové analogie -logické a netradiční geometrické úlohy - méně obvyklé, netradiční slovní úlohy a jejich řešení	Informatika, I-9-1-04
Integrovaný tematický celek člověk, stát a hospodářství (Vzdělávací oblast – Člověk a společnost – vzdělávací obor Občanská výchova)		
žák O17 - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi O18- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení; vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít O19-rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané O20 - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti O21 - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu; na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz š- zvládá počty související s obchodem, koloběhem peněz a úroky	- majetek a vlastnictví - peníze -výroba, obchod, služby -principy tržního hospodářství - hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní - banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků - finanční gramotnost - hospodářská matematika - rodinný rozpočet, práce s úroky - hospodářská matematika - rezervační systém obědů (uživatelé systému, různé účely systému - plánování nákupů potravin, placení) - Třídní samospráva - (objednávky potřeb do třídy, charitativní projekt, zapojení do organizace školních projektů a slavností)	Informatika I-9-1-01, I-9-3-04

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů - sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu		

◆ **7.třída**

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ žák M01 - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu M02 - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor M03 - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel M04 - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) M07- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných M08 - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic M09 - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru přirozených a kladných racionálních čísel - dělání zkoušky po početních operacích, po řešení rovnic - slovní úlohy - trojčlenka, procenta, úrokový a diskontní počet - absolutní hodnota čísla, číselná osa - čísla opačná, číselná osa - celá a racionální čísla - úvod do celých záporných čísel - sčítání, odčítání, násobení a dělení s celými zápornými čísly, vyhodnocování záporných čísel - početní operace se zápornými čísly; - závorky - algebra - lineární rovnice s jednou proměnnou v oblasti racionálních čísel - rovnice, nerovnice - jednoduché slovní úlohy - druhá mocnina a odmocnina - úvod	Informatika I-9-1-01, I-9-2-06
GEOMETRIE žák M15 - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku M16 - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary M18 - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů M19- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	- kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku a čtyřúhelníku a jejich středy - přenašení úhlů, vrcholový úhel, střídavý úhel apod. - přenašení, zvětšování a zmenšování geometrických obrazců, jejich shodnost - shodnost, rovnoběžné posouvání, otáčení - různé způsoby přenašení trojúhelníka - osová, středová symetrie - geometrie kruhu: - pravidelný 24-úhelník - obvodový a středový úhel	Informatika I-9-1-01, I-9-1-01-02, I-9-2-01, I-9-2-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
M20-načrtne a sestrojí rovinné útvary M21- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků M22 - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu -po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- tečna, sečna - Thaletova věta a její užití vzájemné proměny obrazců: - vzájemné proměny kosodélníku, trojúhelníka, obdélníku apod. Pythagorova věta: - od nejnázornějších forem až po nahlížení proměny obrazců - planimetrie v geometrii (odhady obsahů a obvodů rovinných útvarů, porovnání s výpočtem) - práce s kódováním - postup konstrukce (geometrie) - rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce - například pětiúhelník	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák M28 - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací M29 - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí - získá z dat informace, interpretuje data, - odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy - řešení méně obvyklých slovních úloh	Informatika I-9-1-01, I-9-1-04, I-9-2-06

◆ 8.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ žák M01 - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu M02 - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor M07 - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním M08- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	opakování: - zlomky - mocniny - druhá odmocnina - rovnice - slovní úlohy - počítání se závorkami - úpravy algebraických výrazů algebra: - lineární rovnice -sčítání, odčítání, násobení, dělení mnohočlenů - jednoduché, složitější rovnice se zlomky - jednoduché slovní úlohy na výpočet dráhy, cesty, času, rychlosti - vzorce $(a+b)^2$, $(a+b) \cdot (a-b)$, $(a-b)^2$	Informatika I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-2-06

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
M09 - analyzuje a řeší jednoduché problémy, - modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel -získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- provádění zkoušky po početních operacích a řešení rovnic - dvojková soustava, přechod přes jiné soustavy, binární kód, ASCII - rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce - například pětiúhelník	
GEOMETRIE žák M15 - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku M16 - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary M19 - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh M20- načrtne a sestrojí rovinné útvary M21 -užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků M23 - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti M24 - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles M25 - načrtne a sestrojí síť základních těles M26 - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině M27 - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní -po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problému a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	-povrch a obsah - trojúhelník, krychle, trojboký hranol, jehlan, válec, kužel, koule. -obvod a obsah – kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, kruh - vlastní postupy pro odvozování vzorců (obvod, obsah) - hledání algoritmu vzorce pro výpočet např. obvodu, obsahu; počítání obvodu a obsahu podle vzorce např. popis výroby modelu platónských těles; jiný žák podle tohoto postupu model vytváří -těžiště a jeho určení u troj- a čtyřúhelníku -geometrie pětiúhelníku: - pravidelný pětiúhelník a pentagram - zlatý řez a platónská tělesa -kuželočky: bez výpočtu, geometrická konstrukce: - parabola - elipsa - hyperbola - střed podobnosti, podobnost - zápis konstrukce - rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce - například pětiúhelník - práce s analogovými datovými zdroji jako příprava pro tabulkový editor v 9. třídě	Informatika I-9-1-03, I-9-1-04, I-9-2-01, I-9-2-02, I-9-2-03

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák M28 - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací M29 - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	- číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy - šifrování různé obtížnosti - řešení méně obvyklých slovních úloh	Informatika I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-1-04

◆ 9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ žák M01 - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu M02 - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor M09 - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	- rozšíření a prohlubování učiva - upevňování poznatků - číselné obory přirozených čísel - největší a nejmenší společný dělitel, přímá a nepřímá úměrnost v praktickém použití, slovní úlohy - mocniny a odmocniny - procenta - úrokový počet - finanční gramotnost - využití tabulkového procesoru (výpočty, průměry, grafy) - lineární systém rovnic se 2 neznámými - lomené algebraické výrazy a početní úkony s nimi - funkce a jejich znázorňování (přímá úměrnost-lineární fce, kvadratická fce, nepřímá úměrnost) - goniometrické fce (sin, cos, tg) - slovní úlohy - užití kalkulátorů a PC - dvojková soustava (Jacquard, tkalcovský stav s děrnými štítky) - přechod přes jiné soustavy, binární kód, ASCII - statistika	Informatika I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-1-04
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY žák M10 - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data M11 - porovnává soubory dat M13 - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem M14 - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	- závislosti a data - příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákrety, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr - funkce - pravouhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce - využívání tabulkového editoru - organizace turnaje, vytvoření systému (pavouk, švýcarský systém), vyhodnocení - samostatný statistický projekt	Tělocvik, Informatika I-9-1-01, I-9-1-04, I-9-3-02,

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat - sám vyzkouší evidenci dat a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu		
GEOMETRIE žák M15 - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; - využívá potřebnou matematickou symboliku M21 - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků M23 - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti M24 - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles M25 - načrtne a sestrojí síť základních těles M26 - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině M27 - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní -po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému	- v návaznosti na výpočet povrchu těles v 8.ročníku; k tomu první elementy rovinné trigonometrie_a logaritmů, nakonec počátky deskriptivy - Platónská a archimédovská tělesa: - pochopení symetrie na krychli, oktaedru (osmistěnu) a tetraedru (čtyřstěnu) v jejich vzájemných proměnách - hledání algoritmu vzorce pro výpočet např. obvodu, obsahu; počítání obvodu a obsahu podle vzorce - vlastní postupy pro odvozování vzorců (obvod, obsah), např. popis výroby modelu platónských těles; jiný žák podle tohoto postupu model vytváří - rovinné řezy: - rovina, průnik rovin - řez krychle a kuželu - goniometrické fce; - sin, cos, tg, užití goniometrických fci - počátky deskriptivní geometrie - zápisy konstrukcí - rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce - například pětiúhelník	Informatika I-9-1-03, I-9-1-04, I-9-2-01, I-9-2-02, I-9-2-03
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY žák M28 - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací M29 - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	- číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy - šifrování různé obtížnosti - řešení slovních úloh	Informatika I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-1-04

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat, - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji		

5.3 Informatika

5.3.1 Informatika

5.3.1.1 Charakteristika

Vzdělávací oblast Informatika umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, zaměřuje se na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Vede žáky k získání elementární dovednosti v ovládnání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, k orientaci ve světě informací, k tvořivé práci s informacemi a jejich využívání při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenosti, kdy je lepší práci přenechat stroji. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Environmentální výchova. Je také věnována pozornost aktivitám Minimálního preventivního programu zejména v oblastech předcházení nadužívání digitálních technologií oproti aktivnímu trávení volného času a bezpečnému chování na internetu a sociálních sítích.

Pojetí a specifické cíle vzdělávacího oboru

Na prvním stupni je obsah vzdělávací oblasti Informatika plně integrován do ostatních předmětů, zejména do předmětů Člověk a jeho svět a Matematika. Celková hodinová dotace těchto předmětů je díky této skutečnosti posílená o dvě hodiny týdně oproti předchozím letům. Žáci si prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. V první až třetí třídě se promítají výstupy informatiky do práce školy jinou formou než využíváním technických zařízení. Jde zejména o přirozené aktivity a praktické činnosti rozvíjející dovednost následovat určitý postup a pracovat se symboly. Žáci ve výuce pracují s konkrétními obrazy, učí se je vnímat, popisovat a sami vytvářet. Po vývojovém období tzv. Rubikonu (tedy ve 4. a 5. třídě). rozvíjíme ve vyučování abstrakci, ale zatím vždy napojenou na konkrétní obraz. Výstupy plníme v epochách převážně formou her, zážitků a unplugged výuky.

Na druhém stupni je obsah vzdělávací oblasti Informatika částečně integrován do ostatních předmětů, částečně je zařazen do nového předmětu „Média“ s hodinovou dotací jedna hodina týdně v každém ročníku a částečně do předmětu Informatika s hodinovou dotací dvě hodiny týdně v 9.ročníku.

Schopnost abstraktního myšlení v pravém slova smyslu přichází plně až okolo 12. roku. Od šesté třídy proto žáky vedeme k tomu, aby počítač sloužil jim, a ne oni jemu, aby se v něm neztráceli. V sedmé třídě pracují žáci s počítačem jako nástrojem pro učení psaní všemi deseti prsty a seznamujeme je se základy práce s textovým editorem. Od osmé třídy vedeme žáky k samostatnému zodpovědnému zacházení s digitálními technologiemi. Získané znalosti jsou využívány i v jiných předmětech, například vyhledávání zdrojů, práce s médii, prezentace. Naší snahou je, aby žáci skloubili práci s digitálními technologiemi s vlastní uměleckou tvorbou. Žáci se zabývají i programováním. Bezpečné zacházení s technologiemi a pohybu v kyberprostoru je součástí preventivního programu školy.

I. Časové rozvržení předmětu:

Ročník:	1.-5.	6-8.	9.
Zařazení předmětu	Plně integrován do ostatních vzdělávacích předmětů zejm. ČaS a Ma	Částečná integrace do ostatních předmětů	Celoročně samostatný předmět
Počet vyučovacích hodin týdně-45minut	0	0	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí
♦ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

♦ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

♦ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami

♦ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu

♦ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

♦ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.3.1.2 Vzdělávací obsah
♦ 9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata přesahy a vazby
žák - ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost - ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem - pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví r používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji - zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě š-- žák rozvíjí vlastní úsudek o živém procesu komunikace a jeho současné technologizované podobě	téma: Sociální aspekty komunikačních technologií - historické portréty osobností na cestě rozvoje komunikačních technologií (např. T.A.Edison) - fenomény současných médií: masová komunikace - kritické pozorování jejich sociálního působení jazyk masové komunikace	dějepis matematika fyzika
š-- na konstrukci jednoduchého elektrického obvodu žák získá představu o principech funkce počítače	téma: Jak funguje počítač - elektrické procesy jako základ činnosti počítače - od Morseovy abecedy k bitům - elementární elektrické obvody - co je proces programování	
- žák si na vhodně volených úlohách uvědomuje cíle své práce a roli uživatele systému (úlohy nemají být pouze samoúčelná cvičení) - žák dokáže tvořivě využívat dané prostředky k realizaci vlastních představ	téma: Informační a komunikační technologie - nástroj spolupráce a pomoci - práce s textem (např. program Word): v roli redaktora - práce s čísly (např. program Excel): v roli programátora - práce s grafikou (např. program Zoner Calisto): v roli výtvarníka - práce s pohyblivým obrazem, s animací (např. program PowerPoint): v roli režiséra - elektronická pošta (např. program Outlook Express) - internet (např. program Internet Explorer): vyhledávače, přenos dat - seznámení s praktickými postupy digitalizace písma, obrazu, zvuku: skenování dokumentů, filmových materiálů, digitální fotoaparát	MED1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ENV2, ENV3, ENV4 matematika český jazyk

5.3.2 Média

5.3.2.1 Charakteristika

Na druhém stupni základní školy je realizována vzdělávací oblast Informatika v samostatném předmětu Média.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním inforatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro zpracování i velkých a nesourodých souborů dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální

technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení

Předmět Média prakticky uchopuje a seznamuje žáky s médii jako technickými prostředky a pomocníky komunikace a v něm obsaženého přenosu informací. Komunikace je přitom učitelem pojímána jako živý proces, klíčový pro sociální život člověka, pro utváření mezilidských vztahů.

I když jsou předmětem výuky Informatika a digitální technologie, středem zájmu je člověk, nikoli stroj. Z tohoto zásadního postoje vychází a je formována celá koncepce výuky. V dějinách této technologie je například důležité poznávat osudy konkrétních osobností, vědců, kteří stáli u jejího zrodu a kteří se podíleli na jejím vývoji. Nejde jen o jména, ale o životní zkušenosti a pohnutky, které vedly k vynálezům a objevům.

Ještě závažnější je otázka: Jak působí tato technologie na jednotlivce a na celou lidskou společnost? Co se mění v mém myšlení, cítění a co se děje s mou vůlí, když jsem v životě obklopen televizí, počítačem a mobilem? Tyto otázky tematicky doprovází celou výuku a jsou předmětem diskuzí. Žáci (stejně jako jejich učitelé) žijí v mediálním světě. Jsou ovlivňováni médii, tedy i myšlenkami, které média zjevně i skrytě propagují. Pokud si neuvědomujeme, jaký na nás mají média vliv, nebudeme ani chápat současný svět.

Nauka o médiích a digitálních technologiích má být pro dospívajícího podnětem k samostatnému úsudku. Má mu pomáhat, aby si vytvořil vlastní obraz, vlastní škálu hodnot, co se obsahu a poselství médií týče. V dospělosti pak bude schopen nezávisle se rozhodovat a prosadit se ve světě ovládaném médii.

Cílem výuky je umělecká tvorba prostřednictvím digitálních technologií, vnímání médií a uměleckého procesu tvorby jako způsobu komunikace, zvažování důsledků digitální komunikace.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin týdně-45minut	1	1	1	1

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení

- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu

♦ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

♦ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.3.2.2 Vzdělávací obsah

6. a 7. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	čivo	P řesahy a vazby, Průřez. témata
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	- tvorba myšlenkových map -úvod do programování - proměnná, instrukce, podmíněný příkaz, cykly - postupně dojit k “reverse engineeringu” = co dělá daný algoritmus -žakovská knížka (rozpracování problematiky ochrany dat, důvěrnosti, hodnověrnost -orientace v informačním systému školy (např. nástěnky ve škole, žakovská knížka, web školy, MS Teams, uživatelské možnosti, interpretace výstupů), - základy psaní všemi deseti prsty a práce v textovém editoru - referáty, slohové práce, ročníkové práce a jejich export do pdf Hospodářská matematika - třídní samospráva - (objednávky potřeb do třídy, charitativní projekt, zapojení do organizace školních projektů a slavností)	ČJ, Dě, Fy, Ch, Ma, Bi

8. a 9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata

I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	-tvorba myšlenkových map dvojková soustava (Jacquard, tkalcovský stav s děrnými štítky) - přechod přes jiné soustavy, binární kód, ASCII - digitální obraz – bitová a barvová hloubka (pérovka, stupně šedi a RGB), přepis obrázku do jedniček a nul v síti nebo do barevné palety, komprese obrázků - ztráta dat -vytvoření analogové fotografie (popř. práce s dírkovou komorou) a vyvolání fotografie - zkoumání displeje nebo tisku na novinový papír pod mikroskopem - tvorba vývojových diagramů (UML diagramy) - Úvod do programování - proměnná, instrukce, podmíněný příkaz, cykly - postupně dojdít k “reverse engineeringu” = co dělá daný algoritmus - ověřování správnosti příkazů - navazuje na html5 -seznámení se s jednoduchým programovacím jazykem (možnost: online grafické prostředí scratch.edu nebo code.org), Lightbot, vlastní programovací jazyk offline, pár základních pokynů na kartičkách, program Robot Karel - návaznost na téma „Tvorba webových stránek“ v html5 – ověřování správnosti postupu - hromadné zpracování dat: velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí - vyhledávač (klíčová slova, bezpečnost, e-shop, tok informací, relevance zdrojů a ověření v rámci schopností dětí) - návrh a tvorba evidence dat: formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel - HW počítače, představení funkce základních komponent (CPU, RAM, HDD, síťová rozhraní) - představení základních principů fungování periférií (např. druhy tiskáren, monitor, projektor, vstupní periférie - klávesnice, myš, joystick) - představení různých operačních systémů (Windows, Linux, Android, macOS),	ČJ, Dě, Fy, Ch, Ma, Bi

	diskuze nad zkušenostmi žáků s různými systémy - diskuze o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě - ukázka dvou odlišných způsobů ovládání OS - CLI, GUI (příkazová řádka, grafické rozhraní) - možnost ukázky práce s Raspberry Pi, Arduino a další stavebnice - zpracování referátů, slohových prací (např. digitální domácnost, mobilita, data na sítích - cloudy, zvyšování kapacity, sdílení dokumentů) - možnost zpracování rozhlasové hry (práce ve zvukovém editoru, např. Audacity), zpracování informací do vizuálů, animace, práce s časem, Post Bellum, mediální výchova - vstupy a výstupy počítače, zvuková karta reproduktory, mikrofon, dataprojektor... - fyzické sítě, ethernet, bezdrátové sítě, model ISO/OSI či TCP/IP formou hry (rozstříhaný obrázek/zpráva se posílá v obálkách přes žáky, kteří hrají aktivní síťové prvky) - žák zpracuje topologický náčrt domácí sítě, zjistí způsob připojení k internetu - IP adresa (způsob zápisu, privátní a veřejné rozsahy), vybrané síťové vrstvy - binární soustava - příkazy ping a traceroute - práce s heslem (tvorba a uložení, riziko spojené s použitím stejného hesla na více serverech), automatizované útoky - malware (viry, trojské koně, spyware) a ochrana před nimi (antivirové programy), sociální inženýrství - pochopení pojmu, rozpoznání reklamy, rizika IP kamer - kamery v domácnostech - počítačové hry a herní platformy (Stream a pod.) - rizika a chování - možnost ročníkové práce zpracované na PC - topologie sítí - příkazy ping a traceroute, diagnostické příkazy ověřující konektivitu (ping, traceroute, ipconfig)	

5.4 Člověk a jeho svět

5.4.1 Člověk a jeho svět

5.4.1.1 Charakteristika

Předmět člověk a jeho svět je vyučován v 1. – 5. třídě formou epoch.

Tento předmět je komplexní a jako jediný je koncipován pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Je tvořivě integrován do epoch českého jazyka a matematiky, do všech ostatních předmětů, do výchov uměleckých a pracovních činností, do rytmické části výuky epochy a do vypravování pohádek a bajek.

V prvních dvou školních letech je prožívání světa u dětí spíše zasněné a může být vedeno k diferencovanějšímu a bdělejšímu vnímání světa. Přitom je důležité, aby spojení, které má dítě s přírodou, zvířaty a člověkem, nebylo přerušeno.

Začínáme s dětmi od světa dětem nejdostupnějšího, od hodnot prožívaných a poznávaných v pohádkách a bajkách přecházíme postupně k péči o životní prostředí (hodnotám ekologickým). Hlavní cíle jsou zde zamýšleny ve vytváření hodnotových postojů dětí v myšlení, citění a ve vůli.

Na společné cestě s dítětem vycházíme z úrovně dětské orientace v nejbližším prostoru domova, školy (poznávání okolí domova a školy).

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi (tolerance, pomoc a solidarita, vzájemná úcta, snášenlivost).

Dále se zaměřujeme na přirozenou orientaci dětí v čase, kterou si přinášejí už z předškolního období. Pozorujeme změny v čase, ve vnímání dne a noci, v ročních obdobích, v měsících, týdnech a hodinách. Vedeme děti k poznávání proměn nejbližší přírody v čase.

Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení prvouky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

V následujících letech by měl být vytvořen stále intenzivnější kontakt se světem a mělo by být o něj pečováno. Vedle příběhů, které jsou prosyceny životem a které se vztahují k nejpůvodnějším povoláním a řemeslům, hrají důležitou roli praktické činnosti, např. obdělávání pole, zpracování obilí, stavba domu atd.

Po 3. ročníku se pohled rozšiřuje z chápání konkrétního nejbližšího okolí na prostorovost (orientace v prostoru a čase, město a region, nauka o člověku a zvířatech, nauka o rostlinách, naše vlast, střední Evropa) a také na časovost (starověké kultury, Řecko).

Žáci se učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. V 5. ročníku se prohlubuje základní učivo regionu a rozšiřuje se o znalosti České republiky a střední Evropy.

Jakýmsi předstupněm pro poznávání přírody jsou už příběhy a vyprávění o zvířatech a rostlinách v nejnižších ročnících. Všechno, s čím se dítě setkává, probírá se vždy ve vztahu k člověku. Člověk je vždy výchozím bodem, do kterého se vše vrací zpět. Dítě si v průběhu výuky vytváří citový vztah k přírodě, který v pozdější době vede k pochopení morální zodpovědnosti člověka za životní prostředí. Žáci v průběhu výuky získají nezbytné poznatky o stavbě živočišného, rostlinného a

lidského těla. Naučí se poznávat nejnámější zástupce rostlin i živočichů a seznámí se se zásadami jejich třídění. Poznají důležitost zdravého životního stylu a nutnost morálního přístupu k životnímu prostředí. Svě vědomosti, dovednosti a postoje budou schopni využít v praktickém životě.

Žák projde v souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Seznamuje se s krajinou a dějinami oblasti, ve které žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka starověkých kultur a Řecka a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji. V centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce, či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí. V 5. ročníku má výuka podobu vypravovaného příběhu.

Člověk a svět je integrovaným předmětem, který se v 1. ročníku vyučuje v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě.

Dítě přijímá své okolí, tzn. lidi, zvířata, rostliny, kameny, hvězdy, slunce, měsíc i roční období, jako něco samozřejmého.

V průběhu 1. ročníku by se dítě mělo naučit vnímat celek přírody diferencovaně, to znamená prožívat bděleji vzájemnou propojenost a sounáležitost jevů ve světě. Dítě by mělo být podníceno k přemýšlení, k vyprávění příběhů, společnému pozorování rostlin atd. a k popisování zážitků, v nichž může zažít zvláštnost, velikost, ale i drobnost a nekonečnou jemnost, či mohutnost přírody.

Veškeré činnosti jsou propojovány s dobrodružstvím objevování v pohádkách: lidé, rostliny, zvířata, čarovné kameny, dobro – zlo, pomoc druhým, péče o ně, láska a jiné hodnoty (úcta, nesobectví, zdvořilost, trpělivost, ovládání se, odvaha, vytrvalost, soucit, porozumění apod.).

Také ve 2. ročníku zůstává Člověk a svět integrovaným předmětem, který se nadále vyučuje v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě.

Děti pronikají do lidských hodnot a ctností na základě vyprávění zajímavých příběhů lidí a zvířat. Bajky podněcují srovnávání řady lidských ctností i nectností se zvířaty. Vyprávění o svatých lidech vzbuzuje zájem a úctu k lidskému osudu. Legendy o zázračných místech probouzejí zájem o prozkoumání jejich současnosti i minulosti.

Prohlubuje se poznávání a prožívání vztahů k jiným lidem v rodině (v čase a prostoru, např. rodokmen, babička, dědeček, prababička, pradědeček apod., kde, kdy a jak žili). Vzniká úcta ke stáří a potřeba pomáhat mladším, vrstevníkům, všem ostatním lidem.

Probouzíme vnímání dítěte, děti pozorují a poznávají vše, co se v okolní přírodě mění. Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk, kamenů, jezer, hvězd, měsíce, slunce apod. Děti prožívají hluboký obdiv a úctu k proměnám v přírodě a utvářejí v sobě potřebu ji chránit a měnit sebe sama.

◆ **Téma: stavitelství**

Když je dítěti devět let, prodělává rozhodující zlom ve svém vztahu ke světu: ze světa jako součásti lidské bytosti se stává svět okolní v běžném smyslu slova. Pociťovanou spojitost se světem chce nyní dítě uchopit a v pravém smyslu slova pochopit, jak jen to v tom věku dokáže. Z toho se může rozvinout pochopení pro přírodu, zvířata, člověka, práci i techniku.

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.

Pokud dítě v jedné epoše pozná teoreticky a prakticky všechno to, co patří ke stavbě domu, pak pochopí komplexní pracovní procesy, které se odvíjejí po delší dobu. Tím je inteligence vzdělávána na konkrétních objektech. Realizuje se skutečná stavba hřiště, domečku, pece apod. Děti se zabývají vším, co se týká stavění: cihly, malta, suroviny na přípravu, postup zpracování surovin ve výrobě. Děti prožijí smysl a hodnotu lidské práce. Je posilována vůle dětí pozitivně proměňovat své prostředí.

◆ Téma: řemesla

Prostřednictvím různých praktických činností se děti seznamují s minulostí a současností některých profesí. Uvědomují si rozdíly mezi řemesly dříve a nyní, např. mlynář, kovář, švec... Výběr řemesel může být zaměřen dle charakteru regionu. Skrze prožitky si uvědomují hodnotu lidské práce a učí se kladnému vztahu k ní.

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.

◆ Téma: od zrna k chlebu

Tato epocha umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování rostlin – obilí. Epochu začíná přípravou půdy (orba, hnojení, setí). Děti pozorují a srovnávají různé druhy obilí. Naučí se pozorovat jak obilí klíčí, roste, zraje. Děti obilí také sklízí a pokud možno také mlátí. Nakonec se učí péct z mouky, kterou samy připravily mletím.

Děti zažijí vděčnost a úctu k rostlinnému světu, poznají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny. Zvířata poznávají jako pomocníky (domácí zvířata – skot).

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.

◆ Téma: lidé a zvířata

Zvířecí říši se pokoušíme rozdělit tak, že v pozadí pozorujeme rozdělení fyzické formy člověka na organizaci hlavy, soustavu trupu a metabolicko-motorickou soustavu. Dítě může získat obraz říše zvířat jako člověka „ve specializovaných formách“ rozprostřeného po celé Zemi. Tím pocitově prožije něco z jedinečnosti člověka, který není tak jako zvířata předurčen, vázán instinkty a definován svým chováním, ale založen svou nespécializovaností a univerzalitou k svobodě. A právě na tomto prožitku, že člověk je extraktem a syntetickým shrnutím celé říše zvířat na vyšším stupni, je založena výuka v tomto ročníku.

◆ Téma: Naše vlast, Střední Evropa

Jestliže v prvních třech letech dominovala obecná hlediska (spojitost s přírodou – znalost pracovních procesů a souvislostí), obrací se nyní pohled do prostoru a času. Tím se ještě jednou vytváří nový zdroj, který se však nyní začleňuje do souřadnic prostoru a času.

Nejbližší okolí – město, vesnice – by nyní mělo dítě zažít v jeho zeměpisně-prostorovém a historicky-časovém vývoji až do aktuální současnosti. Odstup, jenž v tomto věku charakterizuje poměr dítěte ke světu, se tím může proměnit v pocit sociální a prostorové sounáležitosti. Je třeba zdůraznit morální složku zeměpisného vyučování. Když dítě poznává, jak jsou rozloženy věci kolem něj v prostoru, získává také láskyplnější vztah k lidem kolem sebe, ke svým blízkým.

Vyučování by mělo mít takový charakter, aby žákovi zprostředkovalo zájem o svět a odvahu k životu. K tomu patří pozvolna se stupňující pochopení pro zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň mění tím, že hospodaří a zakládá kulturu. Měla by se tímto založit odhodlanost pracovat zodpovědně i určité ekologické vědomí.

Žáci by si měli uvědomit postavení naší země ve střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými. Poznávají stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast. S ČR se seznamují ve smyslu jejich přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, poznávají odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy.

Žáci by se měli se světem seznámit tak, aby dokázali s těmito poznatky spojit také pocity. Pro líčení si vybíráme různé oblasti a kraje střední Evropy. Měl by být položen základ určitému topografickému vědění o střední Evropě, takže si žáci mohou vytvořit obraz o trojím charakteru její krajiny, vyjádřeném v rovinách, pahorkatinách a vysokých horách.

◆ Téma: nauka o rostlinách

V první řadě je třeba navázat na pozorování zvířat ve vztahu k člověku, které jsme započali ve 4. ročníku. Hlavní váhu klademe na výuku botaniky. Je třeba nejprve mluvit o podmínkách růstu

rostlin (půdní podmínky, vlhkost, teplo a světlo), abychom poznali přirozené životní stanoviště rostlin.

Jedním z cílů výuky tedy je zprostředkovat dětem spolupatřičnost Země a jejího okolí s rostlinou. Tak, jako je rostlina pocítována jako jeden celek se Zemí, mělo by se v tomto vztahu dítě cítit jako obyvatel Země.

Pozorování směřuje do různých stupňů rostlinného života s jednotlivými vývojovými fázemi: od hub až ke kvetoucím rostlinám. Je přitom důležité vyhnout se vnějším analogiím. Je třeba v uměleckém smyslu představit z každé rostliny to nejcharakterističtější a vtáhnout děti do tohoto líčení a prožívání právě v raném stupni vývoje jejich vědomí.

♦ **Téma: starověké kultury**

Nejprve se dítě „ubytuje“ v krajině a dějinách svého blízkého okolí. Už ve 4. třídě vytvářejí dějepisné obrazy první historickou časovou představu. S 5. třídou začíná výuka dějepisu. Pohled dítěte se nyní obrací od jeho okolí do dálky, časově i prostorově. Na začátku ještě stojí mytologické obrazy raných poměrů lidstva, pak během čtyř let vede cesta od dávných orientálních kultur přes dobu klasického starověku a středověku stále více do skutečnosti naší současné materiální civilizace a politicko-sociálních poměrů.

Nyní v dítěti procitá schopnost a zájem spojovat se s obsáhlejšími dějinnými souvislostmi, přijímat dějinné „pojmy“.

Pohled dítěte zpočátku vědomě zaměřujeme na mimoevropské kultury. V centru pozornosti tu stojí staré orientální kultury Indie, Persie, Mezopotámie a Egypta. Učitel by si měl uvědomovat, že tyto vyspělé kultury jsou zvláště výraznými příklady kulturních forem, které se časově i zeměpisně objevovaly v obdobné podobě na různých místech. Následují řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.
Počet epochových týdnů	0	0	12	12	12

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

♦ **I. Kompetence k učení:**

- vytváříme předpoklady, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnost
- nasycujeme potřebu žáků po obraznosti, hravosti a tvořivosti, umožňujeme zapojení co největšího počtu smyslů v procesu učení, což vede k hlubšímu a trvalejšímu vstřebávání vědomostí, ale i k vytváření osobitého vztahu k okolnímu světu
- poskytujeme dostatek časového prostoru k samostatnému pozorování a experimentování a k formulování závěrů
- integrací předmětu Člověk a svět v 1. a 2. ročníku do předmětů Český jazyk a Matematika napomáháme k upevnění kompetencí k učení, protože získané poznatky jsou propojovány do širších souvislostí a tím vzniká ucelenější pohled na jevy okolního světa
- zařazujeme rytmicky se opakující činnosti a postupy, v rámci epoch, týdnů a dnů vytváříme harmonický řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít a zároveň si tak postupně vytvářet návyky, jež proces učení činí plynulejší a efektivnější
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a hledání vzájemných souvislostí (ve 3. a hlavně pak ve 4. a 5. ročníku)

♦ **II. Kompetence k řešení problémů**

- vedeme žáky ke kritickému zhodnocení různých informačních zdrojů k danému tématu

- uplatňujeme formy a metody práce, které vybízejí k vyhledávání a následnému použití praktických postupů, jež při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na minulost, přítomnost a budoucnost
- obsahovou náplní oblasti zejména ve 3., 4. a 5. ročníku poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách
- prohlubujeme schopnost žáků samostatně překonávat problémy při praktických činnostech, zejména ve specifických předmětech 3. ročníku

◆ III. Kompetence komunikativní

- zařazujeme krátké spontánní dramatizace konkrétních situací, jak je přináší každodenní soužití ve třídě, a ověřování praktických dovedností a znalostí v modelových situacích
- pracujeme s žáky na dramatizaci pohádek, bajek, bájí a příběhů a uplatnění prostředků neverbální komunikace (gesta, zvuky, ...)
- umožňujeme žákům formulovat své názory, postoje a myšlenky k nejrůznějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů
- rozvíjíme schopnosti komunikovat s okolím při praktických činnostech ve specifických epochových předmětech a schopnosti komunikovat s okolím v situacích každodenního soužití ve třídě
- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k samostatné práci s různými typy textu a obrazových materiálů (např. při projektových a epochových pracích)
- poskytujeme žákům prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků pozorování
- IV. Kompetence sociální a personální
- uplatňujeme formy skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině
- poskytujeme prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání ve vztahu k okolí v různých situacích
- zaměřujeme se na situace, při kterých žáci tříbí schopnost řídit a ovládat své chování
- navozujeme a využíváme situace k uvědomění si důležitosti efektivní spolupráce a pozitivní sebedůvěry pro vytvoření příjemné atmosféry a pro kvalitu společné práce
- využíváme všech příležitostí k navozování vztahů ve třídě na základě ohleduplnosti a vzájemné úcty
- podporujeme v žácích dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytváření pozitivních představ o sobě a o světě

◆ V. Kompetence občanské

- postupně žáky seznamujeme s principy soužití na základě rovných práv a povinností, jež zároveň prakticky ověřujeme
- využíváme srovnání při posuzování společenských norem v minulosti a dnes, u nás i v Evropě (předmět starověké kultury, Řecko)
- rozvíjíme dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc
- postupně budujeme schopnosti vciťovat se do situací jiných lidí a být vnímavý ke svému okolí
- vytváříme v žácích povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací, včetně praktického vyzkoušení a zažití (předmět řemesla, region a vlast)

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k propojení znalostí získaných v různých oblastech a předmětech a jejich užití při praktických činnostech

- vedeme žáky k používání nástrojů a vybavení v rámci stanovených pravidel a přizpůsobení se okolním podmínkám a zásadám bezpečnosti
- budujeme schopnost manuální spolupráce mezi spolužáky (pomoc, rada)
- propojujeme pracovní rytmus s rytmem přírody
- podněcujeme žáky k ověřování různých postupů, objevování nových a jejich vzájemné srovnání a konečné vyhodnocení
- učíme žáky vynakládat dlouhodobé úsilí v situacích, kdy nedochází k okamžitému naplnění cíle
- ponecháváme žákům individuální svobodu ve způsobu dosažení cíle
- budujeme schopnost sebeomezování v zájmu dosažení společného cíle

5.4.1.2 Vzdělávací obsah

♦ 1. třída

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák: n10 - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům n18 - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě n20 - uplatňuje elementární poznatky o rodině, o lidské společnosti, o soužití a zvycích n26 - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. n35 - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle. Vhodným chováním projevuje vztah ke zdraví n39 - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech š- žák: - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - orientuje se v nejbližším prostoru domova, školy - orientuje se v prostorových a časových souvislostech, které jsou bezprostředně kolem něj	-lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa -jsem školák, soužití ve škole, okolí domova a školy -bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce -domov, rodina, postavení jedince v rodině, vyprávění pohádek -přírodní říše, orientace v čase, časový řád, režim dne, roční období, rytmus v životním čase, naučné příběhy o životě -orientace ve známém prostředí - prožívání ročního koloběhu, vycházky do okolí školy s pozorováním přírodních jevů v průběhu roku	ENV 1 hudební výchova český jazyk Informatika

♦ 2. třída

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
žák: n12 –projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům n37 - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	-soužití a chování lidí, mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, pravidla slušného chování, bajky, legendy o zázračných místech a svatých -ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům -úcta ke stáří, potřeba pomáhat	ENV1 jazyk a komunikace hudební výchova

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
n18 - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti n36 - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných žák: - umí pozorovat a charakterizovat změny v přírodě - orientuje se v prostorových a časových souvislostech, které jsou bezprostředně kolem něj	-osobní bezpečí a zdraví -orientace v čase -dopravní dny - dopravní výchova - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu -změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk apod. v průběhu roku - prožívání ročního koloběhu, vycházky do okolí školy s pozorováním přírodních jevů v průběhu roku	Informatika

◆ 3. třída

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
žák: n20 - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost n24 - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik n33 - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat žák: - pochopí komplexní pracovní proces stavby domu - poznává řemeslné činnosti (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji; v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení)	téma: stavitelství -člověk a „používání prvků“ při stavbě domu, činnost člověka dříve a dnes -proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky -ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody - svět řemesel rodičů a prarodičů - vytváří vlastní kalendář, hodiny, učí se měřit a vážit - postup podle jednoduchého receptu (pracovního postupu), vytváření pracovní postup	ENV1, 4 člověk a svět práce český jazyk Informatika I-5-1-02, I-5-3-01, I-5-2-02
žák: n11 - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností n20 - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost n24 - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik - poznává řemeslné činnosti (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji; v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; popíše jednoduchý problém, navrhne a	téma: řemesla -prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes -současnost a minulost v našem životě -proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky - postup podle jednoduchého receptu (pracovního postupu), vytváření pracovní postup	ENV3 člověk a svět práce český jazyk Informatika I-5-1-02, I-5-3-01, I-5-2-02, I-5-1-03

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
popíše jednotlivé kroky jeho řešení, vyčte informace z daného modelu)		
žák: n24 - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik n27 - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu ve známé lokalitě n28 - změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů n29 - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka n45 - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou žák: - roztřídí základní druhy obilovin - poznává řemeslné činnosti (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví a znázorní ji; v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení) - žák nakoupí suroviny a připraví jednoduchý pokrm podle návodu (vyčte informace z daného modelu)	téma: pěstitelství - člověk a země: rolník a jeho činnosti, rovnováha v přírodě, půda, obilniny - měření pole, vážení surovin - proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky - péče o zdraví, ošetření drobných úrazů a poranění, první pomoc, předcházení úrazům, duševní hygiena - základní plodiny - postup podle jednoduchého receptu (pracovního postupu), vytváření pracovního postupu	ENV1, EN V3 matematika (váhy, míry) český jazyk Informatika I-5-1-02, I-5-3-01, I-5-2-02, I-5-1-03

◆ 4. třída

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
žák: n04 - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině n05 - určí světové strany v přírodě, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě n06 - rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map n21 - pracuje s časovými údaji a využívá jich k pochopení vztahů mezi ději a jevy n30 - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období žák: - má představu o postavení planet vzhledem k Slunci - orientuje se v mapě, tvoří mapu okolí, zná základní mapové značky (uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat;	téma: orientace v prostoru a čase - orientace v čase, kalendář, generace, letopočet - orientace v okolní krajině, pozorování běhu Slunce - orientace v prostoru, vycházky do okolí - vysvětlivky, plán města, cesta do školy, bydliště - vesmír a Země - země jako vesmírné těleso, planety sluneční soustavy - orientace v mapě, práce s mapou, práce s jízdním řádem (vytváření časového a prostorového plánu cesty)	matematika a aplikace (měření času) český jazyk Informatika I-5-1-01, I-5-1-02

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji)		
žák: n01 - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí n02 - začlení svou obec (město) do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, v obci (městě) n03 - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické výhody a rozmanitost n07 - vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického n17 - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) n19 - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije n22 - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, kulturních památek žák: - zakreslí polohu školy, města, vesnice z ptáčích perspektiv - orientuje se v mapě, tvoří mapu okolí, zná základní mapové značky (uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat; popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji; sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů; v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů, ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu)	město a region - okolní krajina, vliv člověka na životní prostředí - obec, místní krajina, kresba jednoduché mapy - místní oblast – region - region (kraj), regionální památky - současnost a minulost, báje a pověsti - globální problémy přírodního prostředí - návštěva knihovny, muzea, regionální památky - orientace v mapě, práce s mapou, práce s jízdním řádem (vytváření časového a prostorového plánu cesty), cesta do školy - sestavení, ověření	ENV1, ENV2, ENV3 člověk a svět práce český jazyk Informatika I-5-1-01, I-5-1-02, I-5-2-01, I-5-2-04
žák: n32 - porovnává na základě pozorování základní projevy života konkrétních organismů, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednotlivé klíče a atlasy n40 - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života n46 - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - pozoruje zvíře, dělá si záznam pozorování (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji;	téma: lidé a zvířata - první pomoc, péče o zdraví - živočišné, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce - lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce - bytové znamení zvířat, písmo lidí (symboly, šifry, písmo)-vlajková abeceda, Morseova abeceda, runy, tvorba vlastního písma, klínopis...	výtvarná výchova český jazyk Informatika I-5-1-02, I-5-1-01

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
uveďte příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)		

◆ 5. třída

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
žák: n05 - určí světové strany podle mapy, orientuje se podle nich a zná polohu svého bydliště vzhledem ke státu n06 - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky n09 - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly naše státu a jejich význam n23 - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik n25 - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů n43 - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - vytváří mapu, zakresluje do mapy, čte z mapy (vyčte informace z daného modelu, popíše konkrétní situaci, co k ní již ví, a znázorní ji; uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat, v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy, pracuje s daty různého typu, najde a spustí aplikaci, dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi, v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi)	téma: naše vlast -současnost a minulost v našem životě, rodokmen (příbuzenské vztahy, pokrevní linie, generace - úvod do dějin) - cesta po proudu hlavních řek, vývoj krajiny, osídlení -Česká republika -naše vlast, hlavní město, státní symboly -mapy obecně zeměpisné a tematické, významná města a oblasti, podnebí, počasí, typy krajiny - plánování delší cesty (školního výletu) -využití praktických aplikací (IDOS, mapy.cz, práce v internetových prohlížečích a vyhledávacích) při skupinové práci -světové strany, orientace na mapách - hra s kartičkami s příkazy, algoritmičká hra ("jak projít mapu") -bezpečné chování v rizikovém prostředí - hra typu "truhlička se zámkem" - jak ochránit to, na čem mi záleží, síla hesla, vyprávění a sdílení skutečných příběhů a zkušeností popisujících rizika (ukradené heslo, identita, sexuální predátoři, metadata ve fotce, GPS v mobilu, přenášení polohových dat z mobilu do internetu, uniklé nevhodné fotografie, ukládaná historie prohlížení, právní otázky) - armáda ČR - dopravní dny	český jazyk Informatika I-5-1-01, I-5-1-02, I-5-1-03, I-5-2-03, I-5-3-01, I-5-4-01, I-5-4-03
žák: n06 - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách střední Evropy. n08 - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích. - vytváří mapu, zakresluje do mapy, čte z mapy (vyčte informace z daného modelu, popíše konkrétní situaci, co k ní již ví, a znázorní ji; uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat)	téma: střední Evropa -mapy obecně zeměpisné a tematické -cesta po proudu hlavních řek (Labe, Dunaj, Odra, Rýn), důležitá města a přístavy, dopravní cesty (kanály, obchod přes moře) -Evropa, svět	GLO1, GLO2, GLO3 Informatika I-5-1-01, I-5-1-02, I-5-1-03

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
žák: n31 - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vazby mezi organismy a nachází mezi nimi shody a rozdíly, všímá si přizpůsobení organismů různým prostředím n35 - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu n41 - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození. n42 - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob n44 - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek n47 - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku n34- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - pozoruje růst rostlin a vede si záznamy o proměnách během roku (popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji; pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data; propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, které s takovým propojením souvisejí)	téma: rostliny -životní podmínky, rovnováha v přírodě -vlastnosti látek, životní podmínky -vývojové fáze člověka (porovnání s evoluční řadou rostlin) -houby -rostliny (stavba těla), zneužívání rostlin – návykové látky a závislosti -poznávání zástupců běžných druhů (lišejníky, mechorosty, kapradorosty, plavuně, přesličky, rostlinná patra). -rodičovství, základy společenského chování, komunikace (media) -režim dne, duševní hygiena - nastavování digitálních hodin běžného elektrického spotřebiče s jednoduchým displejem (hodiny, budík, trouba) -rizika v přírodě a ve společnosti – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - bezdrátové propojení digitálního teploměru s venkovním čidlem; ukázka sběru dat (max. a min. hodnoty) - sdílení přinesených mediálních souborů, práce s “ručními metadaty” -mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	ENV1, ENV2 výtvarná výchova Informatika I-5-3-02;I-5-1-02; I-5-4-02
žák: n16 - rozlišuje základní formy vlastnictví, používá peníze v běžných situacích. Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy žák: n13 - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) n14 - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení. n15 - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy n17- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy	téma: starověké kultury -historické prameny, historický čas a prostor -nejstarší starověké civilizace, typické stavby v jednotlivých kulturních epochách -společenské skupiny ve starověkých kulturách -formy vlastnictví ve starověkých kulturách -náboženské systémy ve starověkých kulturách a dnes -starověké eposy - hra s kartičkami s příkazy - algoritmická hra (“jak projít labyrint - Mínotaurus) - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a	ENV2 MUL1,M UL2,MUL 3, MUL4, MAT Informatika I-5-2-04, I-5-1-03, I-5-2-03

Očekávané výstupy z RVP/ Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby průřezová témata
a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) žák - orientuje se na časové ose - rozliší souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních zemědělských civilizací - modeluje stavby starověkých civilizací podle obrázku (vyčte informace z daného modelu, popíše jednoduchý problém a navrhne jeho řešení - seznamuje se s hospodařením s penězi (ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde v něm případnou chybu a opraví ji, v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy	bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - týden Země	
š- žák: - charakterizuje řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení - charakterizuje protiklad Sparty a Athén	téma: Řecko - život v antickém Řecku - státnictví, právo a spravedlnost - počátky filosofie a řečnictví - starořecké báje, mytologie	DEM1, DEM2, DEM3, DEM4 Čj,a,j,nj Vv

5.5 Umění a kultura

5.5.1 Hudební výchova

5.5.1.1 Charakteristika

Hudební výchova je vyučována ve všech ročnících v 45ti minutových hodinách. V 1.-5. ročníku je zároveň součástí téměř všech předmětů, v 6.-9. především cizích jazyků.

V Hudební výchově jsou naplňovány na 1. stupni očekávané výstupy zejména vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vedle toho je na prvním stupni v Hudební výchově velký podíl učiva naplňujícího očekávané výstupy vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura (v rozsahu hodinové dotace 1h do této vzdělávací oblasti).

Na 2. stupni jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura.

V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Multikulturní výchova.

V hudební výchově je využívána hromadná, skupinová, popřípadě individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Předmět je realizován v odborné učebně hudební výchovy nebo v kmenové třídě, součástí tohoto předmětu mohou být i návštěvy koncertů apod.

Vzdělávací předmět hudební výchova umožňuje žákům uchopovat umělecké a kulturní stránky života formou odpovídající jejich věku. Napomáhá jejich osobnostnímu i sociálnímu vývoji prostřednictvím praktické realizace vlastních prožitků pomocí specifického jazyka hudby a jeho výrazových prostředků. Společná hudební práce dané třídy by měla být zároveň součástí pokud možno většiny vyučovacích předmětů.

Tento vzdělávací předmět je zpracován pro jednotlivé ročníky a v jejich rámci (v souladu se strukturou vzdělávacího oboru Hudební výchova v RVP ZV) členěn na následující kapitoly:

- ◆ **Vokální činnosti**
- ◆ **Instrumentální činnosti**
- ◆ **Pohybové činnosti**
- ◆ **Poslechové činnosti**
- ◆ **Hudební teorie**

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz na tři základní oblasti, v jejichž rámci je tento vzdělávací předmět uskutečňován. Oblast vědomostní a poznatková zahrnuje hudební teorii, skladbu, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů. Třetí oblast – pohybová umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Se všemi jmenovanými oblastmi se žáci setkávají jak v práci na společném i individuálním hlasovém projevu, tak v individuální i společné hře na nástroje, v rozhovorech o hudbě a jejich výrazových prostředcích a při poznávacích činnostech.

Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu Hudební výchova, pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. Z nich vyplývají pro tento vzdělávací předmět následující metodické pokyny:

V prvních třech ročnících je žák prostřednictvím nápodoby veden k uchopování hudby jako celku melodického, rytmického i harmonického. Pomocí přirozeného pohybu těla se společně se spolužáky učí písním, aniž by je zpracovával abstraktně či pomocí hudebních znaků. Základním prostředkem procesu učení má být činnost individuální a ve společenství třídy.

V následujících třech ročnících odpovídá způsob vedení vyučovacího procesu žakovým nově nabytým schopnostem uchopení „hudební gramatiky“ – taktu, rytmu, intervalů, tónin, nálad skrytých v harmonii, zápisu hudby. V procesu učení působí prožitek z praktické realizace hudby v souladu s intelektuálním pojmáním hudebních výrazových prostředků.

V průběhu posledních tří let základního vzdělávání jsou ve vzdělávacím procesu vytvářeny příležitosti k vývoji logického myšlení a utváření vlastního úsudku na základě hudební teorie a dějin hudby. Žáci jsou vedeni k uplatňování dosavadních návyků při hře na nástroj a zpěvu a jejich využití pro vědomý rozvoj vlastních schopností.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 minut)	1	1	1	1	1	1	1	1	1

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- vedeme žáky k efektivnímu učení se zpěvu, hře na nástroj a získání rytmických schopností
- zprostředkováváme přístup ke zdrojům informací, které se týkají dějin hudby a hudební teorie

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- vytváříme situace podněcující zamyšlení nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky
- vedeme žáky k porovnávání hudebních stylů a žánrů v dějinných souvislostech a nabízíme tak možnost školení úsudku
- vedeme žáky k praktickému využití nabytých vědomostí a poznatků prostřednictvím hudební improvizace

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vzájemnému naslouchání a k porozumění zvukům, melodiím atd.
- vytváříme situace pro poznávání a cvičení mimoslovní komunikace
- umožňujeme žákům vytvářet si a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- navozujeme příležitosti k uvědomění si odlišností a specifičností každého ze žáků a vedeme je k postupnému pochopení toho, v čem mohou být odlišné schopnosti ku prospěchu vzájemné komunikaci, vzájemnému učení se a společné práci (společnému zpěvu či hře)
- vedeme žáky k získávání schopnosti vytvořit příjemnou atmosféru pro spolupráci ve skupině či týmu

◆ V. Kompetence občanské

- nabízíme žákům příležitosti k pochopení práv a povinností souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti
- prostřednictvím aktivního prožití hudebních tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, vedeme žáky k utváření smyslu pro kulturu a tvořivost, dále k možnosti naučit se oceňovat tradice a kulturní dědictví a respektovat kulturu jiných národů

◆ VI. Kompetence pracovní

- vytváříme dostatek situací, v nichž je žák veden k využívání znalostí a zkušeností (např. ve spojitosti se zpěvem či hrou na nástroj) pro vlastní rozvoj v budoucnosti
- vedeme žáky k získávání pracovních návyků, které mu později umožní plnit povinnosti a závazky

5.5.1.2 Vzdělávací obsah

♦ 1.-5. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata přesahy a vazby
žák h01 - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase h02 - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem h03 - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře h04 - reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie h05 - rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby h06 - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální h07 - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti h08 - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not h09 - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní h10 - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby h11 - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehery, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace -žák hraje podle svých dispozic na flétnu jednoduché pentatonické písně a využívá k tomu dosud získané elementární schopnosti správného dýchání - od čtvrté třídy výše hraje podle notového záznamu (vyčte informace z daného modelu; sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů)	vokální a pohybové činnosti -jednohlasé písně odpovídající kvintové náladě (pentatonické), písně s latentní tóninou a volným rytmem, melodie písní cca v rozsahu d-a, který je postupně rozšiřován -písně doprovázené jednoduchými, přirozenými pohyby, jednoduché tance -procvičování jednoduchých rytmů nápodobou - rozšíření jednohlasého písňového repertoáru -rozšiřování hlasového rozsahu, dechová a intonační cvičení vycházející z obrazů (příběhů), z kvality a nálad -procvičování složitějších rytmů bez vázanosti na takt -postupné zavádění dvojhlasu a rozvíjení vícehlasu -péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu) -individuální a společná realizace lidových a umělých písní -ve 4.a5.ročníku zpěv písní v dur a moll -ve 4.a5.ročníku procvičování zpěvu z not Instrumentální činnosti -rozvíjení schopností ve hře na zobcovou flétnu (hra písní v různých tóninách, prstová cvičení na základě vhodně volených písní) - od 4. a 5. ročníku hra na flétnu podle notového zápisu - notový zápis melodie a rytmu (od čtvrté třídy) - hra na sopránovou zobcovou flétnu (od 3. třídy) vhodně volenými písněmi a cvičeními, realizace písní v návaznosti na vokální činnosti, realizace prvního dvojhlasu také v návaznosti na vokální činnosti -hra na rytmické a jiné melodické nástroje	MED4 člověk a svět anglický jazyk Německý jazyk Informatika I-5-2-01, I-5-1-03
h12 - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmičké, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny ztvárňuje hudbu pohybem h13 - s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	-realizace předeher, meziher a doher (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje) - realizace jednoduchých improvizací Hudebně-pohybové činnosti -procvičování složitějších rytmů vázaných na takt -tance Hudební teorie -úvod do psaní not od 3.třídy	
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Jazyk a jazyková komunikace - vzdělávací obor Český jazyk a literatura		

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata přesahy a vazby
TRADICE A ROČNÍ KOLOBĚH č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost č05 - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči č18 - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru č19 - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace č22 - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	Říkadla, pořekadla, pranostiky -rytmické hry - -poslechové hry: např. vnímání zvuku v prostoru (nástroje i lidského hlasu), převádění výšky, síly délky tónu a metra -procvičování schopnosti naslouchat -prožívání intervalů v poslechu -logopedická říkadla, jazykolamy - lidové tradice a nářečí v písních a říkadlech - mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) - rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)	

◆ **6.- 9.třída**

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
H01 -využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách H02 -uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlasu, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého H03 -reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace H04 -realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů H05 - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu H06 - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku H07 - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami H08 - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění žák -na flétnu dle svých dispozic reprodukuje skladby období klasicismu a jiné skladby a písně, orientuje se v notovém zápisu těchto skladeb	vokální činnosti -zpěv cizích lidových písní (jedno- i vícehlas - zpěv jednoduchých durových a mollových melodií z listu -písně vyjadřující nálady dne (jedno- i vícehlas) -intonace v durových a mollových tóninách -přesné zachycení dynamiky a rytmu písně -péče o mutující hlasy (hlasová hygiena) -písně s kontrastem dur-moll -písně se silným rytmickým akcentem -péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe -písně pop-music instrumentální činnosti -hra na flétnu z listu a reprodukce vícehlasých skladeb, písní cizích zemí -rytmická improvizace na různé nástroje -hra melodií z různých období na sopránovou flétnu poslechové činnosti -rozlišení dur a moll tóniny v jednotlivých skladbách hraných a zpívaných skladbách a písních -poslech skladeb a písní z různých období -cvičení schopnosti rozpoznat vhodnou harmonizaci jednoduchých melodií -hudebně-pohybové činnosti ke znějící hudbě hudební teorie -intervaly a jejich přesné určení -mollové tóniny a stupnice do dvou křížků a béček, akustika -nauka o hudebních nástrojích -nauka o hudebních formách -vztah dur – moll -dějiny hudby: život a dílo významných skladatelů populární hudba	MED4, MED5 MUL1,M UL2 dějepis zeměpis

Očekávané výstupy RVP/ <i>Výstupy školy</i>	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- dle svých individuálních dispozic intonuje a hraje z listu durové a mollové melodie		

5.5.2 Sborový zpěv

5.5.2.1 Charakteristika

Sborový zpěv je vyučován v osmém a devátém ročníku v 45minutových hodinách. V tomto předmětu jsou zejména prohlubovány a prakticky realizovány výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura.

V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Multikulturní výchova.

Ve sborovém zpěvu je využívána hromadná, skupinová, popřípadě individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Předmět je realizován v odborné učebně hudební výchovy nebo v kmenové třídě, součástí tohoto předmětu mohou být i návštěvy koncertů apod. nebo realizace vlastních uměleckých vystoupení.

Vzdělávací předmět sborový zpěv umožňuje žákům uchopovat umělecké a kulturní stránky života formou odpovídající jejich věku. Napomáhá jejich osobnostnímu i sociálnímu vývoji prostřednictvím praktické realizace vlastních prožitků pomocí specifického jazyka hudby a jeho výrazových prostředků.

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz na tři základní oblasti, v jejichž rámci je tento vzdělávací předmět uskutečňován. Oblast vědomostní a poznatková zahrnuje hudební teorii, skladbu, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů a zejména vlastního hlasu. Třetí oblast – pohybová umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Se všemi jmenovanými oblastmi se žáci setkávají jak v práci na společném i individuálním hlasovém projevu, tak v individuální i společné hře na nástroje. Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu Sborový zpěv, pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. Z nich vyplývají pro tento vzdělávací předmět následující metodické pokyny: vést žáky k uplatňování dosavadních návyků při hře na nástroj a zpěvu a jejich využití pro vědomý rozvoj vlastních schopností. U žáků jsou v návaznosti na hodiny hudební výchovy rozvíjeny schopnosti a dovednosti – reagovat na dirigentská gesta, čistě zpívat a intonovat v unisonu i ve vícehlasu, ovládat správné dýchání při zpěvu, ovládat správnou výslovnost při zpěvu, číst z jednoduchého notového zápisu sborové partitury, ovládat správné sezení a postoj při zpěvu, reagovat a napodobovat požadavky udílené sbormistrem.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 minut)	1	1

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

vedeme žáky k efektivnímu učení se zpěvu, hře na nástroj a získání rytmických schopností

- zprostředkováváme přístup ke zdrojům informací, které se týkají dějin hudby a hudební teorie

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- vytváříme situace podněcující zamyšlení nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky
- vedeme žáky k porovnávání hudebních stylů a žánrů v dějinných souvislostech a nabízíme tak možnost školení úsudku
- vedeme žáky k praktickému využití nabytých vědomostí a poznatků prostřednictvím hudební improvizace

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vzájemnému naslouchání a k porozumění zvukům, melodiím atd.
- vytváříme situace pro poznávání a cvičení mimoslovní komunikace
- umožňujeme žákům vytvářet si a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby

♦ IV. Kompetence sociální a personální

- navozujeme příležitosti k uvědomění si odlišností a specifičností každého ze žáků a vedeme je k postupnému pochopení toho, v čem mohou být odlišné schopnosti ku prospěchu vzájemné komunikaci, vzájemnému učení se a společné práci (společnému zpěvu či hře)
- vedeme žáky k získávání schopnosti vytvořit příjemnou atmosféru pro spolupráci ve skupině či týmu

♦ V. Kompetence občanské

- nabízíme žákům příležitosti k pochopení práv a povinností souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti
- prostřednictvím aktivního prožití hudebních tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, vedeme žáky k utváření smyslu pro kulturu a tvořivost, dále k možnosti naučit se oceňovat tradice a kulturní dědictví a respektovat kulturu jiných národů

♦ VI. Kompetence pracovní

- vytváříme dostatek situací, v nichž je žák veden k využívání znalostí a zkušeností (např. ve spojitosti se zpěvem či hrou na nástroj) pro vlastní rozvoj v budoucnosti
- vedeme žáky k získávání pracovních návyků, které mu později umožní plnit povinnosti a závazky

55.2.2. Vzdělávací obsah

- **8. a 9. třída**

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
H01 -využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách H02 -uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého H03 -reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace H04 -realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů H05 - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu H06 - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich	vokální činnosti -zpěv cizích lidových písní (jedno- i vícehlas - zpěv jednoduchých durových a mollových melodií z listu -písně vyjadřující nálady dne (jedno- i vícehlas) -intonace v durových a mollových tóninách -přesné zachycení dynamiky a rytmu písně -péče o mutující hlasy (hlasová hygiena) -písně s kontrastem dur-moll -písně se silným rytmickým akcentem -péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe -písně pop-music instrumentální činnosti -hra na flétny z listu a reprodukce vícehlasých skladeb, písní cizích zemí -rytmická improvizace na různé nástroje -hra melodií z různých období na sopránovou flétnu poslechové činnosti -rozlíšení dur a moll tóniny v jednotlivých skladbách hraných a zpívaných skladbách a písních -poslech skladeb a písní z různých období	MED4, MED5 MUL1,MUL2 dějepis zeměpis

význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku H07 - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami H08 - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění žák -na flétnu dle svých dispozic reprodukuje skladby období klasicismu a jiné skladby a písně, orientuje se v notovém zápisu těchto skladeb - dle svých individuálních dispozic intonuje a hraje z listu durové a mollové melodie	-cvičení schopnosti rozpoznat vhodnou harmonizaci jednoduchých melodií -hudebně-pohybové činnosti ke znějící hudbě hudební teorie -intervaly a jejich přesné určení -mollové tóniny a stupnice do dvou křížků a béček, akustika -nauka o hudebních nástrojích -nauka o hudebních formách -vztah dur – moll -dějiny hudby: život a dílo významných skladatelů populární hudba -reaguje na dirigentská gesta -orientuje se v jednoduchých notových zápisech sborových partitur - správné dýchání a výslovnost při zpěvu, správné sezení a postoj při zpěvu	

•

5.5.3 Výtvarná výchova

5.5.3.1 Charakteristika

Výtvarná výchova je vyučována ve všech ročnících v 45ti minutových hodinách. V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Mediální výchova a Multikulturní výchova.

Ve výtvarné výchově jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura.

V 7.- 9. ročníku je ve výtvarné výchově integrováno učivo zaměřené na kulturní dějiny evropských ale i mimoevropských kulturních slohů z období středověku a renesance. Těmito tématy jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Člověk a společnost (v rozsahu hodinové dotace 1h do této vzdělávací oblasti).

Ve výuce využíváme všechny dostupné techniky malby a kreslení vždy s ohledem na věk dítěte. Výtvarná výchova prolíná všechny vyučovací předměty a vztahuje se věcně i tematicky k učivu.

Umění není vázané účelem, podněcuje v člověku svobodné tvoření. Dítě je při uměleckém tvoření silně citově zaujato, zvláště technika malování na vlhký list a technika "vrstvení" umožňuje silnou identifikaci. Umělecké zacházení s barvou by nemělo být zastíněno malováním z vnější představy. Malování tedy začíná způsobem blízkým "abstraktní" malbě. Vychází z "příběhů o barvách", které probouzejí barvy k životu, ještě než se zjeví na papíře. Poté, co se dítě dostatečně dlouho takto zabývalo barvami, mohou se začít objevovat tvary, které z barev vycházejí - skály, svět rostlin a zvířat, atmosférické jevy. I tehdy dominuje barevnost nad tvarem ilustrativním. V 7.-8. ročníku se objevuje technika "vrstvení", která vyžaduje vědomější, technicky propracované zacházení s barvami.

Umělecké tvoření je svobodné, avšak žák prožívá, jak si pro tuto svobodu utváří podmínky ve zvládnutí technických schopností. Výchozím bodem je barva, nikoliv linie. Hranice tvarů vznikají v přírodě jako rozhraní barev.

Kresba a další techniky nacházejí své místo ve výuce vždy tam, kde je možno touto výtvarnou technikou pozitivně ovlivnit psychický vývoj žáka. „Malování k vyprávění“ (či kresebné malování) nebo k výuce pěstujeme po celou dobu školní docházky a návodem bývá např. učitelova kresba na tabuli. Východiskem je v každém případě barevná plocha. Ohraničení a obrysy vznikají v přírodě

v podstatě tak, že vedle sebe leží různobarevné plochy. Ilustrace k textům v epochových sešitech, obrázky k prvouce, k přírodovědným a později k zeměpisným tématům, stejně jako exaktní, ale také esteticky hodnotné nákresy k pokusům ve fyzice a v chemii, vyžadují jednak neustálou péči a pozornost žáků, jednak další rozvoj tohoto způsobu malování - rozvoj z hlediska užitku.

Součástí výuky výtvarné výchovy ve 4. –9. třídě je kreslení forem.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 minut)	1	2	2	2	2	2	2	2	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

♦ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost

♦ II. Kompetence k řešení problému

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

♦ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k všestranné a účinné komunikaci
- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování

♦ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

♦ V. Kompetence občanské

- připravujeme žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)
- ve výuce je kladen důraz na prožitek

◆ VI. Kompetence pracovní

- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.5.3.2 Vzdělávací obsah
◆ 1.-5.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák v01 - rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ v02 - v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace v03 - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky v04 - interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností v05 - na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil Očekávané výstupy – 2. období žák v06 -při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) v07 -užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařství; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model v08 -při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy v09 - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě v10 - osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) v11 -porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- polarita žlutá - modrá - základní barvy- žlutá, červená a modrá -postupné rozšíření barevné palety o sekundární barvy - důkladný úvod do techniky malování na vlhký list - cvičení zaměřená na barevné kontrasty a souzvuky barev: červená - žlutá, žlutá - modrá, modrá - červená, oranžová-zelená, zelená-fialová, fialová-oranžová červená-zelená, žlutá-fialová, oranžová-modrá, žlutá-oranžová, oranžová-červená, červená-fialová, fialová-modrá, žlutá-zelená, modrá-zelená - cvičení barevných záměn na individuálních obrazech - vznik primárních barev žluté - modré - červené ze světla a temnoty - vznik zelené, oranžové, fialové mícháním barev - barevné tvůrčí pokusy - z barvy vznikající barvy zvířat - malování k vyprávěným příběhům -vyjádření nálad kresbou -zachycení charakteristické podoby jednotlivých zvířat - nálady z říše rostlin na základě zelené a žluté - rozlišování barevných kvalit - - vypracování jemných barevných odstínů - cílevědomé zacházení s barevnými odstíny - výtvarné ztvárnění pohádek, literárních postav a hrdinů, pozorovaného zvířete, pozorované rostliny	GLO1, GLO2 ENV1, ENV4 MUL1,M UL2 člověk a svět Zeměpis Informatika I-5-1-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
v12- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji		

◆ 6.-9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
V01 - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků V02 - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie V03 - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace V04 - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních V05 - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu V06 - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků V07 - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů V08 - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci š--zachovává geometrický řád formy jako pohyblivý princip -samostatně proměňuje a utváří individuální výraz formy	-černo-bílé malování uhlem nebo křídou -cvičení techniky nanášení vrstev - vědomé vytváření barevné perspektivy - barevné kompozice - práce perem a kresba štětcem - volná kresebná cvičení uhlem: utváření světla a stínu v ploše různými technikami šrafování -kresba prostorových těles -kombinace těles vrhajících stín - převádění témat do různých technik - převedení černo-bílé kompozice na barevnou fantazii -převedení barevných studií na černo-bílé -základní cvičení k pochopení výrazových možností světla a stínu -vytváření rovnováhy na ploše při všech cvičeních -různé způsoby tvorby plochy -kreslení podle přírody na exkurzích, využití skic k volným kompozicím - obtížnější proměny lemniskáty - obtížnější uzlové motivy - vyšší řady spletaných copů (pásů) - linie s geometrickým zaměřením - prohloubení rytmu (rytmizování formy) - hledání výrazu linie - formy provedené textilními prostředky (vyšívání, vázání, splétání) - složité uzly jako pásy a pečeti - prohloubení užití barvy	GLO1, GLO2, GL O3 ENV1, ENV4 MUL1,M UL2 MED6, MED7 zeměpis dějepis biologie eurytmi e

Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a společnost - vzdělávací obor Dějepis

KULTURNÍ DĚJINY UMĚNÍ D22 - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek D12 - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti D22 - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	KULTURNÍ DĚJINY UMĚNÍ - výtvarné umění křesťanské středověké Evropy, - islámské umění – ornamentální formy - formy z langobardského a irského umění - langobardské a keltské kříže - japonská kaligrafie - Renesanční umění – portréty, perspektiva, barvy, významní umělci	Informat ika I-9- 1-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	- barokní umění, výtvarné umění dalších slohů - vytvoření analogové fotografie (popř. práce s dírkovou komorou) a vyvolání fotografie	

5.6 Člověk a zdraví

5.6.1 Tělesná výchova

5.6.1.1 Charakteristika

Tento předmět je vyučován v 1. ročníku 2 hodiny týdně, v 2.-5.ročníku 1hodina týdně, na druhém stupni 1-2 hodiny týdně, od pololetí druhé třídy do pololetí třetí třídy probíhá výuka plavání. Čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Předmět probíhá v tělocvičně, ale může být realizován i na hřišti, v přírodě, v bazénu, na horách – lyžování, na sportovním stadionu. Na druhém stupni se rozdělí třídy na chlapce a děvčata.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, 6případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet vyučovacích hodin (45 minut)	2	1	1	1	1	2	2	1,5	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení

- žáka vedeme k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti
- žáka vedeme k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit
- žáka vedeme k sebehodnocení

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- žáka vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- během vyučování žáka zapojujeme do řešení problémových situací a sám si může vyzkoušet řešení: např. vedoucí skupiny, rozhodčí, apod.

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných

- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- ◆ **IV. Kompetence sociální a personální**
- sociální schopnosti rozvíjíme v průběhu všech aktivit
  - ve vyučování žáci spolupracují ve skupinách a vzájemně si pomáhají
  - žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet
  - žáky vedeme k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích
- ◆ **V. Kompetence občanské**
- vedeme žáky k uvědomění si nutnosti ustanovení pravidel chování
  - vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů druhých lidí
  - žáky vedeme k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám
  - při pobytech v přírodě vedeme žáky k zodpovědnému chování
- ◆ **VI. Kompetence pracovní**
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
  - pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
  - individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.6.1.2 Vzdělávací obsah

◆ 1.-5. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy a vazby
žák t01- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti t02 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení t03 - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích. t04 -ve známých prostorech školy žák uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech. t05 - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci. zt01 - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy zt02 - zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením. t06 - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti. t07 - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.	-chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovností -příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení -rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry -pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi -rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance -průpravné úpoly – přetahy -základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním: švihadla, míčky a jiné drobné náčiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů. -akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. -turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody -plavání – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu. -pohybové hry	ENV3,EN V4

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy a vazby
t08 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her. t09 - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka. t10 - jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti t11 - jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví t12 - užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví. t13 - zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy. t14 - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky. t15 - orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace. zt01 - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy zt02 - zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením zt03 - zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování. zt 04- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele. zt05 - upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením. žák -využívá získaných pohybových dovedností i mimo rámec TV a snaží si vylepšovat vědomě svou kondici - uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat; v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy; pro vymezený problém zaznamenává do tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data)	-hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity -bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná -příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek -první pomoc v podmínkách TV -korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jako prevence zařazovaná do přípravy před pohybovou činností nebo do uklidnění po zátěži -od různých vlastních pohybových her se přechází k hrám s jednoduchými pravidly ve skupině -výběr vhodných cviků v rámci přípravy před pohybovou zátěží a při relaxaci -pohybové hry: honičky s náčiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií -základy gymnastiky: průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení -akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra -rytmické a kondiční formy cvičení -cvičení se švihadlem, míčem a drobným náčiním – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích -průpravné úpoly: přetahy a přetlaky -základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem -základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním náčiním. -jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjená, košíková, přehazovaná, házená, florbal -lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích -další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků) -zachovávání hygienických pravidel a dodržování bezpečnosti během pohybových aktivit, záchrana v rámci svých fyzických možností. -relaxační cvičení - tréninkový deník (5. třída), časosběrné zaznamenávání výkonů, graf zlepšování výkonnosti - hra s kartičkami s příkazy (algoritmická hra, “jak projít opičí dráhu”) - vedení tréninkového deníku k olympijským hrám (5. třída)	Informatika I-5-1-01; I-5-2-03; I-5-3-02

◆ 6.-9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy a vazby
žák T01 - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem. T02 - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program. samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly. T03 - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly T04 - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší. T05 - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost. T06 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech. T07 - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny. T08 - užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu. T09 - naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu. T10 - dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji. T11 - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora. T12 - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí. T13 - zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže. T14 - zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci. ZT01 - uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení. ZT02 - zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související TZ03 - aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení. s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	-výběr vhodných cviků v rámci přípravy před pohybovou zátěží a při relaxaci -pohybové hry – s různým zaměřením; s náčiním i bez náčiní, netradiční pohybové hry a aktivity -gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s náčiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně -návčik první pomoci při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného -rytmická cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků -úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády. -atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí -sportovní hry: míčové hry, vybíjená, přehazovaná, košíková, odbíjená, házená, kopaná, pálkovaná, florbal, (podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. -turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce. -návčik funkce organizátora, rozhodčího a pozorovatelů -lyžování, bruslení (podle podmínek),bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (podle podmínek) -návčik komunikace -vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech -čestné soupeření a ohleduplnost -spolupráce ve skupině -pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží -měření, evidence, vyhodnocování. - samostatná organizace různých sportovních akcí pro spolužáky na úrovni školy -publikace výsledků na nástěnkách, případně ve školním časopise a jinde v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu - organizace turnaje, vytvoření systému (pavouk, švýcarský systém), vyhodnocení	ENV3, ENV4 Informatika 1-9-3-04

Očekávané výstupy RVP/ <i>Výstupy školy</i>	Učivo	Průřezová témata Přesahy a vazby
-sám vyzkouší evidenci data následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu		

5.6.2 Eurytmie

5.6.2.1 Charakteristika

Eurytmie je umělecká pohybová výchova, která je součástí vzdělávacího oboru Člověk a zdraví od druhého ročníku. V devátém ročníku je výuka eurytmie organizována jako součást volitelného předmětu Cesty umění. Při vyšším počtu žáků se třídy dělí na poloviny. Eurytmie má za úkol předvést viditelně v pohybu těla to, co se v prostoru odehrává ve chvíli, kdy zní hudba nebo mluvený (umělecky ztvárněný) text.

Eurytmie pracuje s jednotlivými prvky řeči (hlásky, slovní druhy, rytmus, rým atd.) i hudby (tóny, intervaly, tónová výška, rytmus, takt apod.). Zároveň se vytvářejí pohybové prostorové formy, odpovídajícím způsobem vyjadřující báseň či skladbu. Hudební i řečový doprovod je vždy živý, nikoli reprodukováný.

Náplň hodin eurytmie je vždy co nejtěsněji spjata s děním v ostatním vyučování. V návaznosti na látku, která je dětem předkládána v rámci tzv. hlavního vyučování, pracují děti i v eurytmii. Učitel volí skladby i verše vzhledem k věku a stupni duševního vývoje žáků, důležitým hlediskem je i roční období, které právě probíhá, i celková nálada třídy. Konkrétní individuální potřeby žáků i celého třídního kolektivu jsou vždy učiteli nejlepším vodítkem, jak umožnit žákům látku uchopit.

Zdravotní aspekt eurytmie nabývá na významu stejnou měrou, jakou se mění životní styl mládeže směrem k pasivitě (TV, počítačové hry apod.). Eurytmie si především klade za cíl zprostředkovat žákům zážitek zdravého životního rytmu. Vždy nám půjde o hledání harmonie, o vyrovnání protikladů. Pohyb je vždy střídán zklidněním, zvuk tichem. Mnohá cvičení, kterých využívá pedagogická eurytmie, mají povahu cvičení duševní hygieny. Také se pracuje s cviky na zlepšení nesprávného držení těla, na celkové zklidnění nebo naopak povzbuzení. Další cvičení zlepšují koncentraci, orientaci v prostoru i v různých situacích, šikovnost, postřeh apod. Jde o pohyb oduševnělý, umělecky utvářený. Uvádí duševní stránku v soulad se stránkou tělesnou. Doplňuje tělesnou výchovu, jejímž prvořadým úkolem je napomoci žákům uchopit vlastní tělesnost a utužovat fyzickou zdatnost.

Další aspekt je aspekt umělecký. Eurytmie je uměním, v němž se celé lidské tělo stává nástrojem. Žáci tak mají možnost zažít slovesnou i hudební uměleckou formu v celém svém těle. Žáci se postupně učí naslouchat, ale i aktivně uchopovat slovesná a hudební díla. Prohlubuje se jejich vztah k hudbě, ale i k řeči (zpočátku mateřské, později se používají i cizojazyčné básně). Nejdříve se formou hry učí používat základní prvky hudební (takt, rytmus, melodie - tóny, intervaly atd.) a slovesné (hlásky, rytmus, rým, gramatické prvky atd.). Na druhém stupni je pak tato dovednost plně vědomě uchopena a významnou měrou roste schopnost vlastního uměleckého výrazu.

Neméně důležitý je aspekt sociální. Eurytmie v žácích vychovává úctu a porozumění pro sebe sama, probouzí cit pro spolupráci ve skupině a nechává v dětech vyrůstat zážitek samostatné živé bytosti jako plnohodnotné součásti většího celku. Tímto způsobem je možné v dorůstajících bytostech probouzet zdravé sebevědomí, z něhož pramení vřelý vztah k sobě i k svému okolí. Eurytmie přináší pohyb, který je výrazem duševních a duchovních procesů. Žák je zde veden k tomu, aby prožíval pohyby svého těla jako výraz a zrcadlení své vnitřní osobnosti. V eurytmii se pracuje na vytváření sociálních vztahů.

Obsah vyučování 1.-2. ročníku vychází z nálady vyprávění z první třídy a je ještě částečně postaven na pohádkových motivech a využívá přirozené dětské vlastnosti - nápodoby. Základním zdrojem vyučovací látky jsou pohádky ve verších, např. Princ Bajaja, O králi Žabákovi, O dvanácti měsíčkách. Pracuje se i s dětskými verši různých autorů. Všechny formy v prostoru jsou rozvíjeny pomocí obrazů vycházejících ze zvukových a obsahových kvalit textu. V hudbě se pracuje především s pentatonickými písněmi a skladbami. Užívají se i lidové písně a jednoduché klasické skladbičky pro děti. Hudba je též na základě vlastností jednotlivých hudebních nástrojů začleňována jako podbarvení nálad v textu.

Důležitým úkolem je formou hry děti naučit naslouchat, rozlišovat mezi pohybem a klidem, vštípit jim základní disciplínu.

V návaznosti na hlavní vyučování jsou dále ve 2. ročníku rozvíjeny krátké veršované příběhy o zvířatech, bajky a legendy ze života svatých. Vlastnosti představitelů živočišné říše (chytrost, lenost, lstivost, aj.) jsou převáděny do pohybu a jsou prožívány ve svých rozdílnostech. Příběhy o Sv. Františkovi, Václavu přinášejí proměnu zvířecích vlastností a zjevují touhu po ideálu. Nadále se využívá schopnosti nápodoby a obrazného uchopování geometrických forem. V oblasti forem se ale začíná již pracovat s rozvíjející se samostatnou prostorovou představivostí dětí. Třída přestává být jednolitým celkem, stále více se pracuje ve dvou skupinách, které konají v jednu chvíli různé úkoly, což je dalším krokem v rozvoji sociálního vědomí. Prohlubuje se i schopnost naslouchat a samostatně uchopovat podněty.

Ve 3. třídě se opouští metoda napodobování, dítě je pomalu vedeno k samostatnosti. Složitější formy v prostoru nejsou již vázány na kruh. Při tvoření forem a pohybů vycházíme z duševního vývoje dítěte (v 9. roce života se prožívá více odděleno od svého okolí). Poprvé používáme vzájemné křížení forem (např. u lemniskáty). Koncem školního roku se děti v přípravě na první hudební tvoření setkávají s malou a velkou tercií. Průběh roku provází téma Stvoření světa. V této souvislosti přichází první vědomě uchopená gesta hlásek. V návaznosti na hlavní vyučování jsou též pohybově ztvárňována jednotlivá řemesla, práce na poli a stavba domu.

Po překročení prahu ke střednímu dětství ve 4. třídě je třeba u dítěte rozvíjet a pěstovat nové duševní síly fantazie a schopnosti představ i morality. Jednotné prožívání řeči je nyní, paralelně s výukou mateřštiny (mluvnice), výrazněji členěno díky eurytmickým gramatickým prvkům. Tak dítě chápe gramatickou sféru jazyka nejen rozumovými silami, nýbrž též svým citovým a volním životem. Ke středu orientované rozestavení v kruhu nyní stále opouštíme, abychom mohli prostorové formy provádět frontálně, směrem dopředu. Novou záležitostí je zrcadlení jednotlivých forem v prostoru. Složitější cvičení obratnosti, koncentrace a cvičení s intervaly (dur - moll - tercié) provází pokračující vývoj dětí k samostatnosti. Hlavní tematickou náplní se stává severská mytologie (Edda, Kalevala...) určujícím rytmem je aliterace (náslovný rým).

Jako nový element v 5. třídě objevují žáci geometrii vlastní postavy: pentagram. Tuto formu také provádějí v prostoru v nejrůznějších variantách ("za nose", frontálně). Ve spojení s výukou dějepisu jsou zpracovány texty ze starých kultur (Indie, Persie, Egypt, Řecko). Základní geometrické obrazce, které již pevně děti uchopily (trojúhelník, čtverec), jsou různě posouvány a proměňovány v prostoru. Poprvé mohou být eurytmicky provedeny také básně z výuky cizích jazyků. V tónové eurytmii vypracováváme dvojhlase melodie se stejným nápěvem; osvěživě a podnětně působí cvičení koncentrace a obratnosti (např. rychlá orientace v prostoru pomocí rozličných prvků forem). Z intervalů přichází oktáva.

Souběžně s výukou geometrie procvičujeme v 6. třídě složitější geometrické proměny forem a posuny forem v prostoru (trojúhelník, čtverec..). Tato cvičení naprosto zásadně podporují rostoucí schopnost orientace i abstrakce a dávají dítěti jistotu. V tomto věku začíná dosud ještě samozřejmá pohybová jednota pozvolna opouštět rovnovážný stav; pro koordinaci můžeme uplatnit rytmická a symetrická cvičení. V hláskové eurytmii začíná první vztah k dramatické sféře, a tím může být obohaceno a prohloubeno duševní prožívání. Všechna cvičení musí postupovat samozřejmě překonávání dosavadních možností pohybu a přitom dbáme na exaktnost projevu.

V souvislosti s výukou mateřštiny jsou v učební látce 7.-9 třídy jasnější jazykové odstíny (např. věty podmiňovací, střídavé cvičení lidských duševních nálad, jako smutek, radost, vážnost a především i veselost), které mohou žáci prožívat v eurytmickém pohybu a gestech. Komplikovanější geometrické proměny forem vnášejí řád, dávají pevnost a strukturu zvenčí. Touha věci uchopit a uspořádat podle principů je přirozenou motivací pro práci v tomto věku. Cvičení hlásková i hudební vyžadují od žáků větší soustředěnost a spolupráci. Nejrůznější formy dostávají povahu cvičení koncentrace a ve svém účinku se více dotýkají postavy, která má tendenci upadnutí do nečinnosti.

I. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí
◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby sami poznali smysl a cíl učení, aby měli pozitivní vztah k učení, aby kriticky zhodnotili výsledky svého učení a diskutovali o nich

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k vzájemné pomoci a podpoře
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky pracovat v týmu

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

◆ V. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

II. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
počet vyučovacích hodin (45 minut)	1	1	1	1	1	1	1	1	1

5.6.2.2 Vzdělávací obsah
◆ 1.-2. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák t02- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení t08 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti žák - uvolněně rozvíjí síly přirozené nápodoby -rozlišuje základní formy v prostoru (kruh, oblá a přímé linie)	téma: hlásková eurytmie: - pohyb z jednoho kruhu přechází do dvou pravidelných kruhů, vznikají složitější formy přímých a oblých linií - cvičení "Já a Ty" rozvíjí vztahy ve dvojicích a v celku - rozličné podoby chůze (liška, medvěd, kohout...) a poskoků (žába, vrabec, zajíc..), správné držení těla - cvičení na koordinaci pohybů končetin - budování úcty k hůlce (měděná tyč) - pěstování kruhu jako základ pro uchopení celku	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
-dokáže uchopit rozličné polaroty pohybu -tvořivě rozvíjí fantazii a schopnost pozorování -rozlišuje v prostoru dva pravidelné kruhy a vnímá vztahy mezi nimi -zvládá jednoduché varianty kroků a skoků -rozvíjí jednoduché pohybové formy ve dvojicích -zvládá jednoduchá koordinační cvičení -vnímavě naslouchá melodii	- rozlišení rovných a oblých linií, (spirála) - jednoduché formy napodobování hlásek (vždy zahrnutý do pohádkových her) - rytmické střídání polarit pro zklidnění, rovnováhu a uchopení prostoru (chůze-běh, potichu–nahlas, nahoře-dole) - rytmická cvičení rukou, nohou, jednoduchá cvičení zručnosti a prstová cvičení, na kterých se vyvíjí jemná motorika dětí	
	téma: tónová eurytmie - krátké pětitónové melodie - c,d,e,f,g - interval kvinty - krátké tanečky ve dvou kruzích nebo ve dvojicích - cval stranou - krátké pentatonické melodie, na nichž děti mohou uchopit základní kvality melodie a rytmu (v pohybu jde o střídání kroků velkých a malých, pomalých a rychlých apod.) - kvinta jako základní interval - krátké tanečky (U- tanec)	hudební výchova

◆ 3. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák t02- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení t08 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti žák -samostatněji se orientuje v prostoru -zvládá rytmická a koordinační cvičení -rozlišuje gesta pro samohlásky -rozvíjí schopnost cvičení s měděnou tyčí -vnímavě naslouchá a reaguje na melodii	téma: hlásková eurytmie: - rytmické pohyby s verši a hudbou (např. anapest) - rozlišování otázky a odpovědi v hudbě a v poezii (zavíjející se spirála otázky a rozvíjející se spirála odpovědi) - první samostatné poznávání hláskových gest - cvičení samohlásek - pokračování v cvičeních obratnosti a koncentrace - forma trojúhelníku, čtverce a lemniskáty	
	téma: tónová eurytmie - krátké melodie, písně a lidové skladby - kvinta, mollová a durová tercie - seznámení se stupnicí C-dur - polonéza, polkový krok	hudební výchova

◆ 4. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák t02- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	téma: hlásková eurytmie: - prostorové znázorňování jazykových prvků (verbálního projevu): podstatné jméno (konkrétní, abstraktní), sloveso (aktivní, pasivní) - forma verše (abab,abba..)	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
t08 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti žák tvořivě rozvíjí fantazii při orientaci v prostoru rozlišuje gramatické prvky v textu a reaguje na ně pohybem rozlišuje gesta jednotlivých hlásek dokáže rozlišit hudební rytmy rozvíjí koordinační cvičení s měděnou tyčí rozvíjí zrcadlové formy v pohybu s verši a hudbou	- procvičování aliterace - zrcadlové formy - cvičení s měděnými tyčemi pro rozvíjení zručnosti a rychlosti - forma čtverce v rozličných variantách, lemniskáta s křížením	
	téma: tónová eurytmie - hudební rytmy - dlouhé a krátké tóny - základní intervaly –prima, tercie, kvinta - k základní stupnici C-dur přibývají stupnice další (G-dur, F-Dur) - v hudebním doprovodu tónina moll a dur	hudební výchova

◆ 5. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák t02- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení t08 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti žák - tvořivě rozvíjí pohyb ve složitějších formách v prostoru - rozlišuje hlásky v textech z cizích jazyků - zvládá cvičení koncentrace a obratnosti - rozvíjí vědomé uchopování taktu, rytmu a melodie - na hudbu reaguje odpovídajícím způsobem - zaznamená jednoduchou eurytmickou formu, kterou před záznamem ztvárnil pohybem a ověří správnost záznamu (ověří správnost jím navrženého postupu, najde a opraví v něm případnou chybu)	téma: hlásková eurytmie: - rozvíjení složitějších geometrických forem (geometrické obrazce, hvězdy, spirála, osmička...), harmonická osmička a jejich grafický záznam - odpovídající pohyby ke všem hláskám jsou spojovány ve slovech - cvičení na koncentraci a rychlou orientaci v prostoru - složitější cvičení s měděnou tyčí (rozšířeno o házení) - složitější rytmické pohyby s verši a hudbou (např. daktyl, hexametru) - energický tanec a tanec míru	Informatik a I-5-2-04
	téma: tónová eurytmie - dvojhlasé melodie, kánon - intervaly (prima, tercie, kvinta, oktáva) - takt, melodie, rytmus - krátké hudební skladby (Schumann, Mozart, Haydn, Bach...)	hudební výchova

◆ 6. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák	téma: hlásková eurytmie:	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
T01- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem T05- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost T06 - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje T12- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí žák - zvládá proměny forem v prostoru - zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin - rozlišuje prostorové uspořádání jednotlivých tónů - rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám - rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí - zvládá nakreslit procvičované prostorové formy - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	- geometrické proměny forem (prostorové přesunování geometrických tvarů pomáhá rozvíjet orientaci a abstraktní vnímání) - sedmi a dvanáctidílné cvičení s měděnou tyčí, házení ve dvojicích - koordinační cvičení na spolupráci horních a dolních končetin - kreslení eurytmických forem - pohyby hlásek jsou vedeny k dramatičnosti, což prohlubuje duševní oblast dítěte (Goethe, Erben) - zápis vlastní choreografie	Informatik a I-9-1-02
	téma: tónová eurytmie - jednotlivé tóny a jejich prostorové uspořádání - složitější skladby ve variacích (Beethoven, Schubert, Telemann...) - horní a dolní hlas v rozdílných formách - tanec planet (anapest v hudebním zpracování)	hudební výchova

◆ 7.-9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák T01- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem T05- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost T06- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje T12- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí žák - zvládá proměny forem v prostoru - zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin - rozlišuje prostorové uspořádání jednotlivých tónů - rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám - rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí	téma: hlásková eurytmie: - výrazové formy charakterizující duševní nálady (přání, smutek, klid, úžas...) v hudbě i v jazyce (kratší balady, humoresky), gesta pro výraz sympatie a antipatie - jednodušší přesuny pentagramů, složitější procesy (posuny) různých obrazců - cvičení spirály s měděnou tyčí a vodopádu pro korekci nesprávného držení těla - rozličná cvičení koncentrace a obratnosti - rytmická a symetrická cvičení (dívám se do sebe – dívám se ven) - trojdílný krok jako výraz harmonické chůze - jednoduchá sociální cvičení v prostoru - zápis vlastní choreografie	Informatik a I-9-1-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- zvládá nakreslit procvičované prostorové formy - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu		
	téma: tónová eurytmie - jednotlivé tóny a jejich prostorové uspořádání - složitější skladby ve variacích (Beethoven, Schubert, Telemann...) - horní a dolní hlas v rozdílných formách - tanec planet (anapest v hudebním zpracování)	hudební výchova

5.7 Člověk a svět práce

5.7.1 Pracovní činnosti

5.7.1.1 Charakteristika

Tento předmět je vyučován v 45ti minutových hodinách ve všech ročnících. V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

V Pracovních činnostech jsou naplňovány na 1. stupni očekávané výstupy dvou vzdělávacích oblastí. Kromě učiva a témat vzdělávací oblasti Umění a kultura je v Pracovních činnostech velký podíl učiva naplňujícího očekávané výstupy vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura (v rozsahu hodinové dotace 4h do této vzdělávací oblasti).

Na 2. stupni jsou naplňovány zejména očekávané výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura. V 8 - 9. ročníku je v Pracovních činnostech integrován tematický obsah Pozorování přírody v přírodní zahradě – učebně, kterým jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Člověk a příroda (v rozsahu hodinové dotace 1h do této vzdělávací oblasti).

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen a prvním stupni na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Na druhém stupni je rozdělen na čtyři tematické okruhy: Práce s technickými materiály, Práce s textilními materiály, Příprava pokrmů a Svět práce.

Pracovní činnost nechápeme pouze jako cvičení zručnosti rukou, ale ruční práce odpovídající věku vedou jak posílení vůle, tak i k rozvoji logického myšlení.

Praktická činnost, která je v naší škole ve zvýšené míře zastoupená ve vyučování, umožňuje tedy žákům nejen získat jistou zručnost, ale přirozenou cestou též představu o hodnotě lidské práce.

Charakter těchto oborů je koedukativní: jak děvčata, tak chlapci se podílejí na vyučování společně.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání.

Stejně jako v ostatních předmětech jsou dané pracovní činnosti cíleným a nezastupitelným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnostnímu rozvoji.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
počet vyučovacích hodin (45 minut)	2	2	2	2	2	2	2	1,5	2

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:
◆ I. Kompetence k učení:

- vedeme žáky k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- podporujeme chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení myšlení
- vedeme žáky k rozvoji uměleckého a estetického citění

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- žáci se učí kontrolovat vlastní práci, opravovat ji

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k sebedůvěře ve vlastní schopnosti
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

◆ V. Kompetence občanské

- respektujeme individuální rozdíly mezi žáky
- vedeme žáky ke vztahu k životnímu prostředí, ke třídění odpadu
- vedeme žáky k sociálnímu uvědomění, seznamujeme je s jejich povinnostmi a právy

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu výsledků své vlastní i společné práce
- vedeme žáky k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vedeme žáky k poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

5.7.1.2 Vzdělávací obsah
◆ 1.-5.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM žák r01-vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů r02 -pracuje podle slovního návodu a předlohy r03 -vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	-výrobky z papíru a přírodnin -rozlišení ovčího rouna a příze, drobné výrobky z nich -pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok -jednoduché pletené návrhy a výrobky -základní techniky háčkování	ENV4 člověk a svět

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
r04 -využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic r05 -volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu r06 -udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - vytváří návrhy na vlastní výrobky (barevné rozvržení, vzory, vzor pro křížkovou výšivku)- vyčte informace z daného modelu; sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů, ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu; pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselní i nečíselná data - použití opakujících se šablon při vytváření složitějších forem (v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy)	-jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu -pletení s pěti jehlicemi: ponožky nebo rukavice -základní techniky tkaní, např. na rámu, s karetkami, na hřebenovém stávku -jednoduchý tkaný výrobek -jednoduché techniky ručního šití a vyšívání a jednoduchý výrobek- křížová výšivka - příprava na dvojkovou soustavu - navrhování vlastních vzorů, barevných rozvržení výrobků, postup dle návodu) - tisk a výroba chitonů na olympijské hry (5. třída)	Informatik a I-5-2-04, I-5-1-03; I-5-3-02, I-5-2-03, I-5-2-01
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI žák r07 -zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi r08 -provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž r09 -pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu r10 -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	-stavba modelu obydlí podle vlastního návrhu -praktické vyzkoušení stavebních postupů -práce s jednoduchými nástroji a nářadím -jednoduché postupy opracování dřeva -jednoduché výrobky ze dřeva a kůry	člověk a svět Informatik a I-5-2-02
PĚSTITELSKÉ PRÁCE žák r11 -provádí pozorování přírody, -zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování r12- pečuje o nenáročné rostliny r13 -provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování r14 -ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny r15 -volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní r16 -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisí	- pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního pole, sklizně a pečení chleba - seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem - pěstování pokojových květin - bezdrátové propojení např. dig. teploměru s venkovním čidlem, ukázka sběru dat	člověk a svět Informatik a I-5-4-02
PŘÍPRAVA POKRMŮ žák r17 -připraví tabuli pro jednoduché stolování r18 -chová se vhodně při stolování r19 -orientuje se v základním vybavení kuchyně r20 -připraví samostatně jednoduchý pokrm	-seznámení se s základy stolování -příprava jednoduchých pokrmů	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
r21 -dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování r22 -udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení		Informatik a I-5-2-02
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Jazyk a jazyková komunikace - vzdělávací obor Český jazyk a literatura		
č02 - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti č03 - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru č04 - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost v krátkých mluvených projevech č13 - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává č15 - reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta č17 - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru č20 - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	TRADICE A ŘEMESLA -seznámení se s tradičními řemesly, tradičními zemědělskými a stavebními postupy -praktické vyzkoušení některých řemesel - sepsání vlastní řemeslného deníku -referáty na téma řemesel a stavby vlastního modelu obydlí - prezentace vlastních výrobků a svého pracovního postupu - obdělávání vlastního pole s obilím - vyprávění a dokumentace postupu	ČaS

◆ 6.-9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY žák R01 -provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň R02 -řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí R03 -organizuje a plánuje svoji pracovní činnost-užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku R05 -dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení	-organizace práce -práce podle pracovního nákresu -práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti -vlastnosti dřeva, proutí a kovu jako pracovního materiálu -druhy dřev a kovů -práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva a kovu -seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů -jednoduché pracovní postupy a operace-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování -tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva -práce s kovotepeckými nástroji -jednoduchý výrobek z kovu (za studena)	ENV4 Informatik a I-9-2-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
	-praktické seznámení s tradičními řemesly využívajícími dřevo, kov, proutí -jednoduché pracovní postupy a typy pletení z proutí -jednoduchý proutěný výrobek -šití uměleckých a praktických výrobků -seznámení se s výrobou oděvů, ušití konkrétního výrobku -umělecké zpracování ovčího rouna - vlastní návrh pracovního postupu (kroky)	
SVĚT PRÁCE -8. a 9. ročník žák R33 -orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí R34 -posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě R35 -využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání R36 -prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	-trh práce -podnikání -možnosti vzdělávání -volba profesní orientace -zaměstnání	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE žák volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin pěstuje a využívá květiny pro výzdobu používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	- péče o půdu, setí, zásady pěstování ovoce, zeleniny, květin - pěstování léčivých rostlin, rozpoznávání, použití, léčivé účinky	
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a příroda - vzdělávací obor Přírodopis		
PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODNÍ UČEBNA B28 - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě B32 - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému B36 - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému B37 - aplikuje praktické metody poznávání přírody B38 -dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	-Pozorování rostlin v přírodní zahradě – sukcese ekosystému -Půda a geologická skladba školní zahrady, její vlastnosti a vliv na faunu a floru - Kompostování, využití biodopadů - Společenstva v přírodní zahradě – hmyzí hotel, skalničky, jezírko,.. - přírodní zahrada – certifikace, podmínky obdělávání - Půdní a vodní živočichové – pozorování a odchyt	

5.8 Člověk a společnost

5.8.1 Dějepis

5.8.1.1 Charakteristika

Výuka dějepisu je realizována v 6. – 9. ročníku. Výuka probíhá v epochách.

Vyučovací předmět dějepis směřuje k naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a společnost (Dějepis – v plné míře, Výchova k občanství – zčásti; zbývající očekávané výstupy jsou přiřazeny k zeměpisu, matematice) RVP ZV. V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Multikulturní výchova.

Dějepis navazuje na některé tematické obsahy předmětu Člověk a svět prvního stupně a na druhém stupni je dál rozvádí. Žák tak prochází v různých souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Prostřednictvím vlastivědné výuky se seznamuje s krajinou a dějinami oblasti, kde žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Vyučování dějepisu sleduje průběh vývoje lidstva od mytického, předdějinného kulturního stupně až k rozvoji hmotné kultury a jejich projevů v obecně kulturním, náboženském, sociálním, politickém a ekologickém ohledu.

Výuka dějepisu má za úkol zprostředkovat žákovi obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že pojem člověka v sobě pojímá pestrost a různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Učitel by měl největší důraz klást na to, aby byla vyučovací látka zaměřena kulturně-historicky. Vyplývá z toho, že v centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí.

6. ročník zahrnuje období do konce středověku. Zde dominují biografické popisy, které by však měly mít kulturně-historickou a antropologickou hodnotu. V 7. a 8. ročníku se zájem žáka zaměřuje na realisticko-technické poznávání a chápání dějin novověku. Dějepis 9. ročníku slouží vyhledávání dějinných vztahů, poznávání historických procesů, probuzení zájmu o svět a zaměřuje se taktéž na novověk. Výuka novověku je v každém ročníku pojímána ve smyslu civilizačního vývoje jako celku. Vybrané historické jevy z oblasti technického, hospodářského, sociálního, ideového či politického vývoje je třeba pojímat jako symptomy a projevy daného období a zasadit je do kontextu a do souvislosti celého civilizačního vývoje.

Dochází tedy k přechodu od obrazného a vyprávěného líčení dějin na kauzálně-rationální pojetí dějepisu a posléze k uchopování širších ideových dějinných souvislostí, což odpovídá vývojovým podmínkám žáka.

Samostatným tématem (epochou) v 9. ročníku jsou dějiny umění. Pozorování velkých mistrovských děl má v mladém člověku probudit radost a nadšení pro krásu a velikost umění. Přitom jde nejprve především o to, aby se pozorovatel stal bdělým, aby zjemnil své vnímání a učinil je citlivějším - aby se učil vidět. V tomto tématu se učivo prolíná s učivem výtvarné výchovy.

Kromě pochopení širších dějinných souvislostí přináší dějepis některá témata vzdělávacího oboru Výchova k občanství. Zde se výuka zaměřuje na vytváření zdravého a jistého úsudku, který je základem každého opravdového sociálního jednání a tím také předpokladem pro plnění úkolů, které vyplývají z života jedince jako občana. Vede žáka k prohloubenému poznání základních společenských vztahů a vazeb, k orientaci v historických kořenech aktuálních sociálních témat a problémů. Jde o témata, která jsou úzce propojena s dějepisnými tématy, v nichž žák prožívá a uvědomuje si různé vývojové aspekty občanského života, především vývoj a měnící se podobu státních forem, vztahu jedince a společnosti, jeho práv a povinností, jakož i otázek duchovního, státního a hospodářského života společnosti.

Sociální zkušenosti žáci získávají v konkrétních sociálních situacích a procesech, sociální dovednosti vyrůstají z praktického sociálního konání. Z tohoto důvodu stojí znalosti a dovednosti,

kteří si žák osvojuje, v úzké souvislosti s hlavními principy a celkovou koncepcí celého ŠVP Waldorfská škola a všech vzdělávacích oblastí a vyučovacích oborů a především s průřezovými tématy Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana a Multikulturní výchova. Výuka dějepisu znalosti a dovednosti těchto průřezových témat doplňuje a upevňuje ve vztahu k životu jedince jako občana. Navíc zasahuje mnoho témat z oboru Výchova k občanství do praktického každodenního života školy.

Tematické okruhy Stát a právo a Mezinárodní vztahy, Globální svět z oboru Výchova k občanství mají přímou vazbu na společenskovední části předmětu zeměpis a jsou do značné míry jejím obsahem, tematický okruh Stát a hospodářství je ve velké míře zapracován do předmětu matematika.

Pro rozvoj žáka v tomto oboru jsou rovněž klíčové občanský postoj a občanská angažovanost vyučujících, především jeho třídního učitele. Spolupráce učitelů v rámci školy, jež funguje na principech samosprávy a kolegiálního vedení, je nezanedbatelnou součástí Výchovy k občanství, která spočívá v organizaci života školy. Podobně významný je pro žáka také zážitek ze spolupráce mezi učiteli na jedné a rodiči na druhé straně. Tyto praktické sociální situace reálného sociálního života školy vedou ke skutečné výchově sociálních a občanských schopností. Proto často témata vzdělávacího oboru Výchova k občanství plynule přecházejí do dalších oblastí podobně jako průřezová témata a tvoří integrativní součást realizovaných vzdělávacích obsahů.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	6	6	6	6

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení

- podporujeme u žáků touhu chtít se naučit
- vedeme žáky k aktivnímu získávání informací
- vedeme žáky k sebehodnocení
- doplňujeme výuku kulturními pořady
- vedeme žáky k samostatnosti a tvořivosti

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- žáci o problémech diskutují, svá řešení se učí obhájit, učí se nahlížet na daný problém z více úhlů – porovnávají různé názory a přístupy
- při řešení problémových úkolů vedeme žáky ke spolupráci ve dvojicích či skupinách, žáci se aktivně podílejí na plánování práce, samotné realizaci, prezentaci a hodnocení výsledků

◆ III. Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat názorům jiných, vhodně vyjadřovat svůj vlastní názor, správně formulovat své myšlenky
- učíme žáky přenést správně informace, vysvětlit problém spolužákům

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky týmové práci

♦ V. Kompetence občanské

- respektujeme individuální rozdíly mezi žáky
- vedeme žáky k zodpovědnosti za své zdraví, za zdraví svých spolužáků, k zodpovědnému přístupu k majetku a k dodržování obecných pravidel slušného chování
- vedeme žáky k vzájemné úctě, toleranci, pomoci druhým
- učíme žáky vážit si tradic a historie regionu, obce

♦ VI. Kompetence pracovní

- učíme žáky naplánovat si práci
- vedeme žáky tak, aby si vážili své práce i práce jiných
- vedeme žáky k zodpovědnosti za svoji práci

 5.8.1.2 *Vzdělávací obsah*
♦ 6. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák D01 - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků D02 - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu D04 - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu D05 - objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost D06 - uvede příklady archeologických kultur na našem území D07 - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací D08 - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví D09 - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem D10 - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie žák š-charakterizuje přechod od republiky k císařství -vysvětlí hlavní důvody rozpadu římské říše -porovná vyspělou antickou civilizaci se zemědělskou společností střední Evropy a barbarskými národy - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	-pravěcí sběrači a lovci a jejich kultura -starověké kultury téma: Řím, Stěhování národů -založení Říma -římská republika (panské války, sociální reformy) -vybrané významné postavy římské republiky -římské císařství -římská kultura a římské právo -antické památky -vznik a šíření křesťanství -rozpad římské říše -stěhování národů - rytířské souboje - symbolický zápis choreografie, heraldika (symbolika erbu) - historické první sítě (např. ve starověkém Římě – viadukt a aquadukt, silnice) a jejich budování za účelem šíření a sdílení informací	MUL1,MUL2,MUL3,MUL4,MUL5 GLO1,GLO2,GLO3 DEM1,DEM2,DEM3,DEM4 zeměpis český jazyk Informatika I-9-1-02, I-9-4-03
žák D11 - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	téma: vývoj Evropy a Čech ve středověku do husitských válek -Evropa po stěhování národů -vznik a šíření islámu	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
D12 - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti D13 - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech D14 - vymezení úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám D15 - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	-francká a arabská říše -Sámová říše -Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a byzantskou říší, Cyril a Metoděj, šíření křesťanství -český stát, jeho vznik, vývoj a vztah k Svaté říši římské -společnost ve středověku, lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství -role náboženství, křesťanství; kultura - - románské a gotické umění -poslední Přemyslovci -české země v době Karla IV.	

◆ 7. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák D18 - popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu žák -popíše příklady nových vynálezů, které zásadně ovlivnily život společnosti -popíše objevy v oblasti astronomie	téma: objevy a dobývání; počátky nové doby -zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky) -vynálezy a objevy (knihtisk, střelný prach, papír) zakladatelé moderní přírodovědy	MUL1,MUL2,MUL3,MUL4,MUL5 GLO1,GLO2,GLO3
žák D16 - vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky D17 - vymezení význam husitské tradice pro český politický a kulturní život D19 - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie D20 - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky D22 - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	téma: přechod od středověku k novověku, náboženství a kultura -Jan Hus – význam jeho osobnosti -husitství -hlavní osobnosti a rysy reformace, renesance a humanismu -české země v 2. polovině 15. století a v 16. století -Jednota bratrská -J. A. Komenský, rudolfínská doba -reformace, protireformace -Habsburkové na českém trůnu -České stavovské povstání, třicetiletá válka -renesance a barok	výtvarná výchova hudební výchova výchova zeměpis

◆ 8. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák D21 - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	téma: průmyslová revoluce a změny ve společnosti	MUL1,MUL2,MUL3,MUL4,MUL5

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
D23 - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti D24 - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu O15 - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady š- žák -uvede vynálezy, které byly klíčové pro rozvoj moderního hospodářství -na příkladech charakterizuje následky industrializace pro sociální život a pro životní styl obyvatelstva -na příkladech uvede ekologické následky industrializace	-hospodářství v době před průmyslovou revolucí -vznik a průběh průmyslové revoluce -vynálezy (Watt...) -rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu -sociální následky, vznik sociální otázky, pokusy o řešení sociální otázky -osvícenství a jeho vliv na kulturu a politiku, Marie Terezie, Josef II. -Velká francouzská revoluce -vznik USA, počátky občanské společnosti, základní lidská práva -vznik moderního státu, absolutismus, parlamentarismus	GLO1,GLO2 ,GLO3 DEM1,DEM 2,DEM3, DEM4
žák D24 - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé D25 - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů D26 - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích D27 - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy D28 - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	téma: České země, Evropa a svět v 19. století -Napoleon, Metternich, Evropa po roce 1815 -revoluce roku 1848 jako celoevropský jev -vývoj v Rakousku, národnostní problémy -dualismus -politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva -kultura 19. století v českých zemích a v Evropě -imperialismus, kolonialismus, zvyšování napětí	výtvarná výchova zeměpis český jazyk
O02 - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu O03 - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje O04 - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají O05 - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí O06 - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu O07 - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem O08 - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby	Téma: výchova k občanství: -vztahy mezi lidmi -mezilidská komunikace -konflikty -projevy nacionalismu -problémy lidské neshovlivosti -vliv reklamy - zpracování informací do vizuálů, animace, práce s časem, Post Bellum, mediální výchova -kulturní hodnoty a tradice -pomoc ostatním v případě nouze -život ve škole, v obci, v rodině-spolupráce -přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi -mezilidské vztahy-řešení konfliktů - vytváření komiksů podle příběhu (temperamenty, pamflety) – příprava na kompresi dat	Informatika I-9-1-02, I-9-4-02

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám O09 - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti O10 - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos		

◆ 9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák D29 - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky D30 - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů D31 - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu D32 - -na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv D33 - zhodnotí postavení ČESKOSLOVENSKA v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu -navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos	téma: historický vývoj 1. poloviny 20. století -imperialismus, vznik trojspolku a trojdhody -1. světová válka, její důsledky pro politické uspořádání světa -politické změny v Rusku -vznik ČESKOSLOVENSKA, T. G. Masaryk, vývoj a zánik ČESKOSLOVENSKA – Mnichovská dohoda -evropský meziválečný vývoj, světová hospodářská krize a její důsledky -fašismus, nacismus – převzetí moci v Itálii a Německu - vytváření komiksů podle příběhu (temperamenty, pamflety) – příprava na kompresi dat - zpracování informací do vizuálů, animace, práce s časem, Post Bellum, mediální výchova	MUL1,MUL2,MUL3, MUL4,MUL5 GLO1,GLO2 ,GLO3 DEM1,DEM2,DEM3, DEM4 výtvarná výchova český jazyk Zeměpis Informatika I-9-1-02, I-9-4-02
žák D29 - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky D30 - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů O22 - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky D31 - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu D32 - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	téma: historický vývoj 2. poloviny 20. století -2. světová válka, její průběh a důsledky -poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace -studená válka, problémy bipolárního světa -rozpad koloniálního systému -rozpad komunistických režimů -porušování lidských práv totalitními systémy -globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu...)	ENV3,ENV4 Informatika I-9-4-01

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
D34 - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků D35 - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce D36 - posoudí postavení rozvojových zemí D37 - prokáže základní orientaci v problémech současného světa D01 - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků D02 - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány D03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu - popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě	- internet a návaznost na studenou válku, bezpečnost sdílení informací, přenos dat na dálku, sítě	
O16 - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání O25 - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů O26 - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu O27 - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství O28 - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci O29 - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušení O30 - rozlišuje a porovnává úkony orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů O31 - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady, diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	-hmotné a duševní vlastnictví -základní lidská, občanská a spotřebitelská práva -právní zásady státu, volby - rozdělení státní moci – principy demokracie - zákonodárná moc – právní řád -soudní moc - protiprávní jednání a trestní řád - výkonná moc – vláda a ministerstva (hlavní úkoly vlády vč. obrany státu), úřady	

5.9 Člověk a příroda

5.9.1 Fyzika

5.9.1.1 Charakteristika

Fyzika se řadí k předmětům, které jsou vyučovány formou epoch.

V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Výuka by měla být názorná, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Snaha o co největší názornost se projevuje v množství a v pestrosti fyzikálních pokusů a jevů, které učitel dětem předvádí. Pokusy a jevy jsou předváděny pokud možno „naživo,“ ne z videa apod. Děti by si měly pokusy i samy vyzkoušet, pokusy a pozorování mohou žáci provádět i doma. Tímto způsobem si děti tříbí schopnost přesně pozorovat a v neposlední řadě také schopnost své pozorování výstižně popsat.

Příklon k fenomenologické fyzice, k fyzice sledující jevy a hledající příčiny a možná vysvětlení, je považován za nosnou koncepci ve vyučování na 2. stupni základní školy. Matematizace přírodních věd a počítání fyzikálních vzorců a rovnic je proto na pořadu až ve vyšších ročnících, kde už nalézají oporu v dostatečně rozvinutých schopnostech a snaze žáků po vědecky „objektivním“ poznání světa.

Členění učiva pro jednotlivé ročníky je rozvržené přiměřeně věku dítěte a rozvoji dětského intelektu.

Nauka o vesmíru je součástí výuky zeměpisu v 7. třídě.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	3	3	6	6

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)
- ve výuce klademe důraz na prožitek

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.1.1.1.1 Vzdělávací obsah

◆ 6.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák F18 - rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku F 19 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	téma: akustika -seznámení se známými hudebními nástroji -zdroje zvuku-různé materiály -šíření zvuku v různých materiálech -rozdíl mezi tónem a ostatními zvuky -vztah znějících těles k výšce tónu, síle zvuku a barvě zvuku -utváření hrtanu, pozorování lidského hlasu -pozorování lidského hlasu -odraz a pohlcování zvuku	hudební výchova biologie
žák F26 - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	téma: optika -protiklad světla a tmy -přirozené zdroje světla (Slunce, Měsíc, hvězdy, -oheň) - zkoumání displeje nebo tisku na novinový papír pod mikroskopem -doplňkové barvy -odraz světla -svíčka jako zdroj světla -šíření světla a překážky pro jeho šíření -prostředí pro šíření světla -rychlost světla -zatmění Slunce a Měsíce	výtvarná výchova biologie Zeměpis Informatika I-9-1-02
žák	téma: magnetismus -zmagnetizování materiálů	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
F24- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet	-průmyslově vyráběné magnety -siločáry, zviditelnění magnetického pole -zákon přitažlivosti a odpudivosti -kompasy -magnetické pole Země	zeměpis
žák F22 - rozliší vodič a izolant a na základě analýzy jejich vlastností - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	téma: elektrostatika -elektrostatická přitažlivost a odpuzování jako jevy vznikající třením - experimentuje na téma elektrostatických jevů, popíše experiment, vede si záznam, zapisuje data - možnost práce s ozoboty (Centrum pro polytechnické vzdělávání – možnost půjčení a externí spolupráce)	Zeměpis Informatika I-1-9-1-01, I-9-1-04, I-9-2-05, I-9-2-06
žák F15- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat -	téma: termika -původ tepla na zemi -protiklad tepla a chladu -tepelné jevy - teplota, měření teplot, záznam o měření teploty, vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů -tepelná roztažnost -změny skupenství -tření jako zdroj tepla -tání a tuhnutí -vliv teploty na délku tělesa	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 zeměpis Biologie Informatika I-1-9-1-01

◆ 7.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák F05- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu F06 - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles F10 - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	téma: mechanika - kladka a její použití - zápis experimentu, vedení evidence dat - páka, rameno břemene a rameno síly v různých variacích - vzájemné působení těles - síla, měření síly, gravitační síla, hmotnost, měření hmotnosti - gravitační pole - meteorologie – zpracování dat z pozorovací stanice (tlak vzduchu, záznam počasí, zápis do tabulky, předpověď počasí, seismograf)	Informatika I-9-1-01, I-9-1-04, I-9-2-06, I-9-3-02, I-9-3-03,

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat - vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat	- tlaková síla, tlak, tření, drsnost povrchu styčných ploch souvislost tlakové a třecí síly - skládání sil, rovnováha sil - klid a pohyb tělesa - pohyb a on-line aplikace k pohybu (rychlost, hustota, mechanika kapalin a plynů, MFCh Tabulky) - dráha a rychlost - rovnoměrný pohyb - nerovnoměrný pohyb - zákony pohybu - výslednice sil působících na těleso - vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů - zápis pozorování a pokoušení se zpětně pokus rekonstruovat	
žák F 26 - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh F 27 - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	téma: optika -rozptylky a spojky -vady lidského zraku (krátkozrakost a dalekozrakost) a možnost jejich korekce -principy zvětšování, zmenšování prostřednictvím čoček -zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh -lom od kolmice a ke kolmici -vypuklá a dutá zrcadla -rozklad světla hranolem	
žák F 20- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	téma: elektrodynamika - jednoduchý elektrický obvod -sériové a paralelní zapojení - nebezpečí elektrického proudu - 1. pomoc	

◆ 8.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák F 11 - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů F 12 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	téma: hydraulika - Archimédův zákon (pro vodu i pro vzduch) - atmosférický tlak - hydrostatický tlak - Pascalův zákon - spojené nádoby - hustota (pevných, tekutých i plyných těles) - statický tlak (ve vodě a ve vzduchu) - pumpy - laminární a turbulentní proudění	
žák	téma: elektřina: - tepelné účinky el. proudu	Informatika

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
F 21- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí F 23- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů F 24 -využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní F 25- zapojí správně polovodičovou diodu - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	- vodivost různých materiálů - magnetické účinky elektrického proudu a jejich využití: - napětí, proud, odpor a jejich měrné jednotky - vznik stejnosměrného proudu, značení - využití stejnosměrného proudu (elektromotor, dynamo) - střídavý proud - vznik střídavého proudu - střídavé napětí - elektrická práce, elektrický výkon -elektromotor -účinnost strojů -spotřeba energie a možnosti jejich úspor -primární zdroje energie - zpracování dat získaných měření elektrických obvodů -vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů -bezpečnost při práci s elektrickými přístroji - vlastní postupy pro odvozování vzorců (hydrostatický tlak, Ohmův zákon) - sestavení designu pokusu pro zjištění veličin k vyvození vzorce pro výpočet např. hustoty, rychlosti - zápis pozorování a pokusit se zpětně pokus rekonstruovat - vytváření rozhlasové hry (práce ve zvukovém editoru, např. Audacity)	I-9-1-01, I-9-1-04, I-9-2-02, I-9-2-03, I-9-2-06, I-9-4-03

◆ 9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák F 13 -určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa F 14- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem F 15- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh F 16- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem F 17 -zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	téma: mechanika -pohybová a polohová energie -vnitřní energie -jaderná energie -ochrana před radioaktivním zářením -obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	dějepis
žák F 07 změří velikost působící síly	téma: pohyb těles a energie -moment síly	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
F 08 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici F 09 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích F 10 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	-Newtonovy zákony -tření -tlaková síla	
žák F01 - změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa F02 - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí F03 -předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty F04 -využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	téma: látky a tělesa -určení hustoty látek a její vztah k hmotnosti, objemu -částicová stavba látek - vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů - vlastní postupy pro odvozování vzorců např. hydrostatický tlak - sestavení designu pokusu pro zjištění veličin k vyvození vzorce pro výpočet např. hustoty, rychlosti - zápis pozorování a pokusit se zpětně pokus rekonstruovat	Informatika I-9-1-04, I-9-2-02, I-9-2-03, I-9-2-06

5.9.2 Chemie

5.9.2.1 Charakteristika

Chemie je vyučována v epochách.

V rámci tohoto předmětu jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova.

Předmět chemie přibývá v 7. ročníku, představuje výzvu a šanci poznat svět látek, prozkoumat jejich vlastnosti a z nich tvořit pojmy, které člověka uvedou do procesu bádání. Tím mu napomohou k novému, prohloubenému setkání se světem. Anorganická chemie nabízí k tomuto účelu jedinečné a v pokusech působivé možnosti. Na začátku epochy stojí oheň a proces hoření, který pak vede přes pálení vápna ke kyselinám, zásadám a kovům, přičemž tu vždy hraje roli technický i kulturně-historický aspekt.

Jádro metodiky spočívá v tom, abychom žáky uvedli do sféry chemických procesů a pochodů kvalitativně a ukázali jim tak nový vztahu k přírodě. To předpokládá, že své „výzkumy“ začínáme nejprve s přírodními látkami (např. dřevo, papír, vlasy atd.) při všedních, každodenně známých jevech, jakým je např. oheň. Žáci tak budou prožívat člověka jako spoluvůrce přírodních procesů. Výuka chemie ukazuje vztahy a jevy v přírodě.

V 8. ročníku již vyučování chemie vyžaduje jiný způsob kladení otázek než v 7. třídě. Organické přírodní jevy a procesy jsou mnohem složitější a podstatně obtížněji pochopitelné. Na počátku stojí člověk opatřující si svou stravu, v jehož fyzickém těle se tyto procesy odehrávají. Procesuální stránka organických životních pochodů, tvorby a změny látek vyžaduje myšlení, které respektuje organický, živý charakter, a tvoření pojmů, jež odpovídá aspektu zodpovědnosti a zralosti. V epoše chemie se pokoušíme od obvyklého kauzálně-analytického přístupu látkové chemie dovést žáky k chemii, orientované na procesy - a to tím, že zavádíme různé chemické modelové představy a diskutujeme o nich. Tímto způsobem mají žáci pozorovat souvislosti tak, jak to odpovídá jejich věku, a učit se je také chápat.

V 9. ročníku mají žáci získat přehled o celé oblasti chemie. Mohou postupovat od experimentu k pozorování a dále k zákonitosti, ke vzorci a výpočtu. Rozvíjíme jasné pozorování, tvoření logických závěrů, chápání kauzálních vztahů a analytické myšlení. Vstoupit do praktického života je úkol, který žák 9. třídy dokáže zvládnout. Ve vyučování chemie se můžeme pokusit zprostředkovat celkový přehled tím, že se k individuálnímu charakteru prvků dopravujeme prostřednictvím spolupůsobení chemických látek. V této souvislosti je možné probrat periodickou soustavu. Díky obraznému a názornému myšlení můžeme mezi prvky nalézt ještě další zákonitosti, které jsou využitelné ve výuce.

Zároveň je třeba vyhradit velký prostor významu důležitých technických procesů i způsobu jejich provádění s přátelským postojem k životnímu prostředí.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	0	3	3	3

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- vedeme žáky k různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů
- vedeme žáky ke zpracování informací a jejich využívání k dalšímu učení

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme schopnost žáků objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení
- vedeme žáky k základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů
- vedeme žáky k zobecňování a praktickému využití poznatků v různých oblastech života

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci
- vedeme žáky ke stručnému a přehlednému zpracování postupů a výsledků jejich pozorování a experimentů

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů

◆ V. Kompetence občanské

- vedeme žáky k pozorováním a experimentům a zpracovávání a vyhodnocování získaných dat
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

◆ VI. Kompetence pracovní

- podchycujeme a rozvíjíme zájem o poznávání základních pojmů a zákonitostí na příkladech s využitím jednoduchých pokusů, řešení problémů a zdůvodňování jednání v praktických situacích
- podporujeme vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných postojů
- vedeme žáky k získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi a dovednosti poskytovat první pomoc při úrazech způsobených chemickými látkami

5.1.1.1.2 Vzdělávací obsah

◆ 7.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy
žák: Ch01-určí společné a rozdílné vlastnosti látek žák: -uvede příklady chemického děje a čím se chemie zabývá -charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	téma: oheň - hoření látek -hoření různých látek -produkty hoření -tavení, zplynování, spalování -užitečnost x nebezpečí ohně, zápalná teplota -hašení, principy hašení - pokusy (např. rychlost hoření) – záznam a popis prováděného experimentu - vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů	Informatik a I-9-1-01, I-9-1-04
žák: Ch02-pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí Ch03-objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek Ch26-aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe žák: -zná zásady bezpečné práce v chemické pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu -vysvětlí princip hašení, zná telefonní číslo hasičů	téma: bezpečnost při experimentální činnosti -zásady bezpečné práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě -nebezpečné látky a přípravky -varovné značky a jejich význam -mimořádné události, havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	
Ch01-určí společné a rozdílné vlastnosti látek	téma: směsi látek – vzduch	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy
Ch04-rozlišuje směsi a chemické látky	-proudění vzduchu v okolí ohně, vlastnosti plamene (pokusy se svíčkou), vztlak, podtlak -složení vzduchu -metody oddělování složek plyných směsí -čistota ovzduší a ekologie -ozonová vrstva	ENV2
žák: Ch04-rozlišuje směsi a chemické látky Ch06-vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek Ch07-navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení Ch08-rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití Ch09-uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění žák: -rozezná a uvede názvy vody v plynném, kapalném a pevném skupenství -uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi -vysvětlí koloběh vody v přírodě a zhodnotí jeho význam pro život na Zemi	téma: voda -voda destilovaná, pitná, užitková, odpadní, mořská -čistota vody a ekologie (výroba pitné vody) -rozpuštění látek, rozpouštědla, roztoky -nasyčený a nenasycený roztok -směsi, druhy směsí, stejnorodé a různorodé -metody oddělování složek směsí -krystaly a pěstování krystalů	ENV2 biologie
žák: Ch13-rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání Ch15-aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu žák: -navrhne postup oddělení složek směsí v běžném životě -popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv	téma: vápenec, vápno -přírodní vápenec, rozklad kyselinami -od ohniště k peci -pálení vápence (laboratorní, průmyslové) -vlastnosti produktů pálení vápence (oxid vápenatý) -vydechované plyny (oxid uhličitý) -hašení vápna (hydroxid vápenatý) -kyselost a zásaditost produktů pálení a hašení -technologický cyklus stavebních materiálů, pálení, hašení, tvrdnutí	
žák: Ch03-objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek Ch16-porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí Ch17-vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet Ch18-orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi žák: -popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a hydroxidů -posoudí vliv vybraných kyselin a hydroxidů (v odpadech) na životní prostředí	téma: silné kyseliny a zásady -zásadotvorné a kyselinotvorné oxidy -kyseliny: sírová, chlorovodíková, dusičná, uhličitá, fosforečné -hydroxidy: sodný, draselný, vápenatý, amoniak -účinky kyselin a zásad, ředění, bezpečnost práce, první pomoc -neutralizace -stupnice pH, indikátory přírodní a umělé	ENV3

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata Přesahy
žák: Ch11-rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech žák: -rozliší kovy a nekovy a uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů, slitin a nekovů v historii a dnes	téma: kovy a nekovy -síra, fosfor, spalování, vlastnosti -některé kovy (zlato, stříbro, rtuť, cín, měď, alkalické kovy...) -některé slitiny -analýza sloučenin kovů, zkouška v plameni -vlastnosti a využití kovů -chemické reakce kovů	

◆ **8.třída**

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	učivo	průřezová témata přesahy
žák: Ch22-orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především sacharidů Ch24-uvede příklady zdrojů sacharidů žák: -rozliší sacharidy od bílkovin a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	téma: škroby -přírodní výskyt škrobu, vznik, získávání -mlynářství, zrno, mouka, chléb -vlastnosti škrobu a upotřebení -chemický důkaz škrobu	
žák: Ch22-orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především sacharidů Ch23-určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu Ch24-uvede příklady zdrojů sacharidů - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	téma: cukry -přírodní vznik cukrů -fotosyntéza, dýchání -výroba cukru, cukrovarnictví, med, ovocné cukry -vlastnosti cukrů, rozpouštění, teplotní vliv, redukční vlastnosti -sladké látky, zdravotní účinky -vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů	Informatik a I-9-1-04
žák: Ch22-orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin Ch24-uvede příklady zdrojů bílkovin žák: -rozliší bílkoviny od sacharidů a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	téma: bílkoviny -přírodní výskyt bílkovin, vlastnosti, význam, -důkaz bílkovin, rozklad -chemické a fyzikální jevy, nebezpečí pro život(teplo, změna pH, těžké kovy...)	
žák: Ch22-orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především tuků Ch24-uvede příklady zdrojů tuků žák: -rozliší tuky od sacharidů a bílkovin, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	téma: tuky a oleje -rozpustnost, hoření -význam tuků a využití -příprava mýdel -esterifikace, zmýdelnění	
žák:	téma: kvašení -alkoholy, využití, nebezpečí	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	učivo	průřezová témata přesahy
Ch21-rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití žák: -popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace	-další deriváty uhlovodíků, použití	
žák: Ch19-rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Ch24-uvede příklady zdrojů vitaminů	téma: organické látky -uhlíkaté látky, uhlík -uhlovodíky, druhy uhlovodíků a jejich derivátů -získávání uhlovodíků a jejich derivátů -vitamíny -přírodní látky -léčiva	
žák: Ch19-rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Ch20-zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy žák: -rozliší anorganické a organické sloučeniny -vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu -vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou a ropnými produkty a zemním plynem -rozliší a zapíše nejjednodušší vzorce organických sloučenin -uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání -posoudí vliv spalování různých paliv na životní prostředí -rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie -zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji -ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	téma: dřevo, uhlí, ropa, zemní plyn -vznik a zpracování -použití pro energii a chemické výroby -spalovací procesy -zápis pozorování a pokus o zpětnou rekonstrukci, opakování -vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů -výroba dřevěného uhlí -alternativní zdroje energie	ENV2 Informatik a I-9-2-06

◆ 9. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	učivo	průřezová témata přesahy
žák: Ch13-rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání Ch15-aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu Ch25-zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	téma: výroba kovů -kování, kalení, tvrdost, pružnost -zušlechťování kovů (litina, ocel) -výroba železa ve vysoké peci -spalování, oxidace, redukce -děje exotermní a endotermní -suroviny pro získávání kovů (Cu, Sn, Pb, Zn, Fe...) -oxidačně-redukční procesy výroby kovů	ENV4

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	učivo	průřezová témata přesahy
Ch27-orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka žák: -popíše princip výroby železa a oceli a zhodnotí jejich význam pro národní hospodářství -vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňující její rychlost, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozi		
žák: Ch13-rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání Ch15-aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu Ch25zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi Ch27-orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka žák: -vysvětlí pojmy oxidace a redukce	téma: redoxní procesy -elektrolýza -elektrochemické reakce kovů -galvanický článek, akumulátor -ionizace, vodivost roztoků solí -oxidace a redukce a jejich využití	
žák: Ch10-používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech Ch11-rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech Ch12-orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	téma: částicové složení látek -stavba atomu -chemické značky -periodický systém, orientace v něm -chemické sloučeniny a jejich názvosloví -chemické vazby	GLO1
žák: Ch13-rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání Ch14-přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu Ch15-aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat -navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	téma: chemické reakce -zápis reakcí chemickou rovnicí -zákon o zachování hmotnosti -vlivy na rychlost reakce a její průběh (teplota, koncentrace, katalyzátor) -jednoduché reakce: neutralizace, tvrdnutí malty -složitější reakce: fotosyntéza, vnitřní dýchání, esterifikace, zmydelňování, redoxní reakce - popis a realizace experimentu, záznam procesu i dat. - zápis pozorování a pokus o zpětnou rekonstrukci, opakování - vytvoření analogové fotografie (popř. práce s dírkovou komorou) a vyvolání fotografie - vyhodnocování pokusů, filtrování extrémních hodnot a redundantních údajů	Informatik a I-9-1-01, I-9-1-02, I-9-1-04, I-9-2-06

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	učivo	průřezová témata přesahy
žák: Ch05-vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení žák: -uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení chemických úloh -odhadne výsledky a vypočítá úlohy s užitím chemických rovnic	téma: chemické výpočty výpočty složení látek výpočty složení směsí, koncentrace výpočty reakčního poměru pojem molu	
žák: Ch25-zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi Ch27-orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka žák: -rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití -posoudí vliv používání plastů na životní prostředí -rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání -uvede příklady volně a nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterými se vystavuje jejich konzument -uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí -uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby a zhodnotí je z hlediska udržitelného rozvoje -zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů -doloží na příkladech význam chemických výrob pro ekonomiku a pro člověka	téma: chemické látky v životě člověka -plasty a syntetická vlákna -léčiva, jedy, návykové látky -průmyslová hnojiva -detergenty -chemický průmysl v ČR	

5.9.3 Biologie

5.9.3.1 Charakteristika

Biologie je vyučována v epochách od 6. do 9. ročníku. V rámci tohoto předmětu jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Multikulturní výchova.

V Biologii jsou naplňovány očekávané výstupy dvou vzdělávacích oblastí. Kromě učiva a témat vzdělávací oblasti Člověk a příroda je v Biologii v 7. - 9. ročníku velký podíl učiva naplňujícího očekávané výstupy vzdělávací oblasti Výchova ke zdraví (v rozsahu hodinové dotace 3h do této vzdělávací oblasti).

V 7. Ročníku jsou to témata zaměřená na otázky zdravé výživy, nebezpečí užívání návykových látek, ale i úrazu a poskytnutí účinné první pomoci. V 8. a 9. ročníku jsou to otázky výchovy ke zdraví, otázky vztahů mezi lidmi, dospívání a další aktuální problémy žáků v tomto věku.

Přírodopis je již začleněn do učiva nižších ročníků. Dítě zažívá souvislost člověka se všemi říšemi přírody a poznává podstatu vztahu člověka k přírodnímu světu. Učitel i žáci by měli prožívat vztah k přírodě s úctou a vážností.

Hlavním cílem biologie je uvádění žáků do stále užšího kontaktu se Zemí, prozkoumávání všech jejích říší, což znamená vzdělávat se v mnoha obměnách k zodpovědnosti a zralosti pro život na Zemi.

Především v období dospívání žáků je třeba jim podat pedagogickou pomoc pro dosažení správného vztahu k vlastnímu tělu. Z něho může vyrůst odpovědnost žáků jak k sobě samým, tak druhým lidem a také k vnějšímu světu. Tento vztah může posílit objevování fyzikálních zákonitostí ve stavbě vnitřních orgánů, ve stavbě skeletu, svalů, ve funkci smyslových orgánů.

S dospíváním a pohlavním zráním dostávají otázky po podstatě člověka, jeho poslání a určení nový, existenciální tón: "Kdo jsem? Odkud přicházím? Kam jdu?" Vyučování biologie by jim k zodpovězení těchto otázek mělo poskytnout oporu. Nemělo by však přicházet s hotovým obrazem člověka ani s omezeným pohledem na jeho původ, mělo by spíše poskytovat podněty k dalšímu tázání a ponechat prostor pro individuální světový názor.

Do vyučování pronikají aktuální témata dnešního světa, která neučí žáky jen schopnosti myslet v globálních souvislostech, ale přispívají také velkou měrou k jejich osobnostnímu a sociálnímu růstu, působí směrem k jejich sebevědomému a aktivnímu zapojení do občanské společnosti, vedou je k toleranci k odlišným kulturám a stylům života, umožňují jim tvořivě nakládat s informacemi, ovládat informační a komunikační technologie bez toho, aby se jimi nechali ovládat a manipulovat. Tak mohou žáci nastoupit celoživotní cestu k uvědomění si svého lidství, nalezení vlastního místa ve společnosti a k ochotě ji aktivně a zodpovědně spoluutvářet.

Důležitým cílem vyučování je rozvoj schopnosti žáků samostatně usuzovat.

Přírodovědné pojmy by měly svým charakterem odpovídat věku a vývojové fázi žáka. Vyučování by mělo směřovat k tomu, aby se žák sám naučil vyučovací látku zachytit, ve zkrácené formě sledované procesy popsat, dokumentovat a systematicky vymežit v sešitech.

V botanice porovnáváme čeledi rostlin, jejich typická stanoviště a časové vztahy jejich vývojových cyklů. Pozorujeme rostliny v průběhu roku, pokud možno přímo v přírodě, neboť většina čeledí dosahuje svého vegetačního vrcholu v rozdílném čase. Důležitá hlediska pro hledání souvislostí a vztahů nabízí rovněž epocha geologie, především horniny jako základ půdních podmínek pro život rostlin, také v této oblasti se snažíme o výuku přímo v přírodě, v terénu.

V souvislosti s obdobím vrcholící puberty žáků se vyučování přírodopisu obrací v 7. třídě k biologii člověka. Biologie přináší v tomto období motivy, jež mohou pomoci žákům zodpovědět mnoho otázek, jež tento věk přináší.

Ústředním motivem je člověk, ale i tematika výživy a zdravého životního stylu. Jde o oblast, kde se snad nejvíce spojuje s širokým okruhem světa. Nyní je možné navázat mnoho mezipředmětových vazeb, především k vyučování zeměpisu a dějepisu. V úzké návaznosti na

vyučování těchto předmětů se zabýváme základními složkami potravy, charakterem potravin a jejich původem.

Žáci mohou prožít úzké spojení se světem, z něhož člověk získává svou potravu a který nejrůznějším způsobem ovlivňuje jeho zdraví a nemoc. V tomto ohledu se dále zabýváme rostlinami v jejich konkrétních vztazích k léčivým a zažívacím procesům člověka. Stejně tak je důležité se zabývat rostlinami, které jsou pro jejich narkotické a halucinogenní účinky zneužívány jako návykové látky.

V tomto věku dochází k převratné proměně v tělesném, psychickém i sociálním vývoji žáků.

Ústředním motivem vyučování je biologie člověka a podrobně se věnuje orgánům, které ve své funkci nejvíce přijaly zákonitosti vnějšího světa: smyslové orgány a pohybový aparát.

Tématem 8. ročníku je porovnání stavby těla a smyslových orgánů člověka a živočichů, vývoj a systém živočišné říše.

V 9. ročníku se dostáváme k stavbě lidské buňky, dědičnosti a rozmnožování, to vše ve srovnání s živočišnou říší.

V tomto věku jsou pro žáky aktuální všechny důležité problémy světa v globálních souvislostech, měli by být vedeni k pochopení propojení celého světa a vlivu každého jedince i celé společnosti na další vývoj naší Země.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	6	6	6	6

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- vedeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací
- žáky motivujeme k učení, povzbuzujeme je i při dílčím úspěchu
- podporujeme u žáků samostatnost, kreativní myšlení

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- rodiče a žáci spolupracují se školou na akcích školy

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- budujeme s žáky pozitivní školní a třídní klima
- zařazujeme práci ve skupinách

◆ V. Kompetence občanské

- ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.9.3.2 Vzdělávací obsah

♦ 6.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák B11 - odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům B12 - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku B13 - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin B14 - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů B15 - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí B16 - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů B17 - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin B18 - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí B19 - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy -získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	téma: botanika - jednoděložné a dvouděložné rostliny, jejich životní cykly -vybrané čeledi - jednoletost a víceletost - stavba květu a jeho uzpůsobení k opylování - louka - stromy, les - nejdůležitější zástupci a jejich vztah k prostředí - vybraná přírodní společenstva a vegetační pásy Země - ekosystém, biosféra, populace - počasí a klima, časová a klimatická pásma, stupnice síly větru, resp. další stupnice "zevních kvalit", stupnice tvrdosti nerostů - hmyz a jeho vztah ke světu rostlin - zaměření převážně na hmyz komunálně žijící a opylující (včely, mravenci) -základní krajinné typy a pro ně charakteristické horniny na konkrétních příkladech	ENV1,ENV 2, ENV3,ENV 4 zeměpis český jazyk Informatik a I-9-1-01
B25 - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života B26 - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek B30 - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi B35 - aplikuje praktické metody poznávání přírody B36 - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	téma: mineralogie -horniny vyvřelé, usazené a přeměněné -základní minerály a nerosty -práce s geologickou mapou -geologické exkurze do blízkého okolí -podle možností návštěva muzea s geologickou expozicí nebo dílny na zpracování drah -složení, vlastnosti a význam půdy -geologické změny, vznik života	zeměpis

♦ 7.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák B20 - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy B23 - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života B24 - aplikuje před lékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	téma: orgánové soustavy Proces trávení a trávicí systém, potraviny: -proces trávení a trávicí orgány -základní složky potravy - cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, stopové prvky -voda a tekutiny a jejich důležitost pro výživu člověka Dýchací soustava -poloha funkce dýchacích orgánů -přenos kyslíku do krve Krevní oběh a srdce -poloha funkce orgánů krevního oběhu -úloha krve jako samostatného orgánu Vylučovací soustava -ledviny jako orgány vylučování a jejich funkce -další způsoby vylučování Pohlavní orgány a rozmnožování člověka -polarita pohlaví Nervová soustava -centrální a periferní nervová soustava -funkce nervové soustavy -duševní zdraví a životní styl Kůže jako orgán -stavba a funkce kůže	GLO1, GLO2 chemie český jazyk
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a zdraví - vzdělávací obor Výchova ke zdraví		
Y06 - dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Y07 - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc Y09 - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím Y10 - respektuje fyziologické změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví Y11 – respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování Y12 - uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě	téma: orgánové soustavy Proces trávení a trávicí systém, potraviny: -základní potraviny a jejich původ -stravovací návyky a zdravý životní styl -prevence a léčba nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy Dýchací soustava -prevence a léčba nemocí dýchací soustavy - tabák a nikotin - původ a působení kouření na zdraví člověka Krevní oběh a srdce -prevence a léčba nemocí srdce a krevního oběhu -alkohol - původ a jeho působení na člověka Vylučovací soustava -prevence a léčba nemocí vylučovacích orgánů Pohlavní orgány a rozmnožování člověka -polarita pohlaví -zodpovědný sexuální život a prevence pohlavních nemocí - výživa a zdravý životní styl - výživové hodnoty a složení potravin, BMI, parametry lidského těla - role sexuality v lidském životě (biologické, sociální a kulturní aspekty) -odpovědnost v sexualitě, prevence pohlavních nemocí, ochrana proti HIV / AIDS Návykové látky a jejich vliv na člověka	Informatik a I-9-1-01

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým Y15- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	-podstata závislosti - co může být drogou? -původ a působení návykových látek na člověka Praktické zásady první pomoci -předcházení úrazům, bezpečné a ohleduplné chování -první pomoc při různých poraněních	

♦ 8. třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák B16 - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů B17 - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin B18 - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí B19 - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy B20 - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy B22 - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří B23 - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života B24 - aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	téma: biologie člověka a živočichů biologie živočichů -stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočichů -vývoj, vývin a systém živočichů -projevy chování živočichů biologie člověka: -opěrná soustava lidského těla -páteř a její svalovina -kosti - klouby a vazy -stavba lebky - stavba svalů, rozdělení, funkce a význam smysly -stavba a funkce oka -stavba a funkce ucha -zrak, čich, chuť, hmat - zkoumání displeje nebo tisku na novinový papír pod mikroskopem	ENV1 ENV2, ENV3, ENV 4 český jazyk Informatik a I-9-1-02

Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a zdraví - vzdělávací obor Výchova ke zdraví

Y01 - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) Y02 - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví Y03 - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a	téma: výchova ke zdraví -přátelství, partnerské vztahy, manželství a rodičovství -vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity -puberta, dospívání -ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy - zdravý přístup k počítači (závislosti, digitální minimalismus, ergonomie)	MUL1, MUL2, MUL3, MUL4, MUL5 GLO1, GLO2, GLO3 Informatik a I-9-4-05

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví Y04 - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví Y05 - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení		

◆ **9.třída**

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák B20 - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy B21 - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka B22 - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří B23 - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života B01 - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů B02 - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel B03 - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů B04 - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek B05 - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti B06 - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů B07 - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka B08 - rozpozná naše neznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků B09 - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích B10 - objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	téma: lidský organismus, dědičnost, evoluce, globalizace rozmnožovací soustava -princip oplodnění - vývoj a funkce rozmnožovacích orgánů -nitroděložní vývoj -postnatální vývoj -ontogenetický vývoj člověka -zodpovědný sexuální život a prevence pohlavních nemocí mikroskopická úroveň živé přírody -buňka, její stavba - tkáně -orgány -dědičnost, geny, genetická informace -význam a zásady třídění organismů -viry a bakterie dědičnost a proměnlivost jako základní vlastnosti živé přírody -organismus a dědičnost -dědičnost a proměnlivost -pohlavní a nepohlavní rozmnožování z hlediska dědičnosti a proměnlivosti system a evoluce živé přírody -podstata třídění organismů-systematika -ontogeneze a fylogeneze -evoluce organismů -biologie říše hub, rostlin a živočichů v přehledu a v porovnání -pojetí původu člověka v odlišných kulturách globální problémy -globalizace – projevy, klady a zápory; - významné globální problémy, způsoby jejich řešení	český jazyk ENV1,ENV2,ENV3, ENV4 GLO1,GLO2, GLO3

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a zdraví - vzdělávací obor Výchova ke zdraví		
Y07 - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc Y08 - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce Y10 - respektuje fyziologické změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví Y11 – respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování Y12 - uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým Y13 - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresí Y14 - projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc Y15- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	téma: výchova ke zdraví -předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity -zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky -ochrana zdraví při různých činnostech -reklamní vlivy -živelní pohromy, terorismus, klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí - rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) - zdravý přístup k počítači (závislosti, digitální minimalismus, ergonomie)	Infomatik a I-9-4-05

5.9.4 Zeměpis

5.9.4.1 Charakteristika

Zeměpis se vyučuje v 6. - 9. třídě v epochách. V rámci tohoto předmětu jsou zahrnuta průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Multikulturní výchova.

V Zeměpisu jsou naplňovány očekávané výstupy dvou vzdělávacích oblastí. Kromě učiva a témat vzdělávací oblasti Člověk a příroda je v Zeměpisu v 8. a 9. ročníku velký podíl učiva naplňujícího očekávané výstupy vzdělávací oblasti Výchova k občanství (v rozsahu hodinové dotace 1h do této vzdělávací oblasti).

V 8. ročníku jsou to témata zaměřená na otázky specifík jednotlivých národů, multikulturní společnost. V 9. ročníku jsou to témata české státnosti a začlenění ČR do světových geopolitických celků, globalizace, její příčiny a důsledky.

Zeměpis je předmětem s výrazně integrujícím charakterem. Odvíjí se od něho celá řada mezipředmětových vztahů především k dějepisu a přírodovědným předmětům. Provází ostatní předměty v neustálé proměně sledující důsledně vývojové fáze dítěte. Jednotlivosti ostatních předmětů budují ve vzájemném spojení komplexní a barvitý obraz světa. Zeměpis však neslouží pouze k jakémusi zastřešení jiných předmětů, je pro žáky také neustálým zdrojem impulsů a podporuje jejich pokrok. Právě na zeměpisu je patrná skutečnost, že v důsledku velké propojenosti jednotlivých předmětů je složité nahlížet je izolovaně. Z toho také vyplývá hlavní cíl výuky zeměpisu. Žák by měl pro sebe objevit, že skutečnost, Země, vesmír, jsou neoddělitelná jednota, do které patří i on, a kterou chce dál poznávat. Z integrujícího charakteru předmětu potom vyplývá, že v jeho skladbě je mnoho témat a okruhů učiva geologie, mineralogie, petrologie, biologie, biogeografie, ekologie, environmentální výchovy, meteorologie a astronomie. Významnou úlohu mají přesahy z dějepisu a občanské nauky. Integrovaný charakter ovšem neznamena, že vlastní náplň geografie jako vědecké disciplíny je zatlačena do pozadí. Prolínání jiných předmětů pouze odstraňuje izolovanost a popisnost geografie a dává ji vyniknout jako neocenitelnému prostředku pro zkoumání světa. V tomto smyslu jsou charakterizovány i jednotlivé cíle předmětu zeměpis.

Výchovné a výukové úsilí učitele směřuje k tomu, aby žáci:

- objevili jednotu a krásu světa, získali láskyplnější vztah ke svému okolí, prostředí, lidem kolem sebe
- pochopili Zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň i mění
- poznali postavení Země ve sluneční soustavě a celém vesmíru
- poznali jednotlivé sféry Země, jejich utváření působností geologických dějů
- nahlíželi na geografické jevy, objekty a procesy v jejich komplexnosti a zákonitosti
- získali základní znalosti o zeměpisu kontinentů v úzké souvislosti s přírodními podmínkami, osídlením a jeho historií, vývojem a současnou situací v různých sférách společnosti (kultura, hospodářství, politický a právní život ve významných státech)
- uvědomili si postavení naší země ve Střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými
- poznali ČR ve smyslu jejích přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, dokázali poznat odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy i světa s jejich přínosem k barvitosti a komplexnosti lidské kultury jako celku
- poznali stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast
- uměli pracovat s různými druhy map a znali i historický vývoj mapování zemského povrchu
- poznali moderní prostředky používané v geografii (statistické materiály, grafy) a uměli se v nich orientovat

V souvislosti s vývojovými fázemi dítěte se v nižších třídách klade důraz na prožitky a teprve s postupem času se přistupuje k tvorbě vědeckých pojmů a zeměpis dostává stále více podobu vědní disciplíny. Úkolem zeměpisného vyučování je doprovázet a podporovat děti v jejich fyzickém, duševním a duchovním vývoji. V průběhu celé výuky se uplatňuje aktivní činnost žáků - kreslení a malování map, profilů, později grafické znázornění, práce s atlasem a statistickými údaji.

I. Časové rozvržení předmětu:

ročník:	6.	7.	8.	9.
Počet epochových týdnů	3	3	3	3

II. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

◆ I. Kompetence k učení:

- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání a zařazování informací z různých zdrojů
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- podněcujeme kreativitu a fantazii žáků ve vhodných případech při práci s mapou a dalšími pomůckami
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

◆ II. Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnému řešení problémů a k tomu, aby si dokázali svoje řešení obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

◆ III. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování

◆ IV. Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- učíme žáky týmové práci

◆ V. Kompetence občanské

- žáci si společně stanovují pravidla chování
- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní)
- při pobytech v přírodě se žáci chovají jako zodpovědné osoby
- žáky zapojujeme do mezinárodních projektů, kde se prakticky seznamují s kulturou jiných národů

◆ VI. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

5.9.4.2 Vzdělávací obsah
◆ 6.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák: Z03 - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině Z05 - zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy Z06 - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů Z07 - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z08 - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	-Slunce a vesmír -planeta Země -zemský povrch a jeho tvary -světadíly a oceány, mořské proudy -glóbus a mapa -krajinná sféra a její základní části, vliv krajiny na život lidí, přírodní složky -přírodní a společenské prostředí -geografická poloha a rozloha světadílů a oceánů -suhozemské biomy - počasí a klima, časová a klimatická pásma, stupnice síly větru -vodní biomy -ekologická problematika moří a oceánů -ochrana životního prostředí, ekologie	MUL1,MUL2, MUL3, MUL4, MUL5 DEM2, DEM4 GLO1, GLO2, GLO3 ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 fyzika biologie výtvarná výchova Dějepis Informatika I-9-1-01
žák: Z09 - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa Z10 - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny Z11 - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států Z01 - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z02 - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	-přírodní hranice mezi Evropou a Asií -Evropa – polarity kontinentu -členitost, charakteristika reliéfu, přírodní a klimatické poměry -vodstvo -přírodní a hospodářské poměry různých krajin -společenské poměry, zvyklosti, politické dělení oblastí, obyvatelstvo	GLO1, GLO2, GLO3 DEM2, DEM4 dějepis český jazyk

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Žák: Z27 - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z28 - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Z29 - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech - vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	- pozorování v krajině - práce s mapou, orientace - exkurze - bezpečné chování a pohyb v krajině (včetně mimořádných událostí) - projekt - plánování školního výletu - trasa, harmonogram, bezpečnost - jízdní řády	Informatika I-9-3-01

◆ 7.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Žák: Z01 - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných informačních zdrojů Z02 - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii Z09 - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa Z10 - lokalizuje na mapách světadílů, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny Z11 - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států Z12 - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich Z19 - Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny Z20 - Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat;	-přehled přírodních poměrů, geologie, reliéf, surovinové zdroje, přírodní zvláštnosti, problematika životního prostředí -vodstvo, podnebí, hlavní podnebné pásy - počasí a klima, časová a klimatická pásma, stupnice síly větru, resp. další stupnice "zevních kvalit", stupnice tvrdosti nerostů -jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá střediska a hlavní města (pamětné zvládnutí) -vzájemné ovlivňování civilizací a kultur -práce s atlasem a mapou, praktická topografie, zeměpisné souřadnice, měřítko a obsah map - hustota osídlení, počet obyvatel, různé druhy map - zeměpisné souřadnice, GPS - plánování trasy školního výletu - projekt (online mapy – výškový profil trasy, zeměpisné souřadnice)... -životopisy významných badatelů, cestovatelů	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 GLO1, GLO2, GLO3 DEM2, DEM3, DEM4 MUL1,MUL 2, MUL3, MUL4, MUL5 dějepis český jazyk výtvarná výchova Informatika I-9-1-01, I- 9-1-03

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní		
žák: F28 - objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet F29 - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	-pozorování oblohy, souhvězdí, Měsíce -od geocentrismu až k heliocentrismu -Měsíc a jeho fáze, vliv na zemské procesy -Slunce, sluneční čas -Sluneční soustava, planety, galaxie -oběžné dráhy hvězd, heliocentrické dráhy planet -vztah slunečního oběhu a klimatických změn významní astronomové	

◆ 8.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
žák: Z12 - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich Z13 - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa Z14 - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel Z15 - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje Z16 - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit vlivů na životní prostředí Z17 - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků Z18 - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech Z22 - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských projevů v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	-národy, jazyky a náboženství, lidská sídla -kulturní zvláštnosti jednotlivých národů - krajinnotvorní činitele a krajinnotvorné procesy, typy krajiny -pevnina a ostrovní části, -hlavní zemědělské oblasti světa, pěstování zemědělských plodin a chov hospodářského zvířectva, lesní a vodní hospodářství -hlavní průmyslové oblasti světa, zdroje nerostných surovin, rozdělení a rozmístění průmyslových odvětví -příčiny a důsledky ničení neobnovitelných zdrojů -výhody a nevýhody různých způsobů získávání energie - pracování zeměpisných dat na zadané téma	GLO1, GLO2, GLO3 DEM2, DEM3, DEM4 MUL1,MUL2, MUL3, MUL4, MUL5 ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 dějepis český jazyk výtvarná výchova Informatika I-9-1-01
Žák: B31 - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	-ekosystémy, -potravní řetězce a sítě -vzájemné vztahy mezi organismy -populace	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
B32 - Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému B33 - Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam B34 - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	-společenstva -rozšíření organismů na Zemi	
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a společnost - vzdělávací obor Výchova k občanství		
O08 - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám O09 - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické O22 - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	- národy, jazyky a náboženství, lidská sídla -kulturní zvláštnosti jednotlivých národů - jednotlivé státy a souvislost mezi jejich hospodářstvím, formou a přírodními podmínkami - kultury a tradice jednotlivých národů - porozumění - vyhledávání různých údajů o krajinách, životě lidí ve veřejných zdrojích, využívání tabulkového editoru	Informatika I-9-3-02

◆ 9.třída

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Žák: Z22 - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Z23 - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům Z24 - hodnotí a porovná na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu Z25 -lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit Z26 -uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	-ČR na mapě Evropy, sousední státy -obyvatelstvo a sídla, společnost a kultura -hospodářství, průmyslová odvětví -administrativní členění, oblasti ČR a jejich specifika -hlavní město Praha a jiná důležitá centra - společenské a správní struktury -přírodní podmínky ČR, problematika ochrany přírody a životního prostředí	GLO1, GLO2, GLO3 DEM2 MUL1,MUL 2, MUL3, MUL4, MUL5 ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 český jazyk zeměpis
žák:	-aktuální změny na mapě -světová populace	GLO1, GLO2, GLO3

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Z13 - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa Z14 - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel Z15 - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje Z16 - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit Z17 - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků Z18 - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech Z21- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	-spolupráce zemí světa -globalizační společenské, politické a hospodářské procesy -globální problémy, způsoby a možnosti řešení, alternativy -dopady globálních změn na organismy a jejich prostředí -udržitelný růst a rozvoj -vliv osobního životního stylu k nápomoci nebo oddálení dosažení stavu „udržitelného rozvoje“ -osobní, společenské a globální akce za obnovení zdraví planety - vyhledávání různých údajů o obyvatelstvu, ekologii ve veřejných zdrojích, možnost využívat tabulkový editor	Informatika I-9-3-02
žák Z01 - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z04 - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	-složky životního prostředí -krajina a životní prostředí z historického i dnešního pohledu člověka v něm a z hlediska jeho možností utvářet budoucnost -společenskohospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí	DEM1,DEM2,DEM3,DEM4
žák: Z19 - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin Z20 - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) Z21 - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí Z27 - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z28 - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	-pozorování v krajině, exkurze	

Očekávané výstupy RVP/ Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
Z29 - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech		
žák: B25 - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života B26 - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek B27- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody B28 - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě B29 - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků B30 - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	-podoba a rozdělení moří a pevnin na Zemi od kontinentálního driftu k tektonice desek -Wegenerova teorie tektoniky -zemětřesení -vulkanismus -různost forem exogenních a endogenních geologických procesů a sil -nauka o horninách, rytmické procesy při jejich tvorbě (vyvřelé horniny, usazeniny, metamorfované horniny; sedimentace a eroze) -geologické vrstvy jako svědkové minulých zemských věků, zemské dějiny -fáze vrásnění Evropy -morfologie a vznik mladých zvrásněných pohoří (geologie Alp jako příklad vzniku mladého pohoří) -sféry Země: od litosféry ke stratosféře -podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	fyzika biologie
Integrované učivo vzdělávací oblasti – Člověk a společnost - vzdělávací obor Výchova k občanství		
O01 - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání O23- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu O24 - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	-ČR – forma uspořádání státu, státní symboly a tradice -Státní moc a její rozdělení -administrativní členění, oblasti ČR a jejich specifika	
O32 - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování O33 - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích O34 - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady i zápory O35- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva	Hlavní geopolitická seskupení a jejich problémy -spolupráce zemí světa -globalizační společenské, politické a hospodářské procesy -globální problémy, způsoby a možnosti řešení, alternativy -dopady globálních změn na organismy a jejich prostředí -udržitelný růst a rozvoj -vliv osobního životního stylu k nápomoci nebo oddálení dosažení stavu „udržitelného rozvoje“ -osobní, společenské a globální akce za obnovení zdraví planety	

Očekávané výstupy RVP/ <i>Výstupy školy</i>	Učivo	Přesahy a vazby, Průřez. témata
O36-objasní souvislost globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu O37- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru		

6 Hodnocení žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

6.1.1 Zásady hodnocení výsledků vzdělávání

- a) Waldorfská pedagogika je postavena na základě poznání člověka jako celistvé bytosti, jeho specifických potřeb v různých vývojových fázích. Z toho vyvěrají všechny metodicko-didaktické postupy včetně hodnocení žáka. Cílem waldorfské pedagogiky je napomáhat dítěti, aby s vědomím jedinečnosti své individuality mohlo v dospělosti svobodně jednat ve smyslu toho, co je prospěšné světu. Úkolem pedagoga je rozpoznání množství vloh a nadání v každém jednotlivci, tak aby se mohl stát morálně vyspělým a zodpovědným vůči světu.
- b) Podstatou waldorfské pedagogiky je umělecké pojetí výuky. Toto pojetí by mělo být zohledňováno i při hodnocení žáků.
- c) Hodnocení žáka vychází z poznávání dítěte, má celostní charakter, respektuje individuální a věkové zvláštnosti. Celkově je slovním hodnocením posilována vnitřní úroveň sebehodnocení. Především na základě této strategie se zřejmě může vytvářet vnitřní psychické centrum sebehodnocení, které je základem sebekontroly a sociálně prospěšné tvořivé osobnosti.
- d) Hodnocení žáka je podstatnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Poskytuje žákovi důležitou zpětnou vazbu. Při hodnocení pedagog uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- e) Žáci nejsou po celou dobu docházky do školy klasifikováni známkami, nejsou podle svých výkonů navzájem srovnáváni, potlačuje se vzájemná prospěchová soutěživost. Jedinou soutěží, kterou dítě pěstuje, je soutěž se sebou samým, aktivní snaha po osobním sebezlepšování svých dovedností, znalostí. Pedagogové se snaží budovat žákovu motivaci prostřednictvím zájmu o učební látku a pozitivního vztahu mezi učitelem a žákem.
- f) Při hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Do hodnocení se promítá píle, aktivita žáka a jeho zodpovědný přístup ke vzdělávání, zohledňují se i souvislosti, které mohou ovlivnit jeho výkon. Jeho součástí mohou být i perspektivy pro další rozvoj žáka, zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům a jak je překonávat.
- g) Hodnocení sestavuje učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, sestaví hodnocení za dané období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- h) Ředitel školy je povinen působit na sjednocování hodnotících měřítek všech učitelů.
- i) Individuálně integrovaní žáci jsou hodnoceni v souladu s individuálním vzdělávacím programem.

6.1.2 Zásady hodnocení chování

- a) Chování žáka neovlivňuje hodnocení výsledků vzdělávání ve vyučovacích předmětech.
- b) Žáci jsou hodnoceni za své chování ve škole a při akcích organizovaných školou.
- c) Kritériem pro hodnocení chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu školy během daného období. Při hodnocení chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.
- d) Hodnocení chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o něm ředitel po projednání v pedagogické radě.

- e) Nedostatky v chování žáků se projednávají v kolegiu - pedagogické radě, přijaté výchovné opatření musí být zaznamenáno v zápise z pedagogické rady s patřičným zdůvodněním.

6.1.3 Formy hodnocení

- a) Výsledky žáků a jejich všestranný osobní růst je vyjadřován průběžným ústním a písemným slovním hodnocením, na konci každého pololetí slovním hodnocením a celkovým prospěchem.
- b) Průběžné hodnocení se uplatňuje při posuzování dílčích výsledků a projevů žáka.
- c) Pro informování o prospěchu a chování žáka využívají pedagogové v průběhu školního roku různé formy hodnocení s ohledem na věk žáků a povahu vyučovaných předmětů.
- d) V 1. - 3. ročníku pedagogové využívají zejména tyto formy informování o hodnocení:
- ústně při osobních konzultacích s rodiči (min. 1x ročně)
  - elektronickou poštou, případně telefonicky
  - na pravidelných třídních schůzkách, které se konají 1x měsíčně (odborní učitelé se třídní schůzky účastní min. 1x za každé pololetí) – s přihlédnutím k nutné diskrétnosti
  - písemně prostřednictvím hodnocení v epochových sešitech, písemných pracích, případně žákovské knížce
  - případně po předchozí domluvě na požádání zákonných zástupců žáka.
- e) V 4. - 6. ročníku pedagogové využívají zejména tyto formy informování o hodnocení:
- ústně při osobních konzultacích s rodiči (min. 1x ročně)
  - elektronickou poštou, případně telefonicky
  - na pravidelných třídních schůzkách, které se konají 1x měsíčně (odborní učitelé se třídní schůzky účastní min. 1x za každé pololetí) – s přihlédnutím k nutné diskrétnosti
  - písemně prostřednictvím hodnocení v epochových sešitech, písemných pracích, případně žákovské knížce
  - hodnocení výsledků epochy, případně čtvrtletní práce v žákovské knížce (případně v sešitě)
  - případně po předchozí domluvě na požádání zákonných zástupců žáka.
- f) V 7. - 9. ročníku pedagogové využívají zejména tyto formy informování o hodnocení:
- písemně prostřednictvím hodnocení v epochových sešitech, písemných pracích, případně žákovské knížce
  - hodnocením v osobní složce, kterou si vedou žáci (portfolio žáka)
  - hodnocení výsledků epochy, případně čtvrtletní práce v žákovské knížce (případně v sešitě)
  - elektronickou poštou, případně telefonicky
  - na pravidelných třídních schůzkách, které se konají 1x měsíčně (odborní učitelé se třídní schůzky účastní min. 1x za každé pololetí) – s přihlédnutím k nutné diskrétnosti
  - ústně při osobních konzultacích s žákem a rodiči, v 8. a 9. ročníku jsou rodiče na osobních konzultacích s učitelem žáka konaných minimálně jednou za rok seznámeni s předpokládanou podobou převedení slovního hodnocení na klasifikaci,
  - případně po předchozí domluvě na požádání zákonných zástupců žáka.
- g) V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování informuje bezprostředně učitel zákonné zástupce žáka a iniciuje schůzku, ze které je pořízen zápis. Tyto případy se projednávají na pedagogické radě.

6.1.3.1 Podklady pro hodnocení

- a) Ve všech vyučovacích epochách, předmětech a oblastech učitel získává a zpracovává podklady a soubory, vytváří různá dílčí hodnocení a vztahuje je ke zvoleným cílům.
- b) Základem je mu pozorování dětí v konkrétních situacích, sledování jejich projevů jak ve vztahu učitele a žáka, tak v celém sociálním organismu třídy a školy.
- c) Konkrétní způsob jak zaznamenávat a zpracovávat dílčí pozorování a hodnocení je v kompetenci učitele. Svobodný prostor, který je zde učiteli dán, je omezen požadavkem systematické a

tvořivé práce jak v zachycování projevů dětí, tak při formulování zpětné informace dětem. Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každém hodnocení žáka průkazným způsobem. V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu pololetí předá tento přehled o prospěchu zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

- d) Pro získání podkladů pro hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka využívá učitel zejména tyto metody, formy a prostředky:
- soustavné diagnostické pozorování žáka,
  - soustavné sledování výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
  - různé druhy ověřování znalostí a dovedností (písemné; ústní – před tabulí, v lavici, v průběhu hodiny, v rámci rytmické části, formou referátů apod.; grafické; praktické; pohybové apod.),
  - průběžné a výstupní testy - písemné práce,
  - domácí úkoly,
  - hodnocení úpravy a vedení sešitů,
  - analýzu různých činností žáka,
  - konzultace s ostatními učiteli a podle potřeby s dalšími odborníky (PPP),
  - rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.
- e) U žáků 1. až 3. ročníku jsou podklady z ústního a písemného ověřování znalostí a dovedností pouze informativní. Ve většině případů se v tomto období jedná o společné činnosti žáků.
- f) U žáků 4. až 6. ročníku musí učitel během každé epochy (nebo během čtvrtletí) alespoň dvakrát ověřit jejich znalosti, z toho nejméně jednou ústně. V umělecko-výchovných a praktických předmětech učitel zohlední charakter a cíle vyučovaného předmětu. Učitel hodnotí žáky v průběhu celého pololetí.
- g) U žáků 7. až 9. ročníku musí učitel během každé epochy (nebo během čtvrtletí) alespoň dvakrát ověřit jejich znalosti, z toho nejméně jednou ústně. Každá epocha by měla být uzavřena závěrečnou písemnou prací formou testu, referátu, eseje apod. V umělecko-výchovných a praktických předmětech učitel zohlední charakter a cíle vyučovaného předmětu. V co největší míře učitel podporuje sebehodnocení žáků, hledá vhodné formy pro jejich systematické vedení.
- h) Učitel hodnotí žáky v průběhu celého pololetí. Upřednostňuje se ústní projev před kolektivem třídy, individuální přezkušování je možné zejména při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa, na požádání zákonného zástupce dítěte nebo za přítomnosti dalšího učitele, popř. zákonného zástupce dítěte.
- i) Ústní přezkoušení žáka koncem pololetí z látky celého tohoto období je možné pouze při ověření znalostí žáka s vysokou absencí.
- j) Učitel oznamuje žákovi hodnocení každého zkoušení, hodnocení zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů.
- k) O termínu závěrečného testu, u kterého se předpokládá trvání více než 30 minut, informuje vyučující žáky minimálně 3 dny předem.
- l) Závěrečné testy, velké písemné práce, popř. grafické práce, učitel uschovává po dobu, během které se žák hodnotí nebo ve které se k němu mohou zákonní zástupci odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě studentů s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.
- m) Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:
- nehodnotí žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
  - žáci nemusí opisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací poskytnutý učitelem, přípustné jsou i kopie,
  - účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,

- učitel hodnotí jen probrané učivo,
  - novou látku, kterou žáci samostatně nastudovali, učitel zkusí až po společném zopakování této látky a po prověření, že ji žáci chápou,
  - před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva.
- n) Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

6.1.4 Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení

Vysvědčení se dělí na úvodní část, která obsahuje celkovou charakteristiku žáka, a na část, která věnuje pozornost jednotlivým předmětům.

- a) V úvodní části, tedy v obecné charakteristice dítěte, může být zahrnut popis dítěte po stránce fyzického i duševního vývoje, zachycení pokroku i výkyvy v těchto oblastech, sociální schopnosti ve vztahu ke spolužákům a učitelům, vztah ke školní práci i ke světu vůbec. Podává tedy celkovou charakteristiku dítěte a nabízí možnosti budoucí cesty, co je třeba zlepšit, na čem je třeba ve výše zmíněných oblastech pracovat.
- b) Při hodnocení jednotlivých předmětů je zpravidla ve stručnosti vyjádřena tematika probírané látky, požadovaná kritéria a to, jak žák tato kritéria plní, vždy s ohledem na jeho individuální schopnosti a možnosti.
- c) Za každé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení; za první pololetí lze vydat žákovi místo vysvědčení výpis z vysvědčení.
- d) Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno slovně.
- e) Slovní hodnocení vypracovávají učitelé jednotlivých předmětů. V případě, že předmět bude vyučován více učiteli, vypracují slovní hodnocení za dané období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- f) V případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, převedou vyučující jednotlivých předmětů slovní hodnocení na klasifikaci, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Slovní hodnocení se převádí na klasifikaci za období posledního ukončeného pololetí.

6.1.5 Zásady pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení

a) Při použití slovního hodnocení se na vysvědčení užívají pouze 2 stupně:

- prospěl(a)
- neprospěl(a)

b) Celkové hodnocení se stupni

- prospěl(a) s vyznamenáním, prospěl(a), neprospěl(a)
se užívá pouze při převedení slovního hodnocení na klasifikaci, viz kapitola Pravidla pro převedení hodnocení na vysvědčení na klasifikaci.
- c) Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
- d) Pokud je žák hodnocen slovem „neprospěl(a)“, nebo má-li mnoho absencí (30% respektive 50%), projde ověřením znalostí a schopností v opravné zkoušce, dále je toto řešeno s ohledem na individuální předpoklady.
- e) U žáka, který v daném předmětu v průběhu pololetí zamešká více než 30 % časové dotace, má vyučující právo žádat ověření stupně osvojeného učiva. Pokud přesáhne absence

v daném předmětu 50 % časové dotace, je žák hodnocen na základě ověření osvojeného učiva.

- a) Vysvědčení žáka, který úspěšně ukončil devátý ročník, je opatřeno doložkou o získání stupně základního vzdělání.

6.1.6 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení. Posiluje se jím sebeúcta a sebevědomí žáků. Chybu je potřeba brát jako přirozenou věc v procesu učení. Učitelé o chybě se žáky hovoří, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení. Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval své výkony a výsledky.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat, co se mu daří, co mu ještě nejde, jak bude pokračovat dál.

6.1.7 Pravidla pro hodnocení chování

Běžnou součástí výchovného působení je průběžné pozitivní hodnocení. Převažujícím rysem celkového hodnocení je pozitivní motivace. Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou (to, jak se chová ke spolužákům, k učiteli, k okolí i majetku) se hodnotí slovně (viz. úvodní část výročního vysvědčení). V případě převedení na klasifikaci se hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Udělená výchovná opatření, popř. snížený stupeň chování, jsou součástí slovního hodnocení žáka. Vše projednává kolegium – pedagogická rada, která je poradním orgánem pro třídního učitele (respektive ředitele). Přihlíží se k individualitě žáka, důležité je vnitřní pochopení výchovného opatření. Rodiče jsou o porušení pravidel slušného chování jejich dítěte vyrozuměni písemnou formou nebo rozhovorem.

Pokud bylo již žákovi uděleno konkrétní výchovné opatření, pak se při dalším přestupku toto výchovné opatření započítává. Konkrétní výchovná opatření mají platnost vždy na jedno pololetí daného školního roku.

Při zvláště hrubém porušení školního řádu nemusí být dodržena posloupnost výchovných opatření.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

♦ Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

♦ Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Opakované neomluvené absence ve vyučovacích hodinách. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

♦ Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

6.1.7.2 Výchovná opatření

hodnocení chování	popis chování	udělení výchovného opatření
pochvala třídního učitele	-příkladné chování v sociálních oblastech	uděluje třídní učitel
pochvala kolegia (ředitele školy)	příkladné chování v sociálních oblastech opakovaná pomoc ostatním záchrana kamaráda	uděluje kolegium (ředitel školy) po projednání na pedagogické radě
napomenutí třídního učitele	- porušení školního řádu	uděluje třídní učitel po informování kolegia
důtka třídního učitele	- opakované porušení školního řádu	uděluje třídní učitel po projednání na pedagogické radě
důtka ředitele školy	-závažnější porušení školního řádu -je možné ji udělit od 1 neomluvené absence	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě
snížený stupeň z chování – 2	Viz. Pravidla pro hodnocení chování	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě
snížený stupeň z chování – 3	Viz. Pravidla pro hodnocení chování	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě

6.1.8 Komisionální a opravné zkoušky, přezkoušení

6.1.8.1 Přezkoušení

- Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Náhradní termín je oznámen žákovi, popř. zákonným zástupcům žáka písemně, a je závazný. Nedostaví-li se žák na náhradní termín, může ředitel školy ze závažných důvodů povolit nový náhradní termín. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
- Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. Není-li žák hodnocen ani v tomto termínu, neprospěl.

6.1.8.2 Opravné zkoušky

- Žák devátého ročníku a žák, který na daném stupni základní školy dosud neopakoval ročník a který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze 2 povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku nejpozději do konce příslušného školního roku (tj. do 31. srpna) v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku.
- Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.
- Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

6.1.8.3 Komisionální zkoušky

- a) Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o objektivnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, písemně požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, žádá krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.
- b) Komisionální přezkoušení a opravné zkoušky se konají nejpozději do 31. srpna toho roku, kdy bylo hodnocení provedeno.
- c) Komisi pro komisionální přezkoušení a opravné zkoušky jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- d) Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením a sdělí prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka.
- e) Z přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Za řádné vyplnění protokolu odpovídá předseda komise, protokol podepíše všichni členové komise.

6.1.9 Hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu

- a) Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení a na žádost zákonných zástupců povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žákovi s mimořádným nadáním.
- b) Postupuje se podle platných právních předpisů.
- c) Způsob hodnocení žáka vychází ze znalosti příznaků jeho potíží a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se tyto potíže projevují.
- d) V případě plnění školní docházky v zahraničí se postupuje podle §38 školského zákona a s ním souvisejících vyhlášek MŠMT

6.1.10 Pravidla pro převedení hodnocení na vysvědčení na klasifikaci

- a) Převod na klasifikační stupně se využívá výhradně pro účely přijímacího řízení na střední školu v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení a stupně hodnocení chování v 1. až 9. Ročníku. Převedení slovního hodnocení na klasifikaci je zapsáno do spisu žáka a je písemně oznámeno žákovi a jeho zákonnému zástupci společně s vysvědčením.
- b) Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech se při převádění na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení po vyžádání školou nebo zákonnými zástupci žáka hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:
  - 1 – výborný,
  - 2 – chvalitebný,
  - 3 – dobrý,
  - 4 – dostatečný,
  - 5 – nedostatečný.
- c) Pro potřeby převedení na klasifikaci se předměty dělí do tří skupin:
  - předměty s převahou teoretického zaměření,
  - předměty s převahou praktických činností,
  - předměty s převahou výchovného a uměleckého zaměření.

6.1.10.1 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

- a) Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

- b) Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:
- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
  - schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
  - kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
  - aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
  - přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
  - kvalita výsledků činností,
  - osvojení účinných metod samostatného studia.

6.1.10.2 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření

- a) Převahu praktické činnosti mají ruční práce, dřevořezba a pěstitelské práce, popř. práce s kovem.
- b) Při klasifikaci v uvedených předmětech se v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:
- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
  - osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
  - využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
  - aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
  - kvalita výsledků činností,
  - organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
  - dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
  - hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
  - obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel.

6.1.10.3 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného a uměleckého zaměření

- a) Převahu výchovného a uměleckého zaměření mají výtvarná výchova a kreslení forem, hudební výchova a zpěv, tělesná výchova a eurytmie.
- b) Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:
- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
  - osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
  - poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
  - kvalita projevu,
  - vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
  - estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
  - v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

7 Zásady a formy distančního vzdělávání

S ohledem na specifické možnosti a potřeby žáků různého věku jsou zásady a formy distančního vzdělávání rozdělené na tři ročníkové skupiny – trojročí.

7.1 První trojročí (1.-3.ročník)

Waldorfská pedagogika a na ní založené vyučování zejména v nejnižších ročnících základní školy jsou postavené na osobní přítomnosti učitele - vychovatele a žáka. To je nezbytnou součástí výchovně vzdělávacího procesu, bez níž se neobejdeme ani v rámci distanční výuky. Tedy jakákoliv forma distanční výuky bude z tohoto hlediska vždy kompromisem. Aby tento kompromis co nejméně škodil zdravému vývoji dětí, neobejdeme se bez pomoci a spolupráce s rodiči. Současně si uvědomujeme, že je to komplikovaná situace, která vyžaduje nadstandardní rodičovské nasazení, jehož si vážíme.

Limity dálkové výuky:

Z výše popsaného důvodu se v nejnižších ročnících **při realizaci distanční výuky vyhýbáme ryzímu synchronnímu on-line vyučování** pro celou třídu (tj. „živému přenosu“). Tento nástroj využíváme výhradně k individuálním konzultacím (učitel-žák, učitel-rodič), které mají sloužit k udržení vztahu.

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

- **Udržení vztahu učitel-žák a kontaktu spolužáků**
  - Psaní dopisů
  - On-line rozhovory, telefonáty
  - Vzájemné sdílení výsledků práce, aktivit
- **Umělecké, rukodělné a pohybové činnosti**
  - Kreslení forem
  - Pletení, háčkování
  - Kreslení
  - Recitace, zpěv
  - Pobyty venku
- **Nastavení a udržování rytmů**
  - Pevný rytmus dne a týdne (pravidelná hodina vstávání, zahájení práce do školy s jasnou pravidelnou strukturou spojenou s individuálním chodem domácnosti atd.)
  - Rytmičké pohybové činnosti
- **Smysluplné činnosti vycházející z reálných potřeb domácnosti**
  - Domácí práce
- **Procvičování trivia**
  - Počítání
  - Psaní
  - Čtení
  - V případě cizích jazyků zaměření na poslech (pohádka/příběh jako celek - nahrávky od učitelů cizích jazyků)

To, co může nejvíce pomoci v čase distanční výuky udržet děti v dobré kondici a zdraví, jsou umělecké a rukodělné činnosti. Videá s nahrávkami těchto činností, která posíláme, jsou určena především rodičům jako návodná pomoc pro realizaci této činnosti s dítětem.

Podobně je tomu i se zadávanými úkoly na procvičování trivia. Ani zde se malé dítě neobejde bez pomoci dospělého. Proto nabízíme například on-line třídní schůzky, které rodičům slouží jako hlubší metodická podpora. Naším cílem není přenést na rodiče zodpovědnost za vyučování, ale umožnit dětem spojit se s vyučovacím obsahem prostřednictvím živé zkušenosti.

Samozřejmě respektujeme, do jaké míry okolnosti dovolí rodičům tuto pomoc realizovat.

7.2 Druhé trojročí (4.-6.ročník)

V druhém trojročí vstupují děti do některých oborů skrz konkrétní témata úplně poprvé (přírodověda/přírodopis, vlastivěda/zeměpis, dějepis, fyzika). Tyto první epochy zaměřující se na zažívání a poznávání světa kolem nás je nezbytné vystavět na základě tzv. trojkroku. Nejprve se děti s tématem potkají zcela živě, aktivně, skrz prožitek všemi smysly. To vede k možnosti se s tématem propojit citem, osobně se k němu vztáhnout. Teprve poté přichází na řadu porozumění dějům a zákonitostem, pochopení a uchopení látky v rovině faktů a informací. Distanční výuka neumožňuje tento trojkrok a ponechává téměř veškerou práci v oblasti kognice (tedy zaměřenou “na hlavu”).

V tomto období také děti pracují velmi často ve skupinkách na tvůrčích projektech. Vyučování využívá dynamiky společenství, vše je založeno na spolupráci a možnosti učení se také od sebe navzájem. V atmosféře hledání společného tvaru výsledné práce přirozeně vzniká celá řada situací, které dětem pomáhají vrůst do společenství lidí a učit se správným vzorcům chování člověka ve vztahu k druhým. Jak tento sociální, tak tvůrčí aspekt takto vedeného vyučování není možné jakkoli nahradit v podmínkách izolovaného pobytu v domácím prostředí.

Limity dálkové výuky:

- **Nelze dělat společné umělecké činnosti**, např. hrát společně na flétnu apod. online. Lze pouze nabízet tyto aktivity formou videoukázky.
- **Nelze dělat společné pohybové aktivity** – lze je nabízet jen formou ukázky a nelze s těmito činnostmi dále pracovat a rozvíjet je, pokud nebyly prováděny společně.
- **Nové učivo téměř není možné předávat** (viz výše)
- **Nelze zadávat tvůrčí skupinovou práci** (viz výše) Děti se mohou zabývat takovými aktivitami, při kterých budou něco samy poznávat, zažívat a samy se k tomu mohou vztáhnout.

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

- **Rozvíjení současných kompetencí dětí**
  - čtenářská gramotnost - čtením osobních dopisů a příběhů, které je oslovují, jsou smysluplné a v nichž mohou být citově angažované
  - psaní - formulování vlastních myšlenek
  - počítání - upevňování a posilování již poznaných zákonitostí
  - cizí jazyky - možnost skupinových konzultací s vyučujícími (od 5. třídy výše - reflexe samostatné práce), důraz na slyšené a mluvené slovo v cílovém jazyce, 4. třídy - východiska ve známých textech a příbězích, audio/videonahrávky učitelů cizích jazyků
- **Posílení životních sil dětí**
  - zdravý rytmus dne, střídání činností, v rámci možností střídání prostředí
  - zdravý přirozený pohyb na čerstvém vzduchu

- umělecké činnosti - zpěv, hra na flétnu, malování, kreslení
- rukodělné činnosti - pletení, práce s přírodninami a dalšími materiály
- **Udržení vztahu učitel-žák a kontaktu spolužáků**
  - Individuální konzultace (online “setkání”)
  - skupinová konzultace s třídním učitelem - reflexe samostatné práce, “odevzdávání” části hotové práce, podpora motivace dětí
  - skupinová konzultace s vyučujícími cizích jazyků

7.3 Třetí trojročí (7.-9.ročník)

V distanční výuce je problematické provázení dětí učivem, kterému se mají věnovat samy doma u počítače; pevné základy jejich samostatnosti se teprve budují a ony potřebují od nás dospělých důvěru. Současně jim dáváme k dispozici virtuální svět, který je může odvádět od činností spojených se školou a vyučováním. Nejsme schopni zajistit dohled nad tím, jak tráví děti tohoto věku svůj čas při volném přístupu k internetu. (Upozorňujeme na to, že v Teamsech nevidíme do chatové komunikace žáků mezi sebou. Doporučujeme také zabezpečení počítače v případech, kdy mají děti bez kontroly rodičů celodenní přístup k počítači a internetu, aby bylo možné předcházet hrám na počítači či sledování stránek s obsahem nevhodným pro děti a mladistvé.)

Limity dálkové výuky:

- **Nelze pracovat na společné umělecké činnosti**, např. hrát on-line vícehlasé skladby na hudební nástroje, vytvářet v prostoru společné eurytmické formy, cvičit divadlo apod.
- **Nelze se věnovat skupinové tvořivé práci**, která je v běžném epochovém i dalším vyučování jeho nedílnou součástí.

V nejvyšších ročnících vycházíme ze skutečnosti, že mají žáci za sebou průpravu k práci v systému Teams. V realizaci distanční výuky lze proto navázat na zkušenosti a snažit se v co největší míře podpořit on-line vyučování. I přes snahu na obou stranách (u vyučujících i žáků) se však u dětí opakovaně projevuje přesytení informacemi, odkazy a vzkazy, ve kterých se obtížně orientují a hledají podstatné.

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

- **kontakt s každým z dětí minimálně 1x denně** (chat, on-line hovor) – různí učitelé za různé předměty – realizovat lze jednotlivě nebo v menších skupinkách dětí
- způsob zadávání úkolů a projektů za daný předmět ideálně v jednom balíčku týdně (v pondělí či úterý)
- rozvrh on-line setkání a konzultací pro skupiny dětí (kdo se nepřipojí, má možnost náhradního termínu), **povinná je konzultace** z každého naukového předmětu a s každým učitelem minimálně 1x za 14 dní
- zaměřit se na jedno konkrétní téma z probíhající epochy, k němu směřovat různé formy aktivit, **on-line setkání a konzultace malých skupin dětí s epochovým učitelem** (také novému učivu se lze dle možností distanční výuky věnovat v epoše pouze částečně)
- pravidelné **procvičování dříve probraného učiva** (zejména z M, ČJ a cizích jazyků), možnosti k rozvoji čtenářské gramotnosti (nabídka knih v elektronické podobě)
- prostor pro samostatné vyžití v různých uměleckých činnostech (výtvarných, hudebních, dramatických) a pracovních činnostech (s podporou rodičů se mohou doma děti věnovat např. vaření a šití)

- v případě **cizích jazyků** zaměření na skupinové konzultace a konverzace s vyučujícími cizích jazyků, reflexi samostatné práce, důraz na slyšené a mluvené slovo v cílovém jazyce, v 9. třídě procvičování již probraných jevů

Jako neméně důležité vnímáme:

- **udržení vztahu učitel-žák a kontaktu mezi vrstevníky** formou vzájemného sdílení výsledků práce a aktivit, on-line rozhovorů, telefonátů, psaní dopisů
- **nastavení a udržování pravidelného rytmu**; jistý rytmus dne a týdne (pravidelná hodina vstávání, zahájení práce do školy s jasnou pravidelnou strukturou spojenou s individuálním chodem domácnosti)
- skupinové konzultace s třídním učitelem; reflexe samostatné práce, podpora motivace dětí
- možnost odevzdat část hotové práce jinak než v elektronické podobě; důležitá zpětná vazba a následné navázání na vypracované samostatné úkoly.

7.4 Způsoby distančního vzdělávání

Pojmem **on-line výuka** je obecně označován takový způsob vzdělávání na dálku, který probíhá zpravidla prostřednictvím internetu a je podporován nejrůznějšími digitálními technologiemi a softwarovými nástroji. Rozlišujeme synchronní a asynchronní on-line výuku.

Při **synchronní výuce** je učitel propojen s dětmi/žáky/studenty zpravidla prostřednictvím nějaké komunikační platformy v reálném (stejném) čase.

Při **asynchronní výuce** děti/žáci/studenti pracují v jimi zvoleném čase vlastním tempem na jim zadaných úkolech a společně se v on-line prostoru nepotkávají.

Pojmem **off-line výuka** je označován takový způsob vzdělávání na dálku, který neprobíhá přes internet a k realizaci nepotřebuje ve větší míře digitální technologie. Nejčastěji se jedná o samostudium a plnění úkolů z učebnic a učebních materiálů či pracovních listů. Může se také jednat o plnění praktických úkolů využívajících přirozené podmínky účastníků v jejich domácím prostředí – kreativní či řemeslné práce, aplikace znalostí a dovedností v praxi, projekty zaměřené na samostatnou práci dítěte/žáka/studenta či na rozvoj kompetencí.

7.5 Omlouvání absence dětí/žáků v distančním vzdělávání

Zákonem je nyní nově stanovena

a) povinnost školy ve vymezených mimořádných situacích zajistit vzdělávání distančním způsobem a zároveň

b) je stanovena povinnost dětí, žáků nebo studentů se tímto způsobem vzdělávat.

Absenci při distanční výuce je tedy nutné posuzovat podle zapojení do vzdělávání a výstupů, nikoli podle doby vzdělávacích aktivit. Např. při asynchronní či off-line výuce nezáleží, v jaké denní době a jak rychle žák/student pracuje, nýbrž zda odevzdává úkoly či výstupy své práce ve stanoveném termínu nebo prokazuje snahu o plnění pokynů. Při synchronní výuce je nepřipojení se k on-line přenosu považováno za absenci, pokud s dítětem/žákem či jeho zákonným zástupcem nebo se studentem nebyl individuálně dohodnut jiný způsob zapojení. Je tedy potřeba, aby zákonný zástupce předem nebo dodatečně omluvil neúčast dítěte/žáka při on-line výuce.

7.6 Hodnocení dětí/žáků v distančním vzdělávání

Hodnocení je nedílnou součástí jakéhokoli procesu vzdělávání a zejména **formativní hodnocení** významným způsobem ovlivňuje jeho efektivitu a dosahování očekávaných výstupů. Při výuce distančním způsobem je poskytování kvalitní zpětné vazby nepostradatelné, neboť podporuje motivaci a ukazuje cestu k dosahování pokroku. Úkolem učitele po dobu vzdělávání na dálku je průběžně monitorovat zapojení a aktivitu všech dětí/žáků/studentů, poskytovat jim v přiměřeném čase zpětnou vazbu, podporovat je v hledání řešení a motivovat k dalšímu pokroku. V případě, že se dítě/žák/student nezapojuje nebo se zapojuje v nedostatečné míře, není řešením pouhé konstatování v rámci hodnocení (např. snížený klasifikační stupeň). **Hodnocení nemá být využíváno jako forma nátlaku.** Naopak je potřeba, aby učitel zjišťoval důvody a ve spolupráci se zákonnými zástupci a zletilými žáky a studenty hledal způsoby, jak dítě/žáka/studenta/ podpořit a zvýšit míru jeho zapojení. Pro hodnocení distanční práce žáků doporučujeme používat častěji **formativní** hodnocení.

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1: Změnový list

1. VYDÁNÍ K 1. 9. 2009

- Epoque 100min + 1cvičná hodina = 12vyuč. hodiny/týden
- PŘS: 1h 6-9tř
- Volit.: 2h Cesty umění, Řemesla, Projekty v německém jazyce
- vydal: ředitel školy Ing. arch. Michal Kvapil

2. ÚPRAVA K 1. 9. 2010

- Zařazena pasáž o školním klubu
- Epoque 90min + 2cvičné hodiny = 12vyuč. hodiny/týden
- PŘS: 1h 6-9tř
- Volit.: 2h Cesty umění, Řemesla, Projekty v německém jazyce
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

3. ÚPRAVA K 1. 9. 2011

- Změny v kontaktech školy
- Změny v kontaktech zřizovatele
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

4. ÚPRAVA K 1. 9. 2012

- PŘS: 1h 6-7tř
- Volit.: 2h Cesty umění, Řemesla, Projekty v anglickém jazyce
1h Tvořivá němčina, Přírodovědné praktikum, Hudební praktikum
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

5. ÚPRAVA K 1. 9. 2013

- Epoque 110min = 12 vyuč. hodin/týden
- Upraveny očekávané výstupy a učivo předmětů Anglický jazyk a Německý jazyk v souladu s RVP ZV
- Upraveny očekávané výstupy předmětů Matematika a její aplikace na prvním stupni v souladu s RVP ZV
- Zařazeny nové očekávané výstupy a učivo z problematiky zdraví, bezpečí a ochrany člověka za mimořádných událostí, dopravní výchovy, finanční gramotnosti, korupce a obrany státu a sexuální výchovy
- Byla odstraněna pasáž popisující vlastní hodnocení školy
- Byla upravena pravidla pro hodnocení žáků
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

6. ÚPRAVA K 1. 9. 2016

- Provedeny úpravy v souladu s novelou školského zákona k 1. 9. 2016 a novelou RVP ZV, zejména v kapitole 3.3 Inkluzivní program
- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - V osmém ročníku doplněn nový předmět - **Drama** (zkratka **Dr**) s dotací 1h/měsíc ze vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace
  - Upraveny volitelné předměty v 8. a 9. ročníku – **volitelné předměty II**: dotace 2 hodiny
    - Cesty umění** – zkratka **Um**
    - Řemesla** – zkratka **Ř**
    - Po stopách času** – zkratka **SČ**
    - Tvořivá němčina** – zkratka **TN**
  - 9. ročník - **volitelné předměty I**: dotace 1 hodina
    - Projekty v anglickém jazyce a Přírodovědné praktikum**
  - 1. ročník – zařazen předmět **Eurytmie** s dotací 1 hodina, snížena dotace předmětu Tělesná výchova na 1 hodinu.
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

7. ÚPRAVA K 1. 9. 2018

- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - 8. ročník – zařazen předmět **Eurytmie** s dotací 1 hodina, snížena dotace předmětu Tělesná výchova na 1,5 h týdně a předmětu Pracovní činnosti na 1,5h týdně.
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

8. ÚPRAVA K 1. 9. 2019

- Upraveny oddíly Charakteristika školy a Charakteristika ŠVP
- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - 8. ročník – upravena dotace předmětu **Tělesná výchova** na 1 h týdně a předmětu **Pracovní činnosti** na 2h týdně.
  - 9. ročník – zařazen předmět **Eurytmie** s dotací 1 hodina, snížena dotace předmětu **Tělesná výchova** na 1h týdně.
  - 9.ročník – Předmět **Hudební výchova** integrován do ostatních předmětů, posílena výuka Informatiky na 2h týdně

9. ÚPRAVA K 1. 9. 2020

- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - 9.ročník – volitelné předměty sjednoceny do Volitelného předmětu s dotací 2h týdně. Jedná se o předměty: Upraveny volitelné předměty v 8. a 9. ročníku – **volitelné předmět**: dotace 2 hodiny
    - Cesty umění** – zkratka **Um**
    - Řemesla** – zkratka **Ř**
    - Po stopách času** – zkratka **SČ**
    - Konverzace v německém jazyce** – zkratka **KNj**
    - Konverzace v anglickém jazyce** – zkratka **KAj**
    - Přírodovědné praktikum** - **PjP**

Předmět **Hudební výchova** – samostatný povinný předmět

- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička
-

10. ÚPRAVA K 1. 9. 2021

- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - Upraveny volitelné předměty v 8. a 9. ročníku – **volitelné předměty II**: dotace 2 hodiny
    - Cesty umění** – zkratka **Um**
    - Řemesla** – zkratka **Ř**
    - Po stopách času** – zkratka **SČ**
    - Konverzace v německém jazyce** – zkratka **KNj**
    - Konverzace v anglickém jazyce** – zkratka **KAj**
    - Španělský jazyk** – zkratka **Šp**
    - Přírodovědné praktikum** - **PřP**
- Zařazena kapitola Zásady a formy distančního vzdělávání
- Zapracována změna názvu školy
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička

11. ÚPRAVA K 1. 9. 2022

- Změny v předmětech a učebních plánech:
  - implementována **oblast informatiky** následujícím způsobem:
    - na prvním stupni plně integrována do všech předmětů zejména do ČaS a Ma
    - v 6.-8. ročníku částečně integrována do ostatních předmětů, vyučována v předmětu **Média** (zkratka **Me**), s časovou dotací 1 hodina týdně
    - v devátém ročníku částečně integrována do ostatních předmětů, vyučována v samostatném předmětu **Informatika** (zkratka **In**) s dotací 2 hodiny týdně a v předmětu **Média** (zkratka **Me**), s dotací 1 hodina týdně
  - zrušeny volitelné předměty v 8. a 9. ročníku – volitelné předměty II: dotace 2 hodiny
    - Cesty umění** – zkratka **Um**
    - Řemesla** – zkratka **Ř**
    - Po stopách času** – zkratka **SČ**
    - Konverzace v německém jazyce** – zkratka **KNj**
    - Konverzace v anglickém jazyce** – zkratka **KAj**
    - Španělský jazyk** – zkratka **Šp**
    - Přírodovědné praktikum** - **PřP**
- zařazen nový předmět Sborový zpěv (zkratka **Sb**) pro 8.a-9. ročník, s časovou dotací 1 hodina týdně
- upravená časová dotace předmětu Drama (zkratka **Dr**) v 8. ročníku na dotaci 1 hodina týdně
- vydal: ředitel školy Mgr. Tomáš Jedlička